

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BARTIN ŞEHRİNİN GELİŞİMİ: SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ

KENAN BARIŞIK

2501111450

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. ÖZLEM SERTKAYA DOĞAN

İSTANBUL – 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : Kenan BARIŞIK Numarası : 2501111450
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : Coğrafya Danışmanı : Prof. Dr. Özlem SERKAYA DOĞAN
Tez Savunma Tarihi : 19.06.2019 Saati : 11:00
Tez Başlığı : "Bartın Şehrinin Gelişimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri"

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Prof. Dr. Özlem SERKAYA DOĞAN		Kabul
2- Prof. Dr. Süheyla BALCI AKOVA		Kabul
3- Doç. Dr. Mehmet ÜNLÜ		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Doç. Dr. Muzaffer BAKIRCI		
2- Doç. Dr. Ali BALCI		

ÖZ

BARTIN ŞEHRİNİN GELİŞİMİ: SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Kenan BARIŞIK

Bartın Şehrinin Gelişimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Bartın Şehrinin şehrsel gelişimine etki eden faktörler, şehrsel gelişim süreci ve şehrsel özellikleri, şehrsel gelişim sürecinde yaşananlar sorunlar ele alınıp bu sorunlara çözüm önerileri sunulmuştur. Birinci bölümde Bartın Şehrinin coğrafi mevkii, sınırları ve başlıca coğrafi özellikleri ikinci bölümde şehrin kurulmasında etkili olan fiziki coğrafya özellikleri üçüncü bölümde Bartın Şehrinin yerleşme tarihi ve nüfus özellikleri dördüncü bölümde Bartın Şehrinin yerleşme özelliklerinden beşinci bölümde fonksiyonel özellikleri bu fonksiyonların dağılışından sonuç ve öneriler kısmında Bartın'ın şehrsel gelişim süreci içerisinde doğal, altyapı, çevre, beşeri ve ekonomik sorunları ele alınmış olup bu sorunlara günümüz koşullarında çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bartın, Bartın Şehri, Bartın'ın Şehrsel Gelişimi, Şehirleşme, Şehir Problemleri

ABSTRACT

DEVELOPMENT OF THE BARTIN CITY: PROBLEMS AND SUGGESTIONS OF SOLUTIONS

Kenan BARIŞIK

In the Master's Thesis titled Development of Bartın City: Problems And Suggestions of Solutions, the factors affecting the urban development of Bartın City, problems faced in the urban development process, and suggestions for these problems have been offered. The first section deals with geographical condition and boundaries of Bartın City; the second section examines physical features that led to the foundation of Bartın City; the third section is about historical background and demographic characteristics of Bartın City; the fourth section analyses the settlement features; the fifth section deals with functional characteristics of the city and their distributions; and the suggestion section studies natural, infrastructure and environment as well as humanitarian and economical issues and these problems were offered suggestions of solutions within the current conditions.

Keywords: Bartın, Bartın City, Bartın's Urban Development, Urbanization, City Problems

ÖNSÖZ

Bilim insanları değişimin öncüleridir.İnsan hayatındaki problemleri ortadan kaldırmak topluma ışık tutmak bilim insanlarının görevidir.Coğrafya biliminin ışığında hazırlamış olduğumuz yüksek lisans tez çalışmasında Bartın'ın gelişim süreci ve sorunları ele alınıp sorunlara akılcı ve bilimsel çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.Tez çalışma sürecinde desteklerini esirgemeyen Sayın Hocam Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN'a, Arş. Gör. Dr. Mustafa KAHRAMAN'a, Arş. Gör. Merve ZAYIM'a, Arş. Gör. Meryem DOĞRUER'e şükran ve teşekkürlerimi sunarım.

Bartın Şehrinde saha çalışması esnasında yardımlarını gördüğüm Bartın Valiliği, Bartın Belediyesi, Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Bartın Meteoroloji Müdürlüğü, TÜİK Zonguldak Bölge Müdürlüğü, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı çalışanlarına teşekkür ederim.

Yetişmemde büyük emeği geçen anneme ve babama, tezin hazırlanması sırasındaki tüm aşamalarda göstermiş olduğu özveri ve desteğinden dolayı eşim Büşra BARIŞIK'a çok teşekkür ederim.Canım kızım Zeynep Vera BARIŞIK'a sevgilerimle...

Bilime emek veren insanlığa ışık tutan bilim insanlarına sevgi ve saygılarımla ...

Kenan BARIŞIK

İSTANBUL, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	ixx
RESİMLER LİSTESİ.....	xii
HARİTALAR LİSTESİ.....	xiii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xivv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN COĞRAFİ MEVKİİ, SINIRLARI, BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

BARTIN ŞEHRİNİN COĞRAFİ MEVKİİ, SINIRLARI, BAŞLICA ÖZELLİKLERİ	4
---	---

İKİNCİ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

2.1. Jeomorfolojik Özellikleri.....	9
2.2. İklim Özellikleri	15
2.2.1. Sıcaklık	16
2.2.2. Yağış, Nem ve Bulutluluk	17
2.2.3. Basınç ve Rüzgar Durumu	21
2.3. Hidrografik Özellikleri	23
2.4. Toprak ve Bitki Örtüsü Özellikleri.....	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

3.1. Yerleşme Tarihi	32
3.2. Bartın Şehrinin Nüfus Özellikleri.....	35
3.2.1. Bartın Şehrinde Nüfusun Gelişimi	35
3.2.2. Bartın Şehrinde Nüfusun Mahalle Bazında Dağılımı	38
3.2.3. Bartın Şehrinde Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri.....	41
3.2.4. Bartın Şehrinde Nüfusun Medeni Durumu ve Hanehalkı Büyüklüğü ..	43
3.2.5. Bartın Şehrinde Nüfusun Eğitim ve Kültür Durumu.....	44
3.2.6. Bartın Şehrinde Nüfusun Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı.....	46
3.3. Bartın Şehrinde Nüfus Hareketleri	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN YERLEŞME ÖZELLİKLERİ

4.1.	Yerleşme – Saha İlişkisi	52
4.2.	Şehirselle Gelişim ve Mekansal Büyüme Yansımaları	55
4.3.	İkametgah Sahaları	63
5.3.1.	<i>Köyortası Mahallesi</i>	67
5.3.2.	<i>Okulak Mahallesi</i>	67
5.3.3.	<i>Kırtepe Mahallesi</i>	67
5.3.4.	<i>Orta Mahalle</i>	69
5.3.5.	<i>Kemerköprü Mahallesi</i>	69
5.3.6.	<i>Demirciler Mahallesi</i>	70
5.3.7.	<i>Tuna Mahallesi</i>	71
5.3.8.	<i>Gölbucağı Mahallesi</i>	72
5.3.9.	<i>Orduyeri Mahallesi</i>	73
5.3.10.	<i>Aladağ Mahallesi</i>	75
5.3.11.	<i>Karaköy Mahallesi</i>	75
5.3.12.	<i>Çaydüzü Mahallesi</i>	76
5.3.13.	<i>Esentepe Mahallesi</i>	76
5.3.14.	<i>Hürriyet Mahallesi</i>	76
5.3.15.	<i>Cumhuriyet Mahallesi</i>	77
5.3.16.	<i>Ağdacı Mahallesi</i>	77
5.3.17.	<i>Şiremirçavuş Mahallesi</i>	78
5.3.18.	<i>Karaçay Mahallesi</i>	79
4.4.	Cadde Sokak Sistemi	79
4.5.	Bartın Şehrinin Gelişim Yönleri ve Bunları Etkileyen Faktörler	87
4.6.	Bartın Şehrinde Arazi Kullanımı ve Konut Yapı Özellikleri	89
4.7.	Bartın Şehrinde Şehirselle Altyapı ve Çevre Sorunları	102

BEŞİNCİ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN BAŞLICA FONKSİYONLARI VE BU FONKSİYONLARIN DAĞILIŞ SAHALARI

5.1.	Fonksiyon Kavramı ve Şehirle İlişkisi	105
5.2.	Bartın Şehrinin İdari Fonsiyonu	107
5.3.	Bartın Şehrinin İktisadi Fonsiyonu	111
5.3.1.	<i>Sanayi</i>	112
5.3.2.	<i>Ticaret</i>	114
5.3.3.	<i>Bartın Kadınlar Pazarı</i>	119
5.4.	Bartın Şehrinde Ulaşım Fonsiyonu	120
5.5.	Turizm ve Rekreasyon Fonsiyonu	121
5.6.	Bartın Şehrinin Kültürel Fonsiyonu	124
5.6.1.	<i>Eğitim-Öğretim Faaliyetleri</i>	125
5.6.2.	<i>Sportif Faaliyetler</i>	129
5.6.3.	<i>Eğlence Faaliyetleri</i>	130
5.6.4.	<i>Önemli Fuar ve Festivaller</i>	131
5.7.	Bartın Şehrinin Sağlık Fonsiyonu	131

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	134
KAYNAKÇA	141

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1	:Bartın Şehrinin Aylık Ortalama Güneşlenme Süreleri(1964-2018).....	16
Tablo 2.2	:Bartın Şehrinde Sıcaklıkların Aylara Göre Dağılışı(1964-2018).....	16
Tablo 2.3	:Bartın Şehrinin Aylara Göre Yıllık Yağış Değerleri (1964-2018).....	17
Tablo 2.4	:Bartın Şehrinde Ortalama Kar Yağışlı Günler ve Karla Örtülü Gün Sayısı.....	19
Tablo 2.5	:Bartın Şehrinde Aylara Göre Dolulu ve Sisli Gün Sayısı.....	19
Tablo 2.6	:Bartın Şehrinde Uzun Yıllara Ait Ortalama Bağıl Nem Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı.....	20
Tablo 2.7	:Bartın'da Uzun Yıllara Ait Bulutluluk, Açık ve Kapalı Gün Sayısı Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı.....	20
Tablo 2.8	:Bartın Şehrinde Uzun Yıllar Gözlemlenen Basınç Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı.....	21
Tablo 2.9	:Mayıs 1998 Sel ve Taşkınının Bartın Şehir Merkezi, 1944-2003 Yılları Yerleşim Alanı Üzerindeki Etkisinin Sayısal Karşılaştırılması.....	26
Tablo 3.1	:Türkiye ve Bartın İli, Bartın Merkez İlçesi Nüfus Sayımı Sonuçları ve Nüfus Artış Oranı (1927-2018).....	35
Tablo 3.2	:Bartın Şehrinde Mahalle Nüfus Miktarı ve Nüfus Yoğunluğu (2018).....	38
Tablo 3.3	:Merkez İlçe Şehir Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Durumu, Aktif ve Bağımlılık Oranlarına Göre Dağılımı(2018).....	42
Tablo 3.4	:Bartın Şehrinde Nüfusun Medeni Duruma Göre Dağılımı(2018).....	44
Tablo 3.5	:Bartın Merkez İlçede Okuryazarlık Oranı ve Eğitim Düzeyi (2017).....	45
Tablo 3.6	:Bartın Merkez İlçede Çalışan ve Çalışmayan Nüfus Oranı (2014).....	46
Tablo 3.7	:Bartın Merkez İlçede İşkur'a Yapılan İş başvurusu, İşe Yerleşen Kişi ve Kayıtlı İşsiz Sayısı.....	48
Tablo 3.8	:Bartın'da İşsiz Kalanların Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2017).....	49
Tablo 3.9	:Bartın'da İşsiz Kalanların Aylara Göre İşsiz Kalma Süresi.....	49

Tablo 3.10	:Bartın İlinin Göç Değerleri (1995-2018).....	51
Tablo 4.1	:Bartın Şehrinde Mahallelerin İsimleri ve Genel Özellikleri.....	66
Tablo 4.2	:Bartın İli Merkez İlçe Arazi Kullanım Değerleri.....	92
Tablo 4.3	:Bartın'da Kamu Kurum ve Özel Hizmet Binalarının Mahallelere Göre Dağılımı.....	93
Tablo 4.4	:Bartın Merkez İlçede 2015-2018 Yılları Arası Verilen Yapı Ruhsatı İstatistikleri.....	98
Tablo 4.5	:Toplu Konut İdaresi Tarafından Yapılan Konut Sayısı ve Durumu.....	100
Tablo 4.6	:1992-2011 Yılları Arasında İnşa Edilen Bina ve Bina Kat Sayısı.....	100
Tablo 5.1	:Merkez İlçe ve İlçeye Bağlı Yerleşimlerin Yıllara Göre Nüfusu.....	107
Tablo 5.2	:Merkez İlçe Mücavir Alanı Sınırları İçindeki Köy Nüfusları.....	109
Tablo 5.3	:Bartın Valiliği'ne Bağlı İlçe, Belde ve Köylerin Yıllara Göre Nüfusu.....	109
Tablo 5.4	:Bartın Şehrinde Sanayi Tesisleri, Firma Sayısı ve İstihdam Durumu(2018).....	113
Tablo 5.5	:Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliğine Bağlı Odalara Kayıtlı Esnaf Sayısı(2019).....	115
Tablo 5.6	:Bartın'da İhracat ve İthalat Yapan Firma Sayısı, İhracat ve İthalat Değerleri.....	116
Tablo 5.7	:Bartın'da İhracat Yapan Firmaların 2018 Yılı Aylara Göre Değerleri(2018).....	116
Tablo 5.8	:Bartın İli ve Bartın Limanı'nın Yıllara Göre İhracat ve İthalat Miktarları.....	117
Tablo 5.9	:Bartın'ın İhracat ve İthalat Yaptığı Ülkeler ve Sıralaması.....	118
Tablo 5.10	:Bartın'da faaliyet gösteren Turizm Seyahat Acentaları(2019).....	123
Tablo 5.11	:Bartın'da Faaliyet Gösteren Konaklama Tesisleri(2019).....	123
Tablo 5.12	:Bartın Şehrinde 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılında Aktif Eğitim Kurumları.....	125
Tablo 5.13	:2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Bartın Halk Eğitim Merkezi Faaliyetleri(2018).....	127
Tablo 5.14	:Bartın Şehrinde Özel Teşebbüs Tarafından İşletilen Pansiyon ve Öğrenci Yurtları.....	128
Tablo 5.15	:Bartın Merkez İlçedeki Hastaneler ve Yatak Kapasiteleri(2018	132
Tablo 5.16	:Bartın Şehrinde Bulunan Resmi Sağlık Kurumları(2019).....	132

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1.1	:Bartın Merkez İlçesi Hava Fotoğrafi.....	6
Resim 2.1	:Bartın Çayı Kenarında Kayrak Taşı İle Kaplanmış Yürüyüş Yolundan bir Görünüm.....	10
Resim 2.2	:Orduyeri Köprüsü Yakınlarında Gezi Teknesinden Bir Görüntü.....	23
Resim 2.3	:Orduyeri Köprüsü Bitişindeki Trafoda 1998 Yılı Sel Suyu İzinden Bir Görüntü.....	25
Resim 2.4	:Kemerköprü Mahallesi'nde Irmakta Oluşmuş Kum Adacıklarından Bir Görünüm.....	28
Resim 2.5	:Ağdacı Mahallesi'nde Irmak Kenarına Dökülmüş Moloz Yığınlarından Bir Görüntü.....	29
Resim 4.1	:Bartın Çayı'nın Denize Döküldüğü Boğaz Mevkiinden Bir Görünüm.....	52
Resim 4.2	:Kırtepe Mahallesi'nde Belediye Parkından Bir Görünüm.....	68
Resim 4.3	:Kemerköprü Mahallesi'nde Valilik Binasından Bir Görünüm..	69
Resim 4.4	:Kemerköprü Mahallesi'nde Belediye Binasından Bir Görünüm.....	70
Resim 4.5	:Tuna Mahallesi'nde Bartın Devlet Hastanesi'nden Bir Görünüm.....	71
Resim 4.6	:Tuna Mahallesi'nde Ömer Tepesi Stadyumundan Bir Görünüm.....	72
Resim 4.7	:Gölbucağı Mahallesi'nde Sanayi Sitesi ve Çimento Fabrikasından Bir Görünüm.....	73
Resim 4.8	:Orduyeri Meydanı'ndan Bir Görünüm.....	74
Resim 4.9	:Orduyeri Tepesi'nin Eteklerinde Orduyeri Mahallesi'nden Bir Görünüm.....	74
Resim 4.10	:Ağdacı Mahallesi'nde Bartın Üniversitesi Kampüsünden bir Görünüm.....	78
Resim 4.11	:Kemerköprü Mahallesi'nde Sokak Arasındaki Patika Yollardan bir Görünüm.....	80
Resim 4.12	:Tarihi Hamam Caddesi'ndeki Peysaj Düzenlemelerinden Bir Görünüm.....	81
Resim 4.13	:Orduyeri Mahallesi'nde Sokak Üzeri Sıralanmış Binalardan Bir Görünüm.....	81

Resim 4.14 :Demirciler Mahallesi 202. Çıkılmaz Sokak'tan Bir Görünüm.....	82
Resim 4.15 :Kırtepe Mahallesi 163. Merdivenli Sokak'tan Bir Görünüm.....	82
Resim 4.16 :Şadırvan Caddesi'nden Hükümet Caddesi İstikametine Bir Görünüm.....	83
Resim 4.17 :Yukarı Çarşı Caddesi'nden Hükümet Caddesi İstikametine Bir Görünüm.....	84
Resim 4.18 :Yukarı Çarşı Caddesi'nde İpçiler Sokak'tan Bir Görünüm.....	85
Resim 4.19 :Okulak Mahallesi'nde Tarihi Bartın Evlerinden Bir Görünüm.....	96
Resim 4.20 :Okulak Mahallesi'nde Farklı Tarzda Yapılmış Mesken Tiplerinden Bir Görünüm.....	97
Resim 4.21 :Köyortası Mahallesi'nde Doğal Sit Alanından Bir Görünüm.....	99
Resim 4.22 :Orduyeri Mahallesi'nde Sitelerden ve Müstakil Binalardan Görünüm.....	101
Resim 4.23 :Ağdacı Mahallesi İlkokulu Karşısında İlkel Bir Döküm Yeri.	102
Resim 4.24 :Ağdacı Mahallesi'nde Irmak Kenarında Kontrolsüz Bir Döküm Yeri.....	103
Resim 4.25 :Şehir Merkezine Irmakla Taşınmış Atıklardan Bir Görünüm.....	103
Resim 4.26 :Okulak Mahallesi'nde Irmağa Akıtılan Bir Kanalizasyon Şebekesi.....	104
Resim 5.1 :Mücvir Alan Sınırındaki Kutlubeydemirci(Kasapoğlu) Köyü'nden Bir Görünüm.....	108
Resim 5.2 :Kadınlar Pazarının Kurulduğu Alandan Bir Görünüm.....	119

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1.1	:Bartın Merkez İlçesi Lokasyon Haritası.....	4
Harita 1.2	:Bartın Merkez İlçesi Google Earth Görüntü Haritası.....	8
Harita 2.1	:Bartın Merkez İlçesi Jeomorfoloji Haritası.....	11
Harita 2.2	:Bartın Merkez İlçesi Yükselti Basamakları Haritası.....	13
Harita 2.3	:Bartın İli ve Çevresi Deprem Riski Haritası.....	14
Harita 2.4	:Bartın Çayı Taşkın Sel Sınır Haritası.....	27
Harita 3.1	:Bartın Şehri Nüfus Miktarı ve Yoğunluğu Haritası.....	40
Harita 4.1	:Bartın Şehri Mahalle Dağılışı Haritası.....	64
Harita 4.2	:Bartın Merkez İlçesi Cadde ve Sokak Haritası.....	86
Harita 4.3	:Bartın Şehir Planı Haritası(2018).....	88
Harita 4.4	:Bartın Merkez Arazi Kullanım Haritası.....	90

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 2.1 :Bartın Şehrinde Aylara Göre Sıcaklık Değerleri (1964-2018).....	17
Grafik 2.2 :Bartın'da Yağışın Mevsimlere Göre Dağılışı (1964-2018).....	18
Grafik 2.3 :Bartın Şehrinde Esme Sayılarına Göre Yıllık Rüzgar Gücü Diyagramı.....	22
Grafik 3.1 :1990 Yılı Sonrası Bartın'ın Şehir Nüfusu ve Merkez İlçe Şehir Nüfusunun Değişim Grafiği.....	37
Grafik 3.2 :Bartın Şehri 2018 Yılı Nüfus Piramidi.....	43
Grafik 3.3 :Bartın Merkez İlçede Çalışanların İş Yerindeki Konumu(2014).....	47
Grafik 3.4 :Bartın Merkez İlçede Nüfusun İş Kollarına Göre Dağılımı(2014).....	48
Grafik 5.1 :Bartın Şehrinde Nüfusun Sektörel Dağılımı.....	111
Grafik 5.2 :Bartın Şehrinde Sanayi Tesislerinde İstihdam Durumu.....	113
Grafik 5.3 :Bartın Şehrinde Sanayi Tesislerinde İhracat Oranı ve Gelir Durumu.....	118

KISALTMALAR LİSTESİ

- ADNKS** : Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
- AFAD** : Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
- BAKKA** : Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
- CBS** : Coğrafi Bilgi Sistemleri
- DİE** : Devlet İstatistik Enstitüsü
- DMİGM** : Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
- DSİ** : Devlet Su İşleri
- KAF** : Kuzey Anadolu Fay Hattı
- KYK** : Kredi ve Yurtlar Kurumu
- TDV** : Türkiye Diyanet Vakfı
- THK** : Türk Hava Kurumu
- TİM** : Türkiye İhracatçılar Meclisi
- TMMOB** : Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği
- TOKİ** : Toplu Konut İdaresi
- TÜRSAB** : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
- TÜİK** : Türkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

Bartın tarihin her döneminde yerleşim yeri olma özelliğini korumuş temeli 3500 yıllık bir geçmişe dayanan köklü bir yerleşim birimidir. Anadolu'da kurulan medeniyetlere ve devletlere Bartın'ın az da olsa ev sahipliği yaptığı bilgisi tarihi kaynakların bize sunduğu bir gerçektir (Ünal, 2014: 656).

Tarihin en eski devirlerinden günümüze kadar yerleşim yeri seçiminde beşeri ve ekonomik faaliyetler ile güvenlik unsuru belirleyici olmuştur. Bartın'ın kuruluşunda da bu iki ana etken öne çıkmaktadır (Tümertekin ve Özgüç, 2014: 2).

Beşeri ve ekonomik faaliyetler açısından değerlendirdiğimizde Bartın'da ova karakteri taşıyan vadiler, verimli araziler, elverişli iklim, su kaynaklarına olan yakınlık ve Bartın Çayı'nın ulaşım imkanları beşeri ve ekonomik faaliyetleri kolaylaştırmıştır.

Bartın Şehrinin yerleşim yeri olarak seçilmesinde, kuruluşunda ve gelişmesinde adımı aldığı Bartın Çayı'nın da etkisi ve katkısı büyüktür (Tuncel, 1992: 87).

Bartın tarihsel süreçte çevresinde kurulduğu Bartın Çayı'nın ulaşım potansiyeliyle bölge ticaretinde önemli bir pazar olmuş, ticari merkez olarak gelişimini sürdürmüştür (Ünal, 2015: 2898).

Homeros Truva Savaşı'nı anlattığı İlyada Destanı'nda Truva Kentini korumak için Anadolu'dan gelen cengaverlere Parthenius Irmağı'nın suladığı ülke Paphlagonia'dan da yiğitlerin katıldığından söz eder. Antik Dönem'de Bartın Irmağı çevresinde yaşayanları anlatırken “*Parthenius Irmağı çevresinde kurmuşlardır ünlü saraylarını*” ifadesini kullanmaktadır (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2007: 17).

Güvenlik önlemleri açısından değerlendirdiğimizde Antik Dönem'de yaşayan medeniyetlerin savaşçı olma özellikleri de göz önünde bulundurulursa Bartın Boğazı'nın şehri korumak için korunaklı bir yapıya sahip olması, yerleşim yeri güvenliğinin sağlanması ve denizden yerleşim yerine gelebilecek tehlikelerin önlenmesi açısından önem arz etmektedir.

1965 yılında Bartın Limanı inşa edilirken liman inşaatının altında kalan geçmiş dönemlerde şehri korumak için inşa edilmiş kale ve sur kalıntıları bu durumu kanıtlar niteliktedir (Bartın Üniversitesi, 2014: 33).

Bartın uzun yıllar çevresinde bulunan Zonguldak, Bolu, Kastamonu gibi daha büyük şehirlerin idari bir parçası olmuş ancak merkezi bir hüviyet kazanamamıştır. 1991 yılında il statüsüne kavuşmasıyla şehrsel kimliği ortaya çıkmış, kalkınmada öncelikli iller kapsamına alınmasıyla yoğun bir şehrsel gelişim sürecine girmiştir. Bartın'ın şehrsel gelişim süreci 1991 sonrasında bugünlere kadar devam etmektedir. Bunun yanında Bartın Şehri bu süreç boyunca bazı sorunlarla da karşı karşıyadır. Bu sorunları doğal, beşeri ve ekonomik kaynaklı sorunlar şeklinde sıralayabiliriz. Doğal kaynaklı sorunların en başında şehir Bartın Çayı'nın kenarında yerleştiğinden sık sık taşkınlarla karşı karşıya kalmaktadır. Şehirde tarıma dayalı sanayi sektörünün oluşturulamaması, turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilememesi, istihdam alanı azlığı gibi sebepler işsizliği beraberinde getirmiş bunun sonucunda günümüzde de devam eden büyük şehirlere yoğun bir göç yaşanmaktadır.

Bartın Şehrinin Gelişimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri başlıklı yüksek lisans tez çalışmasındaki amacımız Bartın'ın şehrsel özelliklerini incelemek ve sorunlarını ele alıp çözüm önerileri sunmaktır.

Coğrafi çalışmaların özünü insanın mekanda faaliyetleri ve insan mekân etkileşimi oluşturmaktadır (Tümertekin ve Özgüç, 2014: 2).

Coğrafyanın konusunu yeryüzü oluşturur araştırmalarını yeryüzü üzerinde yürütür. Yeryüzü üzerindeki olayları ele alırken, insan mekân ilişkisini ön planda tutar. İnsanın mekân üzerindeki değiştirme gücünü ve mekânın insan üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini araştıran coğrafya; etkileşimi olumlu olumsuz karşılaştırma yaparak, bir denge kurmaya çalışır (Özey, 1994: 117).

20. yüzyılın başlarından itibaren insanların mekân algısında büyük değişimler olmuştur. Endüstrileşme ve nüfuslanma, mekânın ne olduğundan ziyade ondan daha fazla nasıl faydalanabileceği algısını da beraberinde getirmiştir (Ünlü ve Yıldırım, 2017: 17).

Bilindiği üzere bir sahanın rantabl bir şekilde kullanılmasının ön şartı sahip olunan alanın potansiyelinin saptanmasıdır. Ancak bu yolla bölgede izlenmesi en sağlıklı politikaların belirlenmesi mümkün olabilir (Bakırcı, 2002: 112).

Coğrafi bakış açısı ve mekansal düşünme becerisiyle Bartın'ın şehrsel gelişiminin incelenmesi, şehrsel yapının bilinmesi, gelecekte mekansal değişimin hangi yönde ilerleyebileceği konusunda sağlıklı öngörüler verebilir. Yapılması planlanan yol ve altyapı projelerinin şehir koşulları, jeomorfolojik yapı, iklim özelliklerinin dikkate alınarak oluşturulması planlama ve yatırımların verimli bir şekilde sürdürülmesine katkı sağlayacaktır.

Beş bölümden oluşan tez çalışmamızın birinci bölümünde Bartın Şehrinin coğrafi mevkii, sınırları ve başlıca coğrafi özellikleri, ikinci bölümünde şehrin kurulmasında etkili olan fiziki coğrafya özellikleri üçüncü bölümünde Bartın Şehrinin yerleşme tarihi ve nüfus özellikleri, dördüncü bölümünde Bartın Şehrinin yerleşme özellikleri beşinci bölümünde şehrin fonksiyonel özellikleri bu fonksiyonların dağılışı sonuç ve öneriler kısmında Bartın Şehrinin şehrsel gelişim süreci içerisinde doğal, beşeri ve ekonomik sorunları ele alınmış olup, sorunlara günümüz koşullarında çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Bilgi alma konusunda şehirle ilgili literatür taraması yapıp ilgili kaynaklar incelenmiş araştırma sahasında arazi çalışmaları ve mülakatlar yapılmıştır.

Bartın Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğünden koordinat bilgileri, uydu görüntüsü, şehir merkezi ilçe sınırları verileri, halihazır ve imar plan verileri alınmış CBS programları kullanılarak araştırma sahasının haritaları oluşturulmuştur.

Çalışma sahasında yerel tarih araştırmacılarının bilgilerine başvurulmuş kendileriyle röportajlar yapılmıştır. DSİ, DİE, TÜİK, DMİGM, BAKKA, TİM, TÜRSAB, Bartın Meteoroloji Müdürlüğü, Bartın Valiliği, Bartın Belediyesi, Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Bartın İl Sağlık Müdürlüğü, Bartın Üniversitesi gibi kurum ve kuruluşların verilerinden yararlanılmıştır.

Araştırma sahası genel itibariyle 1. ve 2. jeolojik devirlere ait kalkerli yapıda araziden oluşmaktadır. Arazi üzerinde kalkerli yapının dışında marn tabakaları, kum ve kil tabakalarına daha alt seviyelere inildikçe kayran olarak adlandırılan sert kaya tabakasına rastlanmaktadır. Bartın Şehri Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın etkisi altındadır (Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, 2008b: 7,11).

Bartın Şehri 0-100 m yükselti aralığındaki düzlükler 100-200 m yükselti aralığındaki basık tepelerden oluşan farklı jeomorfolojik yapıların birarada yerleştiği arazi bütünlüğüne sahiptir. Şehirde yaz aylarında sıcak kış aylarında ılık, her mevsim yağış beklentisi olan Karadeniz iklimi hakimdir. En önemli su kaynağı şehrin içerisinden geçen Bartın Çayı'dır. Bartın'da toprak yapısı çeşitlilik göstermektedir. Bartın Şehri Karadeniz ikliminin etki sahasında bulunduğu genel olarak orman örtüsüyle kaplıdır.

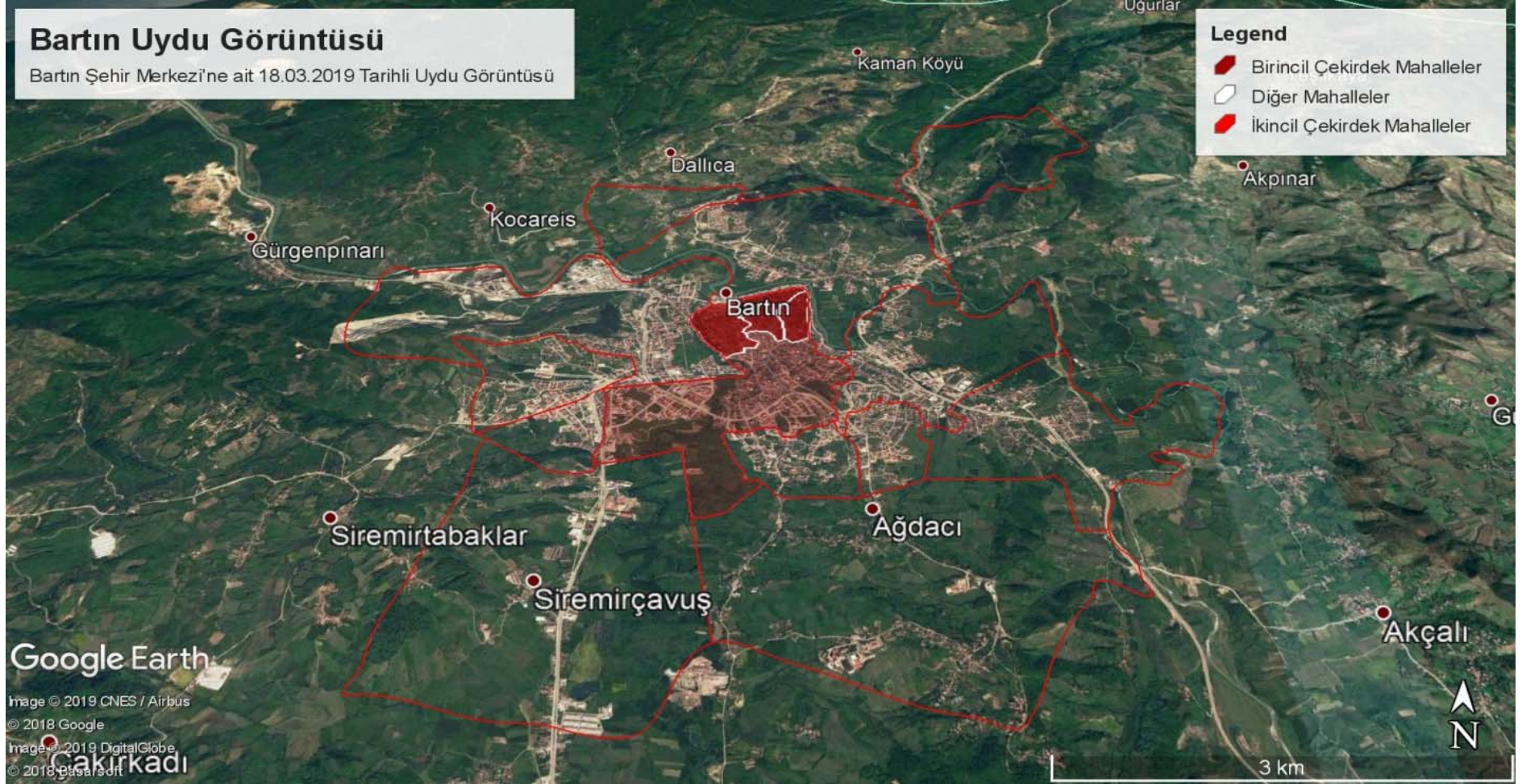
Bartın Şehri 28 yıllık bir il merkezi olup 18 mahalleden oluşmaktadır. Şehri oluşturan mahalleler Bartın Çayı'nın çevresinde, şehirde yükselen Kırtepe, Orduyeri Tepesi, Aladağ Tepesi ve Ömer Tepesi üzerinde ve bu tepelerin arasındaki düz arazide kurulmuştur. Köyortası, Okulak ve Kırtepe Mahalleleri şehrin çekirdeğini oluşturan eski mahallelerdir. Bu mahalleler Bartın Çayı'nın kolları Kocamaz ve Kocaçay'ın birleştiği yerin gerisinde oluşturduğu yarımada üzerinde kurulmuştur (Resim 1.1).

Resim 1.1 : Bartın Merkez İlçesi Hava Fotoğrafi.

Kaynak: Satı Özdemir, 2016.

1991 yılında il statüsüne kavuşan Bartın 16 Ekim 1992 tarihli bakanlar kurulu kararıyla kalkınmada öncelikli 1. sırada yer alan iller kapsamına alınmıştır. Bu karar sonrası hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir.Şehir çevresindeki köyleri içerisine alarak dışa dönük olarak sürekli büyümektedir.Arazi şartlarının uygunluğu sebebiyle şehrin gelişme yönü güney yönündedir.Yakın dönemde üniversite kampüsünün şehrin gelişim yönünde kurulması Ağdacı Köyü ve Şiremişçavuş Köyü'nün kentsel alana dahil edilmesi ile şehir yatay olarak geniş bir alana yayılmıştır.Köyortası, Okulak ve Kırtepe Mahalleleri gelişme kaydetmiş şehrin çekirdeğini oluşturan tarihi geçmişe sahip ticaretin ilk sırada ve en yoğun olduğu mahallelerdir.İkinci sırada Kemerköprü, Orta Mahalle ve Demirciler Mahalleleri yer almaktadır.Bartın'da karşılaşılan en büyük doğal sorun Bartın Çayı'nın zaman zaman taşıp sele neden olmasıdır.Beşeri ve ekonomik sorunların başında işsizlik ve göç gelmektedir (Harita 1.2).

Harita 1.2 : Bartın Merkez İlçesi Google Earth Görüntü Haritası.

Kaynak: <https://www.google.com/maps?ll=41.63365,32.34682&z=12&t=h> Erişim Tarihi: 18.03.2019.

İKİNCİ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

Bartın Şehrinin kurulmasında ve gelişmesinde fiziki çevre şartlarının önemi büyüktür ve doğal çevre özellikleri beşeri ve ekonomik faaliyet alanları üzerinde belirleyici olmuştur (Doğan, 2011: 7).

Bartın Şehrinin ilk kurulmasında ve gelişmesinde fiziki çevre özelliklerinin özellikle topoğrafya, toprak ve iklim koşullarını ana belirleyici etken olarak söyleyebiliriz.

Bartın Şehrinin gelişimi ile fiziki coğrafya koşullarının uygunluğu arasında kuvvetli korelasyondan söz edebiliriz. Bu sebeple gelecekte yapılacak şehirselleşme plan ve projeler hazırlanırken fiziki coğrafya özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir. Çalışmamızın bu bölümünde şehrin kurulmasında ve gelişmesinde etkili olan fiziki coğrafya özellikleri ele alınmıştır.

2.1. Jeomorfolojik Özellikleri

Araştırma sahası Paleozoyik ve Mezozoyik döneme ait kalkerli yapıda araziden oluşmaktadır (Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, 2008b:7).

Üst Kretase dönemine ait volkanik karakterli yüksek ve engebeli arazilere Orduyeri Mahallesi'nin yerleştiği alanda rastlanılır. Araştırma sahasında alüvyal tabakaların dışında kalan yerler genel itibarıyla kalkerlidir. Arazi üzerinde kalkerli tabakadan başka yer yer kum, kil ve marn tabakalarına rastlamak mümkündür. Bu tabakaların alt seviyelerinde de yöre halkının kayran olarak isimlendirdiği kayrak taşına sıkça rastlanır. Kayrak taşı geçmişte inşaat sektöründe geleneksel yapıların ilk katlarında yapı malzemesi olarak kullanılmış, günümüzde peysaj düzenlemelerinde ve yayalar için yürüyüş yolu yapımında kullanılmaktadır (Çelikoğlu, 2016: 37), (Resim 2.1).

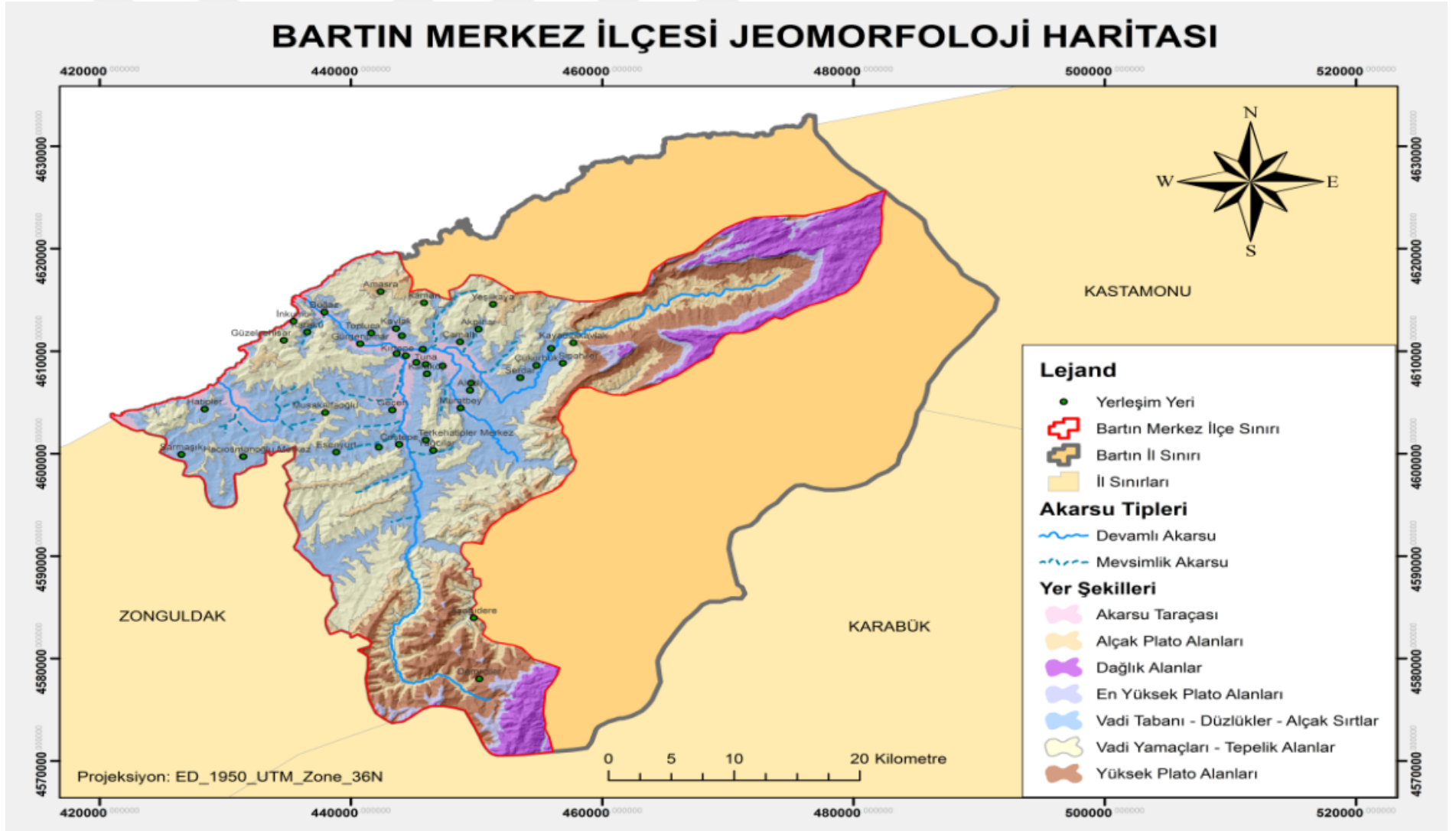
Resim 2.1: Bartın Çayı Kenarında Kayrak Taşı İle Kaplanmış Yürüyüş Yolundan Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Jeomorfolojik kaynaklar ışığında sahayı incelediğimizde şehirle ilgili şu tespitleri yapabiliriz: araştırma sahasında farklı jeomorfolojik yapılar birarada bulunur ve alüvyallardan oluşan düzlükler, akarsu taraçaları, dar vadi tabanları, alçak sırtlar ile tepeler başlıca rastlanılan jeomorfolojik yapılardır.

Kurter'e göre araştırma sahası Bartın Çayı ve kollarının tersiyer fliş havzasında oluşturduğu geniş vadi yatakları ve yükseltisi 300 m'yi pek geçmeyen basık aşınım arazilerinden oluşur. Sahada ova olmamasına rağmen geniş vadi tabanları birer ova karakteri gösterir. Bartın Çayı'nın birleşen kolları, genişliği 3 km'yi aşan alüvyal bir düzlük meydana getirmiştir (Kurter, 1961: 79).

Emir'e göre araştırma sahasının denizden yüksekliği ortalama 8 metre olarak belirtilse de, Ömer Tepesi, Orduyeri, Kırtepe ve Aladağ gibi tepeler de, denizden yükseklik 100 metreyi geçer. Bartın ırmağı ve kollarının araziye derin bir biçimde parçalamasıyla saha çok engebeli bir görünüm almış, dar ve derin vadilerin Bartın şehir merkezine doğru genişlemesiyle küçük küçük düzlükler ve tepeler oluşmuştur (Emir, 2011: 6), (Harita 2.1).

Harita 2.1 : Bartın Merkez İlçesi Jeomorfoloji Haritası.

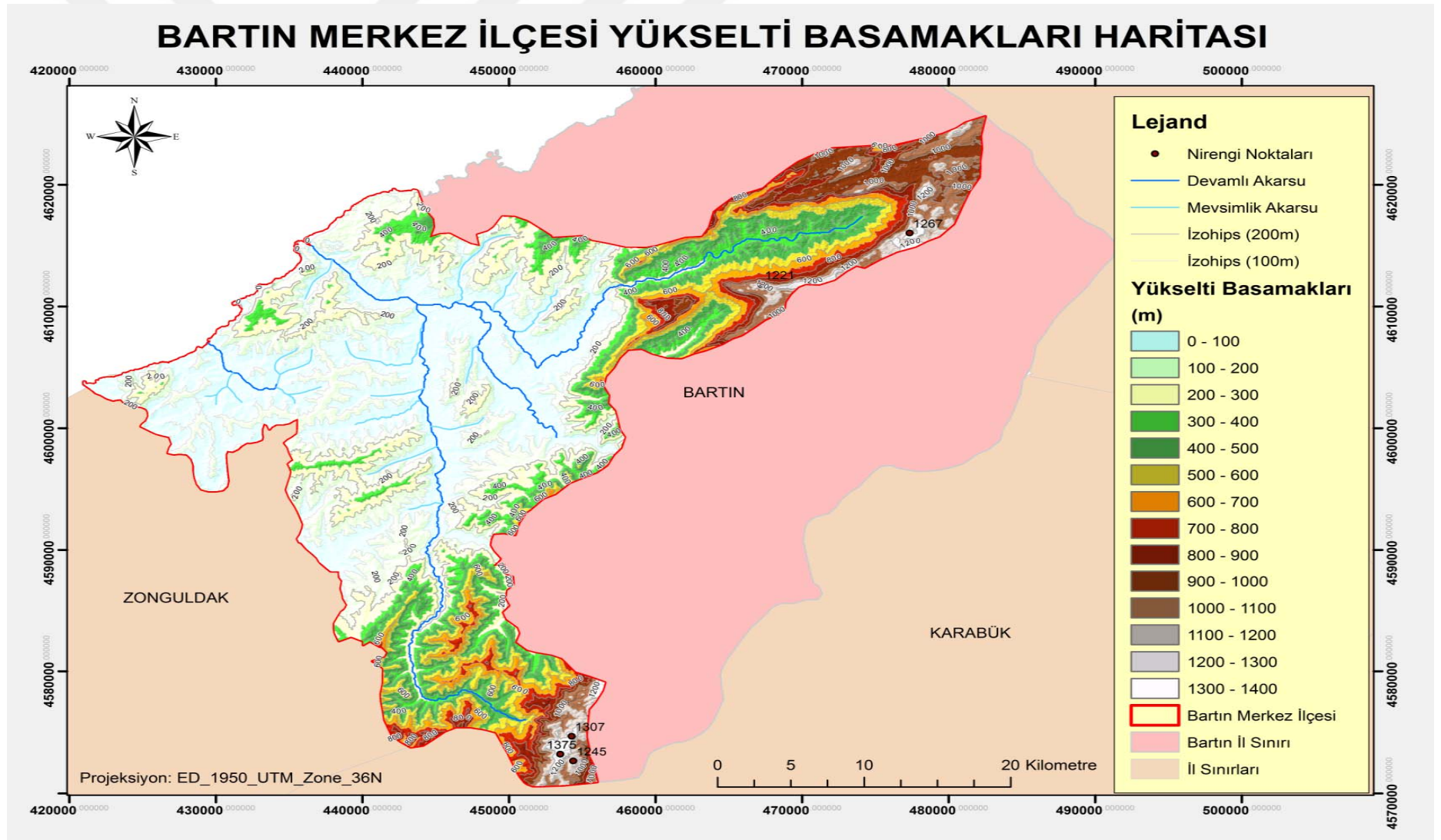
Kaynak: Bartın Belediyesi verilerine göre hazırlanmıştır.

Bartın üzerinde bulunduğu basık tepeler ve uzun sırtları kuzeybatı yönünde kesen Bartın Çayı vadi tabanının genişlediği bir alanda kurulmuştur.Bartın Çayı ile Kocanaz ve Kocaçay kolları şehrin içerisinden geçer (Çelikoğlu, 2016: 35).

Turoğlu ve Özdemir'e göre şehir topoğrafik açıdan incelediğinde 0-100 m yükselti aralığında kalan araziler eosen dönemime ait düzlükler, alçak sırtlar, dar vadi tabanları ve kuarterner alüvyonlardan oluşan akarsu taraçalarıdır.Akarsu taraçalarının seviyesinin yer yer 25 metreye kadar çıktığı görülür. Bartın Çayı çevresinde bulunan akarsu taraçalarının üst yükselti seviyelerinde genelde Eosen düzlükleri, alçak sırtlar ve dar vadi tabanları görülür.Eosen çökellerinden oluşan alçak tepeler 100-200 m seviyelerinde şehri çevrelemişlerdir (Turoğlu ve Özdemir, 2005: 35).

Bartın Şehrini batıdan Aladağ, kuzeyden Karasu Dağları, doğudan Arıt Dağları çevrelemektedir.

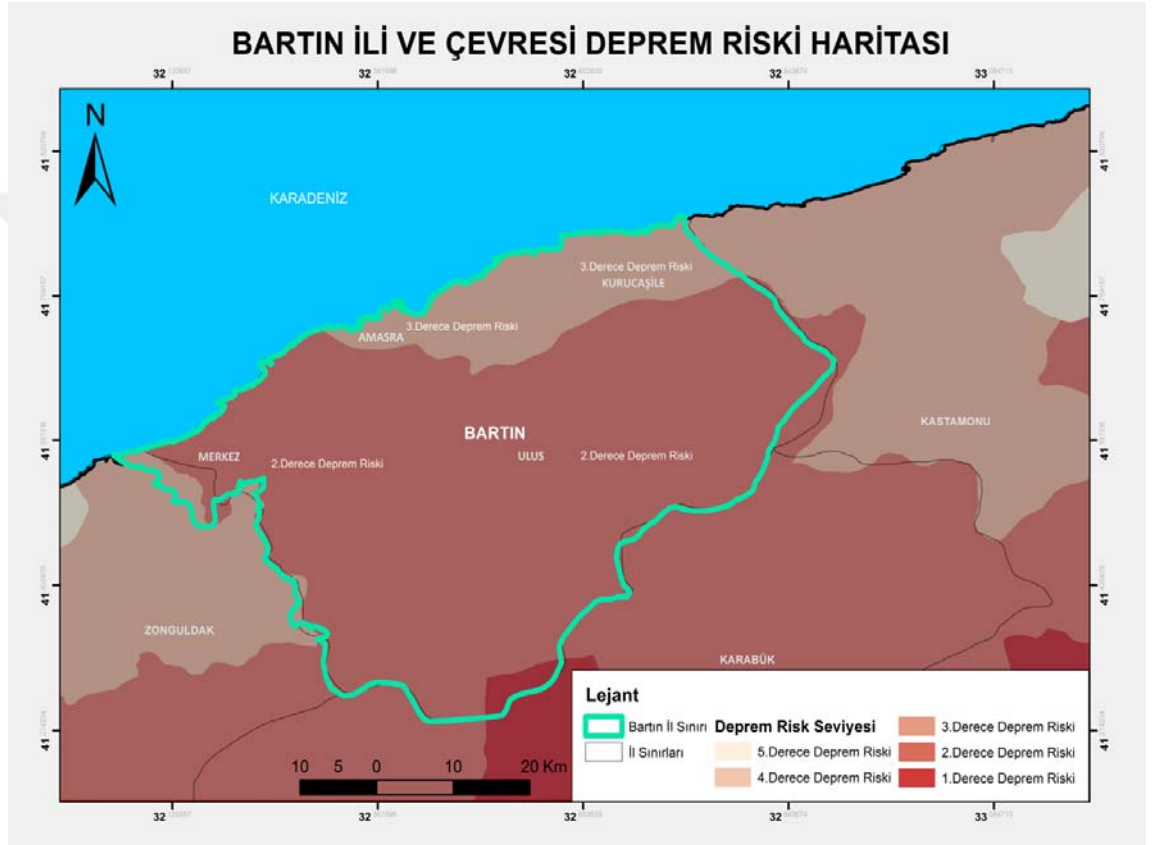
Şehri çevreleyen tepeler Kuzeybatıda Kuba Tepesi(310 m), ve Türbe Tepesi(281 m) kuzeyinde Orduyeri Tepesi olarakta bilinen Karaağaç Tepesi(208 m), batısında Kurt Tepesi(253 m), güneyinde ise Kıran Tepesi(109 m) bulunmaktadır.Şehir Bartın Çayı ve kollarının oluşturduğu düzlük arazide Orduyeri, Ömer Tepesi, Aladağ Tepesi'nin taban düzlüğüyle birleşen yamaçlarında yayılış göstermiştir.Kocaçay ve Kocanaz Çayları arasındaki en belirgin yükseltiyi oluşturan Kırtepe(42m), yerleşmenin önemli bir parçası durumundadır.Yerleşmenin alt seviyesi Bartın Çayı vadi tabanına yakın arazilerde 10 m'ye kadar inerken yerleşmenin üst seviyesi Orduyeri Mahallesi'ndeki toplu konutların olduğu kesimde 120 m'yi bulmaktadır (Çelikoğlu, 2016: 36), (Harita 2.2).

Harita 2.2 : Bartın Merkez İlçesi Yükselti Basamakları Haritası.

Kaynak: Bartın Belediyesi verilerine göre düzenlenmiştir.

Jeolojik ve morfolojik özellikleri itibariyle Bartın deprem açısından riskli bölgede yer almaktadır ve deprem yaşanma olasılığı yüksektir. Bartın Kuzey Anadolu Fay Hattı'na kuşbakışı 132 km uzaklıktadır ve Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın etkisi altındadır. 1 Ocak 2019 tarihinde yayımlanan AFAD Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre 2. derece deprem bölgesinde bulunmaktadır (Harita 2.3).

Harita 2.3 : Bartın İli ve Çevresi Deprem Riski Haritası.

Kaynak: 1 Ocak 2019'da yayımlanan AFAD Türkiye Deprem Tehlike Haritası verilerine göre hazırlanmıştır.

Bartın sınırları içerisinde kaydedilen en büyük deprem 3 Eylül 1968 tarihinde meydana gelmiş literatüre Bartın Amasra Depremi olarak geçmiştir ve deprem 6,6 şiddetinde ölçülmüştür. Bu tarihten önce kayıtlarda hasar verici deprem kaydı bulunmamaktadır. Resmi raporlara göre 24 kişi hayatını kaybetmiş, yüzlerce kişi yaralanmış, binlerce ev hasar görmüştür (Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, 2008b: 11).

12 Kasım 1999 tarihinde meydana gelen Düzce Depremi Bartın'da hissedilmiş ancak can kaybı ve herhangi bir hasar yaşanmamıştır.KAF'ın etki sahasında bulunan Bartın'da binalar kurulmadan önce zemin etüdü yapılmalı, depreme dayanıklı binalar inşa edilmelidir (Demirca, 1999: 28).

2.2. İklim Özellikleri

İklim özellikleri yerleşim yerlerinin belirlenmesinde, yerleşim sınırında, beşeri ve ekonomik faaliyetler üzerinde önemli rol oynamaktadır.

Şehirler ile iklim arasında çok yönlü bir ilişki mevcuttur.Dünya üzerinde şehirlerin dağılışını iklim etmenleri belirlemektedir.Sıcaklık, yağış, basınç ve rüzgarlar, şehirleri etkileyen başlıca iklim elemanlarıdır (Uğur ve Aliğaoğlu, 2015: 109).

Bartın Şehrinde iklimin; bitki örtüsü, su kaynakları, doğal kaynaklar üzerinde, ağaç endüstrisi, mesken tipi, turizm gibi beşeri ve ekonomik faaliyetlerde, sel ve taşkınların oluşumu gibi doğal afetler üzerinde etkisi büyüktür.

Bartın Şehrinde yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağış beklentisi olan denizel özellikler gösteren ılıman karakterli Karadeniz iklimi görülür.Bartın'ın iklim özellikleri temel iklim elemanlarından sıcaklık, yağış, basınç ve rüzgar özellikleri istatistiksel veriler ışığında tablo ve grafiklerle ele alınmıştır.

Güneş ışınlarının geliş açısı iklim özelliklerini belirleyen en temel faktörlerden biridir.Sıcaklık konusuna geçmeden önce Bartın'da güneşlenme oranını incelediğimizde en yüksek aylık güneşlenme oranı ortalaması temmuz ayında 9,8 saat, en düşük aylık güneşlenme oranı ortalaması ocak ayında 2,2 saat, uzun yılların yıllık güneşlenme oranı ortalaması 69,0 saat olarak gözlemlenmiştir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1 : Bartın Şehrinin Aylık Ortalama Güneşlenme Süreleri(1964-2018)

Meteorolojik Eleman	Aylar												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ortalama
Güneşlenme Süresi (saat)	2,2	3,2	4,2	5,8	7,2	9,0	9,8	9,3	7,4	5,1	3,5	2,3	69,0

Kaynak: DMİGM, 1964-2018 verilerinden düzenlenmiştir.

2.2.1. Sıcaklık

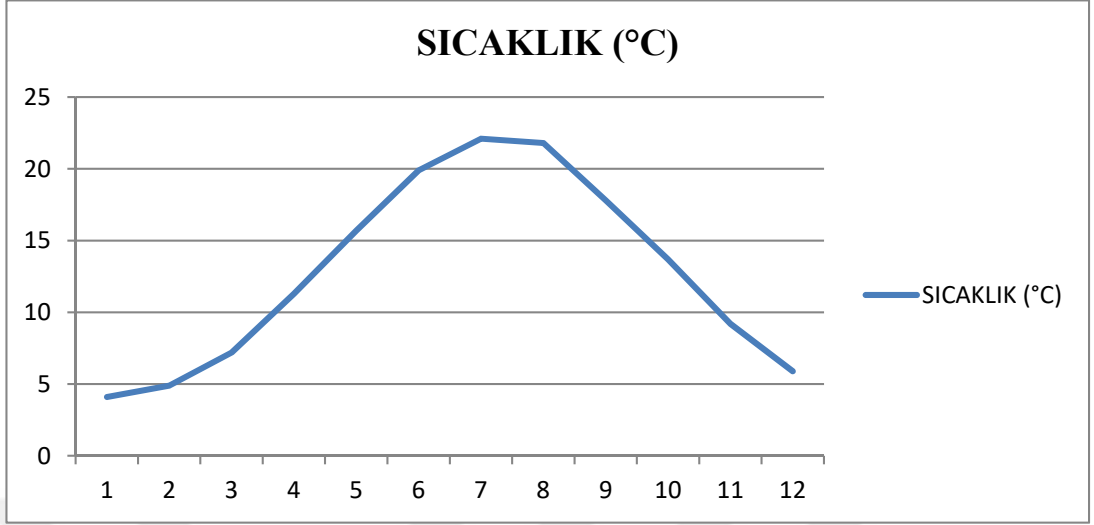
Bartın Şehrinde ortalama sıcaklık 12'8 °C'dir.Ortalama aylık yüksek sıcaklık 19 °C'dir.Ortalama aylık düşük sıcaklık 7'7 °C'dir.Ortalama yıllık sıcaklık farkı 11'3°C'dir.Bazı tarihler ekstrem değerler görüldüğü de olmuştur.En yüksek sıcaklık 13 Temmuz 2000 tarihinde 42,8 °C olarak gözlemlenmiştir.En düşük sıcaklık 23 Şubat 1985 tarihinde -18,6 °C olarak gözlemlenmiştir (Tablo 2.2).

Tablo 2.2 : Bartın Şehrinde Sıcaklıkların Aylara Göre Dağılışı(1964-2018)

Meteorolojik Elemanlar	Aylar												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ortalama
Sıcaklık (°C)	4,1	4,9	7,2	11,3	15,7	19,9	22,1	21,8	17,8	13,7	9,2	5,9	12,8
Yüksek Sıcaklık (°C)	9,1	10,5	13,3	18,0	22,2	26,1	28,2	28,3	25,0	20,5	15,8	11,1	19,0
Düşük Sıcaklık (°C)	0,3	0,6	2,5	6,0	10,0	13,5	15,7	15,7	12,2	8,8	4,6	2,0	7,7
En Yüksek Sıcaklık (°C)	23,2	27,2	31,6	34,1	39,1	38,0	42,8	41,3	40,5	37,1	29,0	27,4	42,8
En Düşük Sıcaklık (°C)	-15,4	-18,6	-13,1	-4,5	-1,3	5,3	8,0	6,7	1,5	-3,2	-5,6	-10,6	-18,6

Kaynak: DMİGM, 1964-2018 verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın Şehrinde yükseltinin düşük olması nedeniyle Karadeniz'in ılımanlaştırıcı özelliği şehri etkisi altına alır ve karasallık son derece düşüktür.Ortalama sıcaklıklar yıl boyunca 4,1 °C'nin üzerinde görülür (Grafik 2.1).

Grafik 2.1: Bartın Şhrinde Aylara Göre Sıcaklık Değerleri Grafiği (1964-2018).

Kaynak: DMİGM, 1964-2018 verilerinden düzenlenmiştir.

2.2.2. Yağış, Nem ve Bulutluluk

DMİGM verilerine göre Bartın'da yıllık ortalama yağışlı gün sayısı 140,6'dır. En fazla yağış aralık ayında 134,2 mm değerinde ölçülmüştür. Aylara göre yıllık yağış ortalaması ortalama 1046,2 mm değerinde ölçülmüştür. Günlük toplam en yüksek yağış miktarı 161,1 mm 27 Ağustos 1970 tarihinde ölçülmüştür (Tablo 2.3).

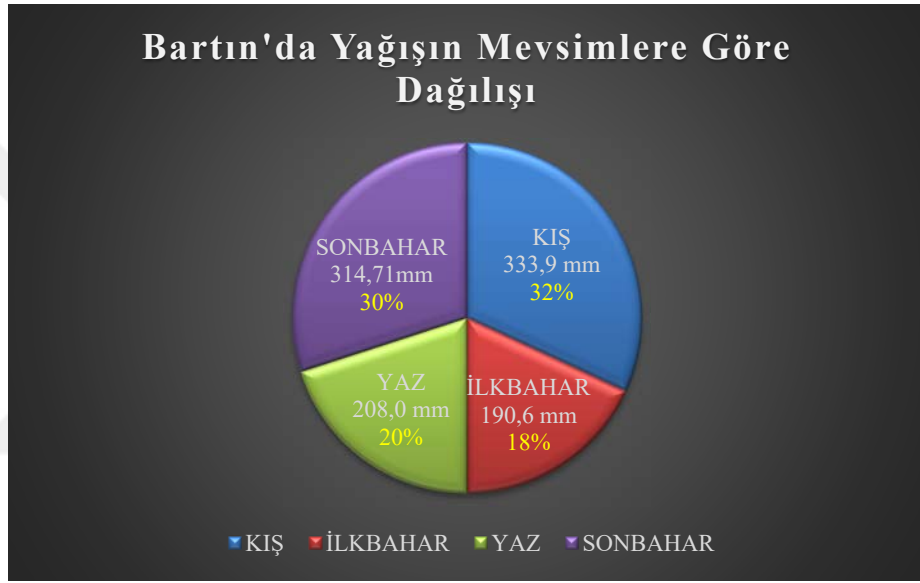
Tablo 2.3 : Bartın Şhrinin Aylara Göre Yıllık Yağış Değerleri (1964-2018)

Meteorolojik Elemanlar	Aylık												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam
Yağışlı Gün Sayısı	16,3	14,6	14,1	11,9	10,4	8,9	6,9	6,4	8,7	12,0	13,1	17,3	140,6
Aylık Yağış Miktarı(mm)	115,5	84,2	77,6	59,0	54,0	71,2	59,6	77,2	86,3	113,5	113,9	134,2	1046,2

Kaynak: DMİGM, 1964-2018 verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın Şehri her mevsim yağışlıdır, yağışlar genelde yağmur şeklindedir kış aylarında ise karla karışık yağmur şeklindedir. Maksimum yağış (333,9 mm) 32'lik oranla kış mevsiminde görülür. Kış mevsimini (314,71 mm) %30'luk oranla sonbahar mevsimi izler. Yaz mevsimi (208,0 mm) % 20'lik oranla yağış sıralamasında üçüncü sırada gelmektedir. Minimum yağış (190,6 mm) % 18'lik oranla ilkbahar mevsiminde görülür (Grafik 2.2).

Grafik 2.2 : Bartın'da Yağışın Mevsimlere Göre Dağılışı (1964-2018).

Kaynak: DMİGM, 1964-2018 verilerinden düzenlenmiştir.

DMİGM verilerine göre Bartın'ın yağış durumu Karadeniz Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırıldığında Türkiye alansal olarak 1981-2010 yılları arasındaki 29 yıllık süreçte yıllık ortalama 574,0 mm yağış almıştır. Aynı zaman diliminde Karadeniz Bölgesi 696,5 mm yağış almıştır. Bartın 1964-2018 yılları arasında ortalama 1046,2 mm yağış almıştır. Bartın'ın yıllık ortalama yağış miktarı Türkiye ve Karadeniz Bölgesi ortalamasının üzerindedir (DMİGM, 2019).

Bartın Şehrinde kar yağışlı günlerin ortalaması 19,5 gündür.En yüksek kar yağışı 03 Ocak 1983 tarihinde 109,0 cm seviyesinde ölçülmüştür.Bartın'da yağan karın yerde kalma süresi oldukça düşüktür.Kar yağışı ocak, şubat, mart aylarında şehir hayatını olumsuz etkilemektedir (Tablo 2.4).

Tablo 2.4 :Bartın Şehrinde Ortalama Kar Yağışlı Günler ve Karla Örtülü Gün Sayısı

Aylar	Kar Yağışlı Gün Sayısı	Karla Örtülü Gün Sayısı
O	5,4	7,2
Ş	6,1	6,6
M	3,0	2,8
N	0,2	0,1
M	-	-
H	-	-
T	-	-
A	-	-
E	-	-
E	-	-
K	1,4	1,2
A	3,4	3,8
Yıllık	19,5	21,7

Kaynak: DMİGM, 1976-2008 verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın'da dolu kasım ve aralık aylarında, sis ekim ve kasım aylarında yoğun olarak görülmektedir.Ortalama yıllık dolulu gün sayısı 3,1 gün, ortalama yıllık sisli gün sayısı 55,9 gün olarak kaydedilmiştir (Tablo 2.5).

Tablo 2.5 :Bartın Şehrinde Aylara Göre Ortalama Dolulu ve Sisli Gün Sayısı

Meteorolojik Elemanlar	Aylık												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ortalama
Dolulu Gün Sayısı	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,7	0,6	3,1
Sisli Gün Sayısı	4,3	3,4	4,6	4,9	3,8	1,9	2,2	3,7	6,1	8,8	7,1	5,1	55,9

Kaynak: Bartın Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın Şehrinde uzun yıllar bağıl nem ortalaması % 79,5 olarak ölçülmüştür.Ölçülen sonuç mevsimlere ve aylara göre çok az değişiklik göstermektedir.Ocak ayında % 84,0 olarak en yüksek seviyede ölçülen bağıl nem, temmuz ayında sıcaklığın artmasıyla % 73,6 seviyelerine gerilemekte, en yüksek değer ile en düşük değer arasında 10,4 puanlık bir fark bulunmaktadır.Bu farkın azlığı şehirde nem koşullarının genel olarak kararlı bir yapıda olduğunu kanıtlar niteliktedir.Bartın Şehrinde bağıl nemin yaz aylarında yüksek değerler göstermesi aşırı kuraklık ve buharlaşmayı önlemektedir (Tablo 2.6).

Tablo 2.6 : Bartın Şehrinde Uzun Yıllara Ait Ortalama Bağıl Nem Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı

Meteorolojik Elemanlar	Aylık												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ortalama
Bağıl Nem (%)	84,0	81,1	77,4	76,9	77,1	76,2	73,6	78,2	81,2	81,3	83,2	84,1	79,5

Kaynak: Bartın Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın Şehrinde ortalama bulutluluk değeri 5,4 olarak gözlemlenmiştir.Bu oran kış aylarında 7 gün ve üzerinde yaz aylarında 3 gün seviyelerinde gözlenilmiştir.Bartın'da temmuz, ağustos ayları bulutluluğun en düşük olduğu, aralık, ocak ve şubat ayları bulutluluğun en yüksek olduğu aylardır.Açık gün sayısı yazın en belirgin yaşandığı zamanlarda 13 günü geçmemektedir.Bu durum deniz turizmi açısından şehri olumsuz etkilemektedir (Tablo 2.7).

Tablo 2.7 : Bartın'da Uzun Yıllara Ait Bulutluluk, Açık ve Kapalı Gün Sayısı Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı

Meteorolojik Elemanlar	Aylık												Yıllık
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ortalama
Açık Gün Sayısı	3,3	2,4	4,0	4,0	6,3	9,8	13,8	13,3	10,0	6,2	3,5	2,4	6,6
Kapalı Gün Sayısı	16,3	13,8	13,2	10,7	7,2	3,4	2,7	3,0	4,2	9,0	11,3	14,9	109,7
Bulutluluk	7,2	7,2	6,6	6,2	5,1	3,9	3,1	3,1	4,0	5,4	6,3	7,1	5,4

Kaynak: Bartın Meteoroloji Müdürlüğü verilerinden düzenlenmiştir.

2.2.3. Basınç ve Rüzgar Durumu

Bartın'da yıllık ortalama atmosfer basıncı 1013'3 mb'dır.Ölçülen basınç değeri normal hava basıncı olan 1013'25 mb değerine çok yakındır.Bartın'da basınç değerleri nisan-ağustos döneminde ortalamanın altında ekim-şubat döneminde ortalamanın üstünde gözlemlenmiştir.Bartın'da ortalama en yüksek basınç değeri ocak ayında, ortalama en düşük basınç değeri temmuz ayında görülür (Tablo 2.8).

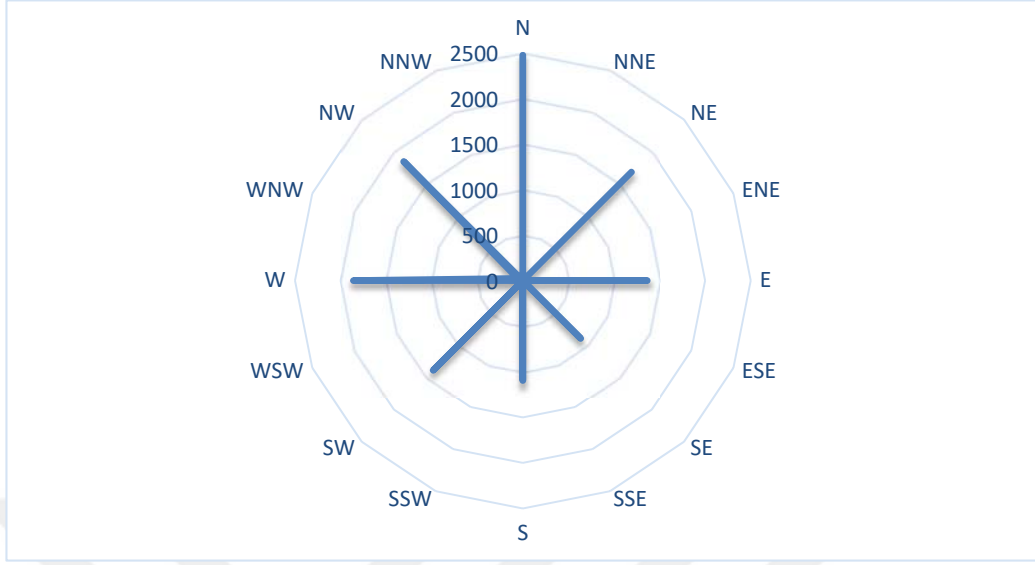
Tablo 2.8 : Bartın Şehrinde Uzun Yıllar Gözlemlenen Basınç Değerlerinin Aylara Göre Dağılışı

Aylar	Ortalama Yerel Basınç	En Yüksek Yerel Basınç	En Düşük Yerel Basınç
O	1016,5	1037,1	983,1
Ş	1015,6	1035,8	990,3
M	1014	1037	986,6
N	1011	1029,8	993,3
M	1011,7	1024,6	998,1
H	1010,6	1021,7	995,4
T	1009,2	1019,1	996,8
A	1009,8	1021,7	997,8
E	1013	1028,3	996,6
E	1015,8	1031,1	1001,5
K	1016,3	1032,3	995
A	1016,2	1032,4	991,8
Yıllık	1013,3	1037	983,1

Kaynak: DMİGM, 1976-2008 verilerinden düzenlenmiştir.

Bartın Şehrinde rüzgarların yönü ve hızı üzerinde basınç merkezleri ve şehrin topoğrafik özellikleri etkilidir.DMİGM verilerine göre Bartın'da uzun yıllar ortalama rüzgar hızı 1/4 m/sn olarak kaydedilmiştir.En hızlı esen rüzgar 12 Ağustos 2012 tarihinde saatte 117 km/sn olarak ölçülmüştür.

Bartın Şehrinde yıl içerisinde 1.derecede hakim rüzgar yönü kuzey (N), 2. derecede hakim rüzgar yönü batı (W), 3. derecede hakim rüzgar yönü kuzeybatı (NW) şeklindedir (Grafik 2.3).

Grafik 2.3 : Bartın Şhrinde Esmeye Sayılarına Göre Yıllık Rüzgar Güllü Diyagramı.

Kaynak: Büro Çalışması, DMİGM, 1976-2008 verilerinden düzenlenmiştir.

Grafik 2.3'den anlaşıldığı gibi Bartın Şhri kuzey (N), batı (W) ve kuzeybatı (NW) kökenli rüzgarların etkisi altındadır. Bu yönlerden esen rüzgarlara Bartın'ın konumu açıktır. Şehir merkezini her mevsim etkileyen kuzey yönlü rüzgarların etkisi yazın belirginleşir kışın azalır. Şehre en az rüzgar, çevresindeki dağların etkisinden güney ve güneydoğu yönlerinden eser.

2.3. Hidrografik Özellikleri

Araştırma sahasındaki en önemli akarsu Bartın Çayı ve Bartın Çayı'nın kolları olan iki akarsu Kocaçay ve Kocanaz Çayıdır. Kocaçay şehrin doğu yönünden, Kocanaz Çayı şehrin güney yönünden şehre dahil olup Gazhane Mevkiinde birleşip Bartın Çayını oluştururlar, Bartın Çayı Gazhane Mevkii'nden itibaren yaklaşık 12 km sonra Bartın Boğazı'ndan denize dökülür.

Bartın Çayı'nın ulaşım potansiyeliyle yapılan ekonomik faaliyetler üzerinde etkisi büyüktür. Türkiye'de üzerinde ulaşım yapılabilen ender akarsulardan biridir. Bartın Çayı'nın özel yapısından kaynaklı çeşitli büyüklükteki gemilerin Karadeniz'den şehir merkezine kadar girebilmesi Bartın'a doğal bir liman özelliği kazandırmıştır (Batmaz ve Tok, 2015: 644), (Resim 2.2).

Resim 2.2 : Orduyeri Köprüsü Yakınlarında Gezi Teknesinden Bir Görüntü.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bartın Şehri yeraltı suyu bakımından zengindir.Şehrin içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılayan iki adet içme suyu kaynağı bulunmaktadır.Bunlar su verimi 1,1-5,8 lt/sn olan Kavşak Suyu ve kaynağı ve su verimi ortalama 500 lt/sn olan Ulupınar şebeke suyu kaynağıdır (Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, 2008b: 45).

Şehirde bulunan çeşmelerden günün belli saatlerinde kavşak suyu verilmektedir.Bartın'da içme suyu ihtiyacı bu şekilde temin edilmektedir.Eski Bartın evlerinin neredeyse tümünde kuyu bulunmaktadır.Belediye tarafından şebeke suyu bağlanmadan önce içme suyu uzun yıllar kuyulardan temin edilmiştir.

Bartın Şehri Karadeniz iklimi sahasında yerleşmekte yıllık ortalama 1046,2 mm yağış almaktadır. Bartın Irmağı şehrin içinden geçerek Bartın Boğazı'ndan denize dökülmektedir. Irmak çevresinde kurulan şehir sık sık sel ve taşkınlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Tarihte bilinen ilk sel 1879 yılında yaşanmıştır. Bartın Irmağı taşmış özellikle Kemerköprü Mahallesi ve civardaki yerleşim yerleri sular altında kalmıştır.Bartın tarihinde kayıtlara geçen ilk sel felaketi olarak bilinmektedir (Cansever, 1965: 92).

1919 yılının mayıs ayında ırmağın taşması sonucu bütün Yalı Senti ve Kırtepe Mahallesi eteklerine kadar olan saha su altında kalmıştır.Bu sel felaketinde halk sokaklarda sandalla gezmiştir.1925 yılının nisan ayında yine ırmağın taşmasıyla bir sel falaketi daha yaşanmış Yalı Senti ve şimdiki Gölbucağı Mahallesi'ndeki sanayi bölgesi sular altında kalmıştır (Aşçıoğlu, 1970: 83).

Sonraki yıllarda 1944 ve 1998 yıllarında iki büyük sel felaketi yaşanmıştır.1998 yılında yaşanan sel kayıtlara geçen en büyük sel felaketi olarak bilinmektedir (Resim 2. 3).

Resim 2.3 : Orduyeri Köprüsü Bitişigindeki Trafoda 1998 Yılı Sel Suyu İzinden Bir Görüntü.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Turoğlu ve Özdemir'in saha çalışmasına göre 1944 ve 2003 yılları arasında şehirde meydana gelen değişimler ve 1944 ile 1998 yıllarında selden etkilenen alan değerlendirildiğinde elde edilen sayısal verilere göre şehir merkezinde 60 yıllık zaman diliminde % 3039,44'lük alansal büyüme olmuştur. 21 Mayıs 1998 yılında yaşanan sel ve taşkınında, eğer 1944 yılının şehir merkezine ait alan dikkate alınır, şehrin sadece % 23,23'ünün sular altında kalacağı hesaplanmıştır. Oysa 2003 yılının şehir merkezi ile 21 Mayıs 1998 sel ve taşkınının etki alanı karşılaştırılırsa, sular altında kalan alanın, bütün şehir merkezinin % 43,21'ine denk geldiği görülür. Şehrin alansal büyüme rakamlarının değişim oranı ile 21 Mayıs 1998 sel ve taşkını baz alınır, bundan etkilenecek şehir alanının rakamsal değişim oranında bir paralellik olmadığı görülür. Bu farklılığın tek sebebi, şehrsel amaçlı kullanım alanlarının çoğunlukla sel ve taşkın alanlarından seçilmesidir (Tablo 2.9).

Tablo 2.9 : Mayıs 1998 Sel ve Taşkınının Bartın Şehir Merkezi, 1944-2003 Yılları Yerleşim Alanı Üzerindeki Etkisinin Sayısal Karşılaştırılması

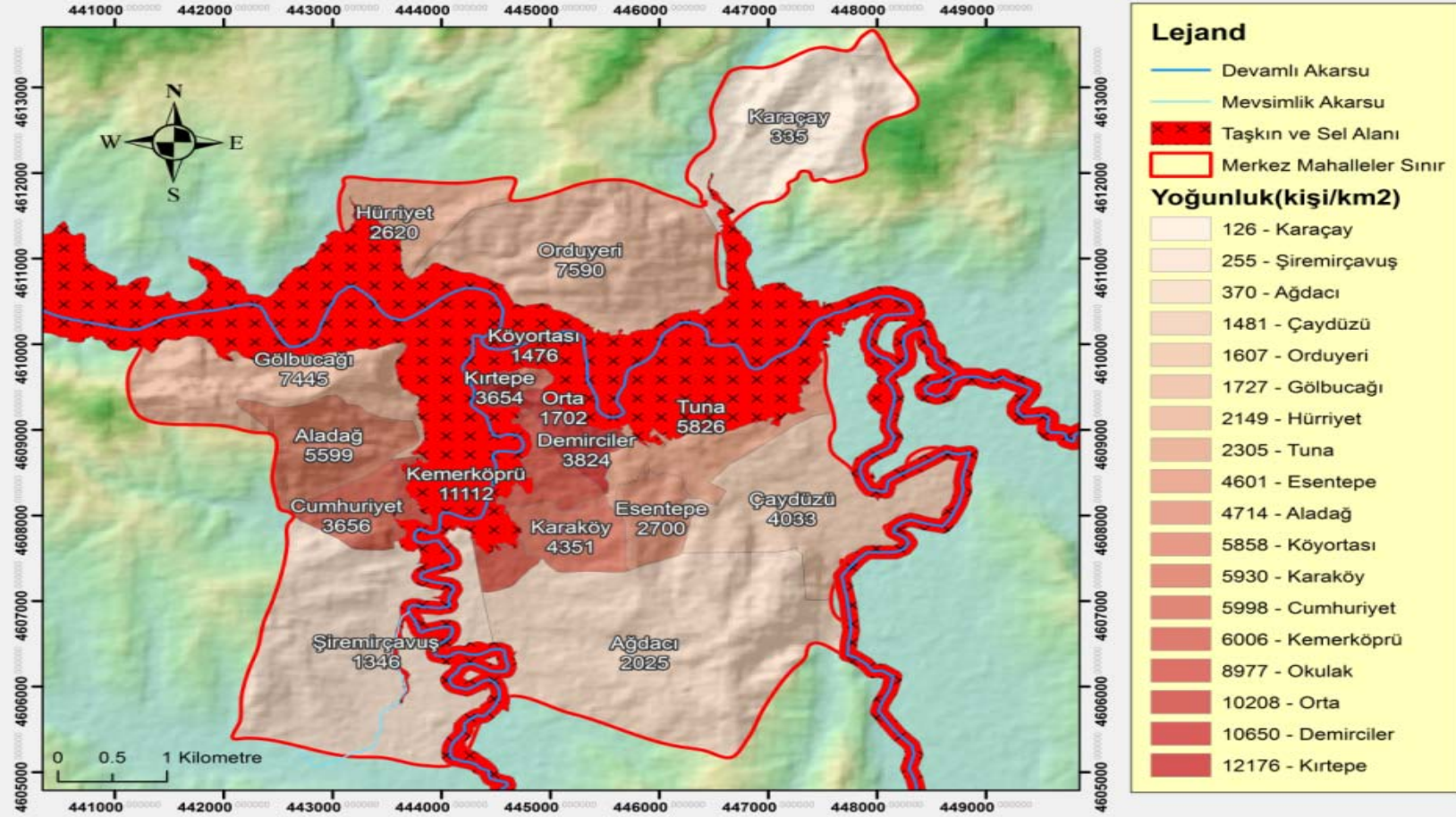
Zaman	Şehir Merkezi (Km²)	Zarar Gören Yerleşim Alanı (Km²)	Etkilenen Alanın Oranı (%)
1944 Yerleşim Alanı	0,5355	0,1244	23,23
2003 Yerleşim Alanı	16,2762	7,0334	43,21
Değişim Oranı	% 3039,44	% 5653,86	186,1

Kaynak: Turoğlu ve Özdemir, 2005:143.

Yapılan saha araştırmasından da anlaşıldığı gibi şehir merkezindeki sorunların başında mevcut imar planlarının revize edilmemesi gelmektedir.Mevcut imar planlarına göre şehirselleşme alanları sel ve taşkın riski taşımaktadır.

Araştırma sahasında yapmış olduğumuz çalışmalar, Bartın Belediyesi Sel Sınırı Haritası, TÜİK 2018 Bartın mahalle nüfusu verileri, Google Earth Haritası, CBS verileri kullanılarak hazırlanmış olduğumuz sel risk sınırı haritasına göre sel riskinin en yoğun olduğu mahalleler Kemerköprü, Kırtepe, Orta Mahalle, Köyortası, Okulak, Orduyeri, Gölbucağı, Tuna, Hürriyet Mahalleleridir.Merkez İlçe toplam alanı 1110,5 km² olup merkezde bulunan 18 mahallenin toplam alanı 35,13 km², selde kalan toplam alan ise yaklaşık olarak 4,8 km² olarak belirlenmiştir.TÜİK 2018 Bartın mahalle nüfusu verilerine göre şehir merkezinde 70 Bin 768 kişi sel ve taşkın riski taşıyan mahallelerde 41 Bin 425 kişi yaşamaktadır (Harita 2.4).

BARTIN ÇAYI TAŞKIN SEL SINIR HARİTASI

Harita 2.4 : Bartın Çayı Taşkın Sel Sınır Haritası.

Kaynak: Bartın Belediyesi Taşkın Sel Sınır Haritası, Google Earth Haritası, TÜİK 2018.

Bartın Şehrinde 5-12 metre yükselti kademesindeki Kemerköprü, Okulak, Kırtepe, Köyortası, Orta Mahalle 1.derece sel ve taşkın alanıdır.Daha yüksek yükselti kademesine sahip Orduyeri, Gölbucağı, Tuna ve Hürriyet Mahallelerinin bir kısmı sel ve taşkın risk alanındadır.Aladağ, Karaköy, Esentepe, Çaydüzü, Cumhuriyet, Karaçay Mahalleleri sel riskinin az olduğu mahallelerdir.Şehir merkezinde 26 metre seviyesi sel ve taşkın görülme riskinin azaldığı bir seviyedir (Turoğlu ve Özdemir, 2005: 154).

Bartın Şehrinde sel ve taşkınların sebepleri arasında ırmak yatağının denize açılan ağız kısmının kapanması, ırmak yatağının hacimsel yetersizliği, üst havzalarda erozyon ve buna bağlı olarak su tutma kapasitesinin azlığı, baraj ve sel kapanı yetersizliği gibi sebepler gösterilebilir (Bartın Valiliği ve TMMOB Peysaj Mimarları Odası Raporu, 2011: 8).

Diğer bir sebep olarak ırmakta tarama ve ıslah çalışmaları yapılmaması, çayın alüviallar ve artıklarla dolması gösterilebilir (Aşcıoğlu, 2001: 12), (Resim 2.4).

Resim 2.4 : Kemerköprü Mahallesi'nde Irmakta Oluşmuş Kum Adacıklarından Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bartın ayı'nın yatağı alüvial ve artıklarla dolmaktadır.Yıkıntı artığı molozlar ırmağın belli bölgelerine kontrolsüz bir şekilde bırakılmaktadır.Bu durum doğal dengeyi bozmakta ve taşkın riskini artırmaktadır (Resim 2.5).

Resim 2.5 : Ağdacı Mahallesi'nde Irmak Kenarına Dökülmüş Moloz Yığınlarından Bir Görüntü.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

2.4. Toprak ve Bitki Örtüsü Özellikleri

İnsanlar dünya üzerinde var oldukları andan itibaren toprak ile yakından ilgilenmişler ve tarımsal gereksinimlerini doğrudan veya dolaylı yoldan topraktan elde etmişlerdir.

Araştırma sahasında topraklar iklim, anakaya, bitki örtüsü ve zeminin etkisiyle çeşitli özelliklerde görülmektedir (Demirca, 1999: 14).

Bartın ve çevresinde yaygın olarak alüvyal topraklar, kahverengi orman toprakları ve kireçsiz kahverengi orman toprakları görülmektedir (Emir, 2002: 8).

Şehrin büyük bir kısmı alüvyal topraklar üzerinde kurulmuştur alüvyal topraklar vadi tabanlarında sıkça görülür, alüvyal topraklar verimli olup tarımsal faaliyette kullanılır. Alüvyal topraklar üzerinde tarımsal faaliyetlerden sebzeçilik ve seracılık yapılmaktadır.

Kahverengi orman toprakları Bartın Çayı'nın batısında ve güneyinde yerleşir. Geniş yapraklı ağaçların diplerinde uzanan bu topraklar kireç bakımından zengindirler. Kahverengi orman topraklarının bulunduğu alanlarda yapılan tarımsal faaliyetlerde sulamaya ihtiyaç vardır.

Kireçsiz kahverengi orman toprakları eğimli ve tepelik arazilerde yerleşirler. Yaprğını döken ağaçların diplerinde uzanan bu topraklar sıg yapı özelliğine sahiptirler (Dinç, 2015: 28).

Bartın'da şehrin sürekli genişlemesiyle tarım toprakları istila edilmekte konut, sanayi tesisi, yol yapımı gibi tarım dışında kullanılmaktadır. Şehirselleşme plan ve projelerde tarım topraklarının niteliğinin korunmasına yönelik önlemler alınması gerekmektedir.

Bartın Şehrinde bitki örtüsünün dağılımı üzerinde iklim ve toprak yapısı etkilidir.Bartın orman bakımından zengindir, her mevsimin yağışlı olması ormanların yenilenebilmesini ve gür olmasını sağlamıştır.

Orman örtüsü geniş ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşmaktadır.Ormanlarda yer alan başlıca ağaç türleri; Köknar (Abies), Meşe (Quercus), Akçaağaç (Acer), Karaağaç (Ulmus), Ihlamur (Tilia Rubra) ve Kayın (Fagus Orientalis) şeklindedir. Meşelik alanlar daha çok sahanın batısındaki alçak yerlerde bulunmaktadır (Şahin, 1998: 19).

Bartın'da yetişen diğer bitki türleri arasında Kızılcık, Muşmula, Kuşburnu, İncir, Alıç, Şimşir, Dişbudak, Kavak, Adaçayı, Kuşkonmaz, Defne, Sarmaşık, Zakkum, Eğreti, Papatya, Hindiba, Ayırık, Yonca, Laden, Sumak, Sakız, Yavşan, Kocayemiş, Böğürtlen, Çilek, Ormangülü gibi bitkiler sayılabilir.Kekik, Salep, Adaçayı, Defne, Papatya gibi aromatik bitkiler doğal ortamında yetişmektedir(Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2007: 35).

Bartın'da tarım alanları dışında kalan araziler genellikle meralık ya da ağaçlıktır.Toprak bahçe ziraatı için elverişlidir, tarımsal faaliyetler içerisinde sebze ve meyvecilik özellikle çilek yetiştiriciliği önemli bir paya sahiptir.

Bartın'da orman zenginliği turizm potansiyeli ve faaliyet alanları üzerinde etkilidir.Orman ürünleri sanayisi, kerestecilik orman zenginliği sayesinde gelişmiş faaliyet alanlarıdır ayrıca Bartın'ın Küre Dağları Milli Parkı sınırları içerisinde yer alması turizm açısından önemli bir çekiciliktir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

3.1. Yerleşme Tarihi

Bartın isminin nereden ve nasıl geldiğiyle ilgili çeşitli yaklaşımlar ileri sürülmektedir. Genel kanı Bartın'ın adını kenarında kurulduğu Bartın Irmağı'ndan aldığı yönündedir.

Strabon'un "*Geograpika*" eserinde Bartın Irmağı'nın çiçekli bölgelerden geçtiği için Parthenios ismini aldığı belirtilmektedir (Geograpika, 2000: 19).

Yerel tarih araştırmacılarından araştırmacı yazar Erkan AŞÇIOĞLU'na göre Bartın adı "*Güzel ve Muhteşem Akan Su*" anlamına gelmektedir. Araştırmacı yazar Selâhattin ÇİLSÜLEYMANOĞLU'na göre Bartın, adını "*Sular İlahı*" anlamına gelen Parthenios'tan almaktadır. Bartın Irmağı, MÖ 5. ve 6. yüzyıllarda Parthenios adıyla bilinmektedir. İrmak kenarında kurulan ve Bartın adını alan şehir bugünkü Bartın şehir merkezidir. Parthenios kelimesi zamanla Türkçe kurallara ve söyleyiş özelliğine uyarak Bartın olarak anılmaya başlanmıştır (Ünal, 2014: 651, 652).

Araştırmacı yazar Nurettin CANSEVER Bartın'ın İlk ve Orta Çağ'daki tarihini Amasra Şehriyle birlikte ele almak gerektiğini belirtmektedir. Bartın isminin Parthenios'tan geldiğini Parthenios'un Bartın Irmağı'nın İlk Çağ'daki adı olduğunu ve "*Sular İlahı*" anlamına geldiğini belirtmektedir (Cansever, 1965: 15).

Parthenios(Parthenius); Yunan mitolojisinde, Tanrıların Babası Okenaus'un çocukları olan yüzlerce tanrıdan birisi ve "*Sular Tanrısı*" "*Sular İlahı ve Muhteşem Akan Su*" anlamlarına gelir. Bir başka anlamı da Tanrıça Athena'nın bir sıfatı olan "*Genç Bakire*" veya "*Genç kızlar için koro türküleri*"dir. Antik Dönem'de Parthenios adı verilen Bartın Irmağı'nın kenarında kurulan Bartın Şehrinin Parthenia adıyla anıldığı ve zamanla Bartın'a dönüştüğü yazılı kaynaklardan anlaşılmaktadır (Bartın Valiliği Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2007: 17).

Bartın Şehri temeli 3500 yıllık bir geçmişe dayanan eski bir yerleşim yeridir. Bartın Şehrinin tarih öncesi devirleri henüz aydınlanamamıştır. Bartın'da İlk Çağ'larda bazı kavimlerin yaşadıkları ileri sürülmekte ve bu kavimler isim olarak belirtilmekte ise de, bu görüşler belgelere dayandırılmamaktadır. Bartın Şehrinin Antik Dönem'deki varlığı ispatlanmış fakat şehrin coğrafi konumu ve sınırlarıyla ilgili kesin bilgiler bulunmamaktadır.

Bartın Üniversitesi'nde hazırlanan "*Antik Dönem'de Bartın*" isimli çalışmada Bartın ve çevresinde var olduğu bilinen yerleşim birimiyle ilgili şu tespitler yapılmaktadır;

"Bölgede varolan yerleşim birimi Plinius'un Naturalis Historia eserinde Parthenopolis, Roma ve Geç Antik Dönem eserlerinde Parthenius/Parthenia, D.P. Drakoulis'in bir çalışmasında Parthenia Kome olarak ifade edilmektedir. Antik Dönem'den itibaren yakın geçmişe kadar izini sürebildiğimiz küçük ipuçları sayesinde Parthenios Nehri'nin denize açıldığı boğaz bölgesinde gemi trafiğini denetleme ve savunma amaçlı küçük bir kalenin varlığı anlaşılır. Asıl yerleşim merkezi ise Kocaçay ve Bartın Çayı'nın birleşme noktası olmalıdır. Günümüzdeki Gazhane ve Yalı Mevkii'ne konumlandırılmış bir yerleşim yeri olarak düşündüğümüz Parthenius/Parthenia Kome antik kenti, iç kesimlerden gelen gemi trafiğinin Karadeniz'e ulaşmasında köprü vazifesi görmüş olmalıdır. Kentin, batıda Kemerköprü ve Kırtepe Mahalleleri ile güneyde Hendekyanı Caddesi ve Demirciler Mahallesi'ni de içine alan bir bölgede yayılmış olduğu anlaşılabilir. Koca Çay ile Kocanaz Çayı'nın birleşme noktası olan Gazhane'den itibaren Kırtepe Mahallesi ile Köyortası Mahallesi'ni de içine alan bölge antik Parthenius/Parthenia Kome için uygun görünmektedir. Orduyeri Köprüsü'ne yakın Kanlı Irmak Caddesi üzerindeki evlerden birinin bahçesindeki Roma Dönemi sütun başlığı ve sütun tamburunun varlığı da bunu ispatlamaktadır. Bartın ilinin Antik Dönem'lerdeki varlığı, konumu ve kökenini belirlemeye yönelik bulgular ışığında kentin isminin Parthenia Kome ve Parthenius olduğu ve Amastris Kenti'ne bağlı bir demos diyebileceğimiz küçük boyutlu bir yerleşim olduğu anlaşılmaktadır" (Bartın Üniversitesi, 2014: 32, 39).

Çalışmada belirtilen ifadelerden yola çıkarak Antik Dönem’de Bartın Şehrinin kuruluşuyla ilgili şu tespitler yapılabilir;

Bartın Şehrinde ilk yerleşmenin Bartın şehir sınırları dahilinde yerleştiğiyle ilgili kesin kanıtlar bulunmamakla birlikte Bartın’ın Antik Dönem’de varlığı ispatlanmıştır.Bartın’ın yerleştiği sahada Parthenopolis, Parthenius/Parthenia Kome, Parthenia olarak adlanan bir yerleşim biriminin olduğu Antik Dönem ve Roma kaynaklarında ifade edilmektedir.Antik Dönem’de M.Ö. 5. 6. yüzyıllarda Bartın Irmağı Parthenius yada Parthenios, gibi isimlerle anılmaktadır ve ırmağın potansiyeli yerleşim yerinin hinterlandını genişletmiş yerleşim bu adla anılmıştır.

Bartın Boğazı’nın kayalık olması, nehrin iç kesimlere kadar ulaşım imkanı sağlaması nedeniyle ilk yerleşimin iç kesimlerde ırmak çevresinde, Kocamaz ve Kocaçay’ın birleştiği yerin gerisindeki yarımada kuruluğu düşünülmektedir.

Yerleşimin tarihi geçmişiyle ve kurulduğu yıllarla ilgili bir çıkarım yapmak gerekirse İlyada Destanı Paphlagonia Bölgesi ve Parthenius Irmağı ile ilgili en eski kaynakların başında gelmektedir.İlyada Destanı’nın yazıldığı tarih bazı kaynaklar M.Ö. 700 bazı kaynaklar M.Ö. 900 olarak geçmektedir.Buna dayanarak Parthenakome/Parthenius(Bartın) Antik Kenti’nin ilk kuruluş yılı M.Ö. 700 yılına dayandırılabilir (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2007: 17).

3.2. Bartın Şehrinin Nüfus Özellikleri

3.2.1. Bartın Şehrinde Nüfusun Gelişimi

Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı 1831 yılında II. Mahmut zamanında yapılmıştır. Bu ilk sayımda yalnız erkek nüfus miktarı tespit edilmiştir. Bu sebeple Bartın'ın Osmanlı Devleti zamanındaki nüfusu kesin olarak bilinmemektedir (Güneş, 2014: 221).

Türkiye'de 1927 yılından itibaren genel nüfus sayımları yapılmaya başlanmış yapılan nüfus sayımlarına göre 1927 yılından 2018 yılına Bartın nüfusu aşağıdaki gibi tespit edilmiştir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1 : Türkiye ve Bartın İli, Bartın Merkez İlçesi Nüfus Sayımı Sonuçları ve Nüfus Artış Oranı(1927-2018)

Yıllar	Türkiye Nüfusu	Bartın'ın Toplam Nüfusu	Yıllık Artış (%)	Bartın'ın Şehir Nüfusu	Yıllık Artış (%)	Merkez İlçe Şehir Nüfusu	Yıllık Artış (%)
1927	13.648.000	64.130	---	8.681	---	---	---
1935	16.158.000	84.831	26,89	8.825	1,38	---	---
1940	17.821.000	85.347	1,21	8.826	0,02	---	---
1945	18.790.000	89.893	10,65	8.740	-1,94	---	---
1950	20.947.000	103.662	30,63	8.789	1,12	---	---
1955	24.065.000	112.192	16,45	9.922	25,78	---	---
1960	27.755.000	127.358	27,03	11.506	31,92	---	---
1965	31.391.000	137.456	15,85	14.259	47,85	---	---
1970	35.605.000	149.636	17,72	15.926	23,38	---	---
1975	40.348.000	163.381	18,37	20.278	54,65	---	---
1980	44.737.000	184.041	25,29	20.786	5,01	---	---
1985	50.664.000	204.267	21,97	25.117	41,67	---	---
1990	56.473.000	205.834	1,53	43.662	147,66	31.974	---
2000	67.804.000	184.178	-10,52	48.002	9,93	35.992	12,56
2010	73.722.988	187.758	1,94	63.984	33,29	52.470	45,78
2015	78.741.053	190.708	3,14	77.827	43,27	66.091	51,91
2016	79.741.871	192.389	8,81	80.556	35,06	68.881	42,21
2017	80.810.525	193.577	6,17	83.120	31,82	71.485	37,80
2018	82.003.882	198.999	28,11	83.026	-1,13	71.703	3,4

Kaynak: Büro Çalışması, DİE Genel Nüfus Sayımları, TÜİK ADNKS, Bartın Valiliği verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 3.1'den yola çıkarak Cumhuriyet'in ilanından sonra 1927-2018 yılları arasında Bartın'ın nüfus miktarında meydana gelen değişimleri nüfus sayımlarına göre ele aldığımızda şu tespitlere ulaşabiliriz;

1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımında Bartın'ın toplam nüfusu 64.130 kişidir. Bunun 8.681'ini şehir nüfusu oluşturmaktadır.

1935 yılı nüfus sayımında Bartın'ın toplam nüfusu % 26,89'luk artışla 84.831'e yükselmiştir. Bu dönemde şehir nüfusu 144 kişi artmış ve 8.825 kişidir.

1935-1940 yılları arasında Bartın'ın toplam nüfusunda nüfus artış oranı çok düşüktür. Bu dönemde Bartın'ın toplam nüfusu % 1,21 artışla 85.347 kişiye ulaşmıştır. Aynı durum şehir nüfusu için de geçerlidir şehir nüfusu da sadece 1 kişi artmıştır.

Şehir nüfusu 1940-1945 yılları arasında 86 kişi azalmış daha sonraları artış göstermiş ve bu artış 2017 yılına kadar devam etmiştir.

1945-1950 yılları arası Bartın'ın toplam nüfusunun % 30,63 oranı ile en yüksek artış gösterdiği dönemdir.

Bartın'ın toplam nüfusu 1950-1990 yılları arasında 205.834 kişiye ulaşarak, iki katına yaklaşmıştır.

Bartın şehir nüfusu 1960 yılında 10 Bin barajını, 1975 yılında 20 Bin barajını geçmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde 1927-1990 yılları arasında Bartın'ın toplam nüfusu sürekli artış göstermiştir.

1985-1990 yılları arasında Bartın'ın şehir nüfusunda belirgin değişimler ve dönüşümler yaşanmıştır.

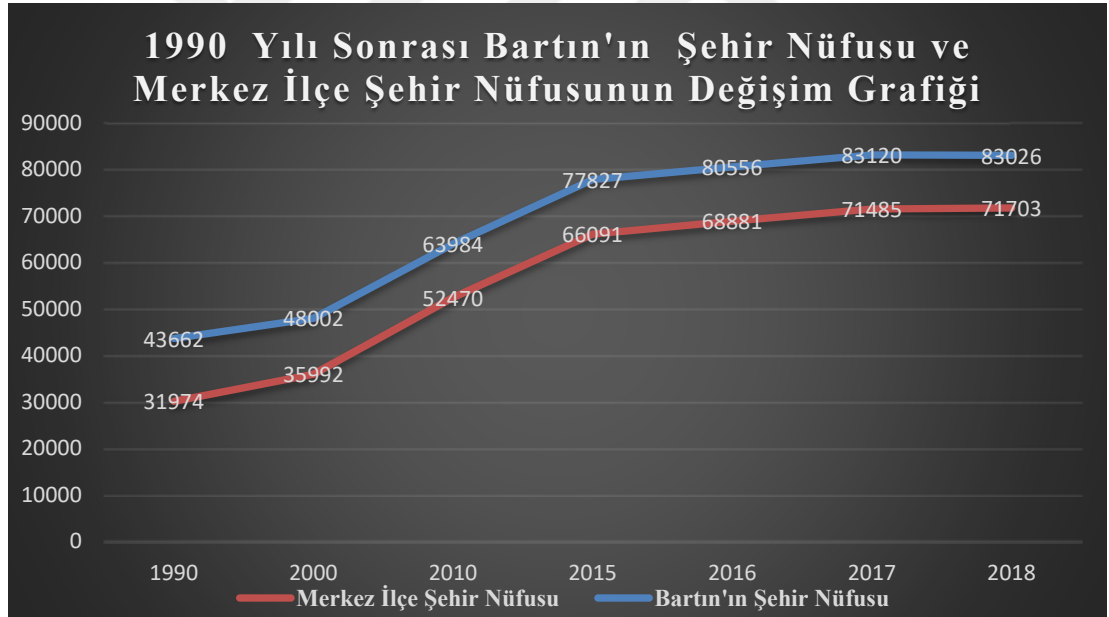
Bu dönemde kırsal kesimde uğraş alanlarının değişmesi, tarımsal maliyetlerin artması sebebiyle hem il dışına hem de Bartın şehir merkezine göç yaşanmıştır. Buna bağlı olarak 5 yıl içinde şehir nüfusunda % 147, 66 oranında artış gerçekleşmiştir.

1990 sonrası Bartın'ın Zonguldak'tan ayrılıp il statüsü kazanması ve yeni idari sınıflamaya bağlı olarak artış ve azalışlar olmuştur. 1990-2000 yılları arasındaki Bartın'ın toplam nüfus miktarındaki azalma buna bağlıdır.

1990 yılı sonrası yeni idari sınıflamaya göre Merkez ilçe ile birlikte Amasra, Ulus, Kurucaşile ilçelerinin toplam şehir nüfusu 43.662, Merkez ilçe şehir nüfusu 31.974 kişidir.

2000 yılından sonra Bartın'ın toplam nüfusunda önemli bir artış olmamıştır fakat şehir nüfusu ve Merkez ilçe şehir nüfusu sürekli artış göstermiştir.2018 yılına gelindiğinde 1990 yılı nüfus oranı ikiye katlanarak Bartın'ın şehir nüfusu 83.026 kişiye Merkez ilçe şehir nüfusu 71.703 kişiye ulaşmıştır.

2008 yılında Bartın Üniversitesi'nin kurulması ve sonraki yıllarda bünyesine yeni birimleri eklemesi 2010 yılı sonrası Merkez ilçe şehir nüfusunun artmasında etkili olmuştur.Bartın'da bu tarihten sonra öğrenci sayısı büyük bir artış göstermiş 2018 yılı itibariyle yükseköğrenim seviyesindeki öğrenci sayısı 12.000'i geçmiştir (Grafik 3.1).

Grafik 3.1 : 1990 Yılı Sonrası Bartın'ın Şehir Nüfusu ve Merkez İlçe Şehir Nüfusunun Değişim Grafiği.

Kaynak: TÜİK nüfus verilerinden düzenlenmiştir.

2018 yılı TÜİK nüfus verilerine göre Türkiye şehir nüfusunun yaklaşık % 0,094' ü Bartın Merkez ilçede yaşamaktadır.Yine 2018 nüfus verilerine göre Bartın şehir nüfusunun % 86,36'sı Bartın Merkez ilçede yaşamaktadır.

3.2.2. Bartın Şehrinde Nüfusun Mahalle Bazında Dağılımı

Bartın şehir merkezinde 18 mahalle bulunmaktadır. Mahallelerde nüfus miktarı ve nüfus yoğunluğu farklılık göstermektedir. Mahalleler arasındaki nüfus miktarı ve yoğunluğunun farklılık göstermesinde mahallelerin fonksiyonları ve alan büyüklükleri etkili olmaktadır. 2018 yılı TÜİK ADNKS verilerine göre Bartın mahalle nüfusu ve Google Earth Haritasından aldığımız mahalle alanı verileri aşağıdaki gibidir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2 : Bartın Şehrinde Mahalle Nüfus Miktarı ve Nüfus Yoğunluğu (2018)

Mahalle Adı	Mahalle Nüfusu(2018)	Mahalle Alanı (Km²)	Nüfus Yoğunluğu(2018)
Ağdacı Mahallesi	2.025	5.47	370
Çaydüzü Mahallesi	4.033	2.72	1.481
Esentepe Mahallesi	2.700	0.59	4.601
Karaköy Mahallesi	4.351	0.73	5.930
Şiremirçavuş Mahallesi	1.346	5.29	255
Kemerköprü Mahallesi	11.112	1.86	6.006
Cumhuriyet Mahallesi	3.656	0.60	5.998
Tuna Mahallesi	5.826	2.53	2.305
Demirciler Mahallesi	3.824	0.36	10.650
Orta Mahallesi	1.702	0.17	10.208
Okulak Mahallesi	1.474	0.17	8.977
Köyortası Mahallesi	1.476	0.25	5.858
Kırtepe Mahallesi	3.654	0.30	12.176
Aladağ Mahallesi	5.599	1.19	4.714
Gölbucağı Mahallesi	7.445	4.31	1.727
Hürriyet Mahallesi	2.620	1.22	2.149
Orduyeri Mahallesi	7.590	4.73	1.607
Karaçay Mahallesi	335	2.66	126
Toplam	70.768	35.13	2.014

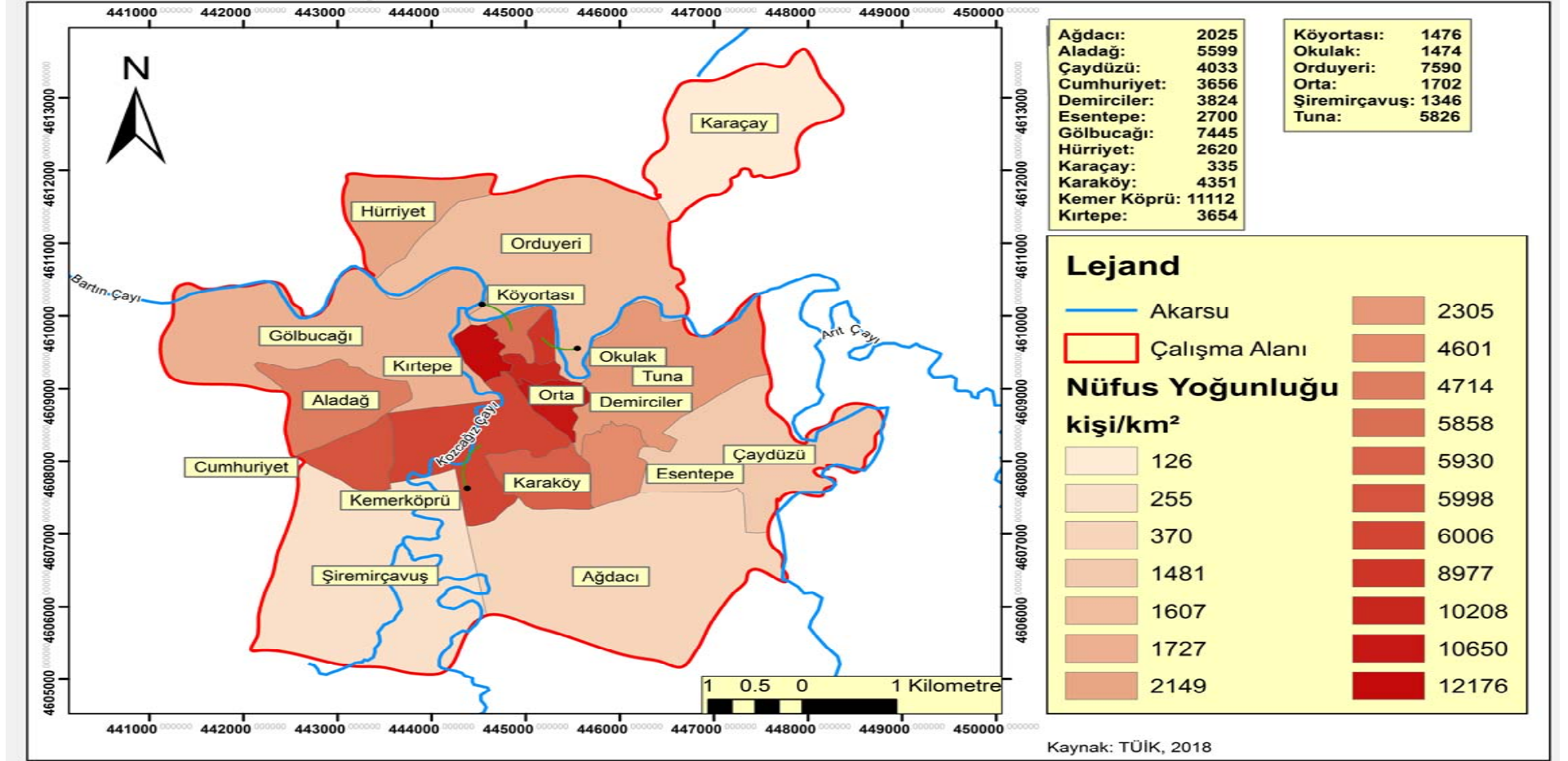
Kaynak: TÜİK 2018, Bartın'ın Google Earth Görüntüsü.

Tablo 3.2'den yola çıkarak Bartın Şehrinin mahalle nüfusu ve yoğunluğu ile ilgili şu tespitleri yapabiliriz;

Bartın'ın en kalabalık mahallesi Kemerköprü Mahallesi, en seyrek nüfusa sahip mahallesi Karaçay Mahallesi'dir. Nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu mahalleler Kırtepe, Demirciler ve Orta Mahallesi'dir. Nüfus yoğunluğunun en düşük olduğu mahalleler Karaçay, Şiremirçavuş ve Ağdacı Mahallesi'dir.

Kırtepe, Demirciler, Orta Mahalle gibi nüfus yoğunluğunun fazla olduğu mahalleler şehrin çekirdeğini oluşturan eski mahallelerdir. Karaçay, Şiremirçavuş, Ağdacı Mahallesi gibi nüfusun seyrek olduğu mahalleler yakın bir zamana kadar köy statüsünde olup şehrsel alana dahil edilen mahallelerdir (Harita 3.1).

BARTIN ŞEHİRİ NÜFUS MİKTARI VE YOĞUNLUĞU HARİTASI

Harita 3.1: Bartın Şehri Nüfus Miktarı ve Yoğunluğu Haritası.

Kaynak: Bartın Belediyesi, Bartın Google Earth Görüntüsü Haritası, TÜİK, 2018.

3.2.3. Bartın Şehrinde Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri

Bartın Şehrinin 2018 yılı nüfusu 71.703 kişi olup 35.016'sı erkek 36.682'si kadındır.TÜİK 2018 nüfus verileri incelendiğinde genel olarak yaş gruplarında kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu görülmektedir.

Aktif nüfus çalışma çağındaki nüfusa karşılık gelmektedir.Genel olarak 15-19 ile 60-64 yaş aralığı çalışma çağındaki aktif nüfus olarak ifade edilmektedir.2018 yılında Bartın Şehrinde kadın aktif nüfus oranı 26.582 erkek aktif nüfus oranı 24.878 toplam aktif nüfus oranı 51.460 kişidir.

Bağımlı nüfus çalışma çağında olmayan, çalışabilecek yaşta olduğu halde çalışamayan ve çalışanlar tarafından geçimleri sağlanan nüfustur.Genel olarak 0-14 yaş aralığı ile 65 yaş üstü bağımlı nüfus olarak kabul edilmektedir.

Bağımlılık oranları çalışan nüfusun kendisiyle birlikte bakmakla yükümlü olduğu nüfusun oranını temsil etmektedir(Sertkaya Doğan, 2018:39).

Bartın Şehrinde TÜİK 2018 nüfus verilerine göre yaş gruplarına göre bağımlı nüfus oranı incelendiğinde; bağımlı erkek nüfus oranı 10.138 kişi, bağımlı kadın nüfus oranı 10.105 kişi toplamda 20.243 kişiden oluşmaktadır.

Kadın ve erkek bağımlı nüfus birbirine oranı birbirine çok yakındır.Genç bağımlı nüfus, yaşlı bağımlı nüfustan fazladır (Tablo 3.3).

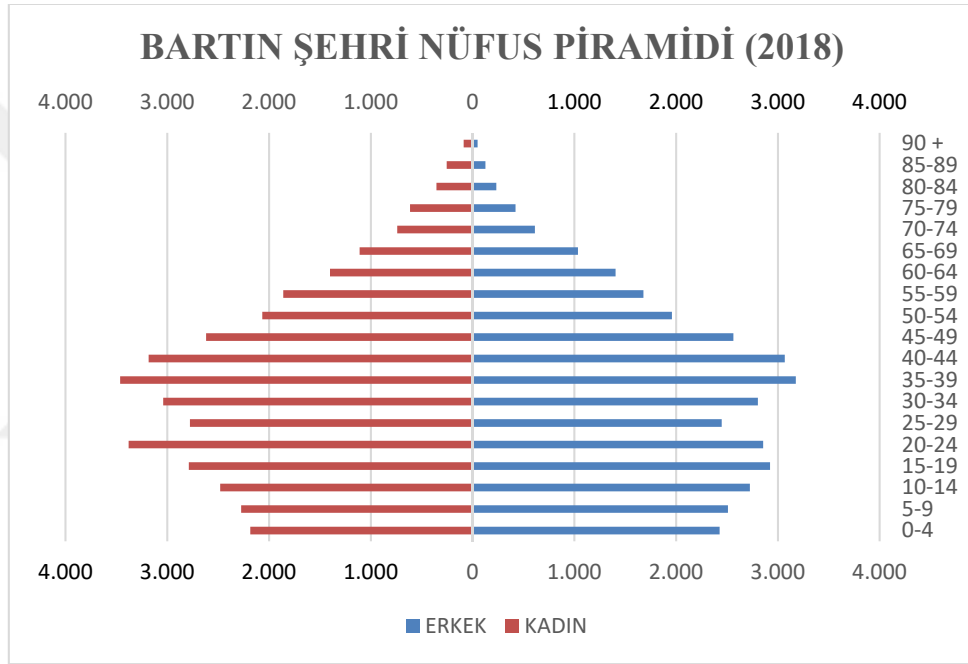
Tablo 3.3 : Merkez İlçe Şehir Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Durumu, Aktif ve Bağımlılık Oranlarına Göre Dağılımı(2018)

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	2427	2185	4612
5-9	2509	2274	4783
10-14	2724	2481	5205
Genç Bağımlı Nüfus	7660	6940	14600
15-19	2923	2789	5712
20-24	2855	3380	6235
25-29	2448	2778	5226
30-34	2803	3040	5843
35-39	3176	3463	6639
40-44	3067	3184	6251
45-49	2563	2619	5182
50-54	1959	2067	4026
55-59	1679	1860	3539
60-64	1405	1402	2807
Faal Nüfus	24878	26582	51460
65-69	1036	1111	2147
70-74	612	741	1353
75-79	422	614	1036
80-84	233	356	589
85-89	126	255	381
90 +	49	88	137
Yaşlı Bağımlı Nüfus	2478	3165	5643
Toplam	35016	36687	71703

Kaynak: TÜİK, 2018.

Yaş Gruplarına göre Bartın'ın nüfus piramidi incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılabilir;

Bartın'ın genç nüfus oranı fazla yaşlı nüfus oranı düşüktür.Doğum oranı ölüm oranından yüksektir.Yaş gruplarında kadın-erkek nüfusta 35-39, 40-44 yaş oranı fazladır.Yaş grubuna göre 15-19, 20-24 yaş grubunun fazlalığı üzerinde Bartın Üniversitesi'ne eğitim amacıyla gelmiş öğrenciler etkilidir (Grafik 3.2).

Grafik 3.2 : Bartın Şehri 2018 Yılı Nüfus Piramidi.

Kaynak: TÜİK, 2018.

3.2.4. Bartın Şehrinde Nüfusun Medeni Durumu ve Hanehalkı Büyüklüğü

Bartın Şehrinde 15 yaş üzeri nüfusun medeni durumu incelendiğinde 36.148 kişi evli 15.062 kişi hiç evlenmemiştir.2.947 kişinin eşi vefat etmiş 2.321 kişi eşinden ayrılmıştır.Yaş gruplarına baktığımızda 35-39 yaş grubunda evli oranı yüksek, 40-44 yaş grubunda boşanmış oranı yüksektir (Tablo 3.4).

Tablo 3.4 : Bartın Şehrinde Nüfusun Medeni Duruma Göre Dağılımı(2018)

Yaş	Boşanmış	Eşi Vefat Etmiş	Evli	Hiç Evlenmedi
15-19	2	1	71	5.572
20-24	49	2	919	5.028
25-29	136	10	2.921	2.049
30-34	250	16	4.650	876
35-39	374	39	5.637	559
40-44	405	71	5.399	337
45-49	333	99	4.494	223
50-54	243	151	3.458	150
55-59	197	274	2.928	119
60-64	153	309	2.274	65
65-69	94	413	1.602	37
70-74	43	402	884	20
75-79	24	451	545	15
80-84	10	328	244	7
85-89	7	268	101	4
90 +	2	113	21	1
Toplam	2.321	2.947	36.148	15.062

Kaynak: TÜİK, 2018.

TÜİK Zonguldak Bölge Müdürlüğü tarafından 2018 yılında yayınlanan raporda Bartın ilinde 2017 yılı ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,09 olarak açıklanmıştır.Söz konusu raporda Türkiye'nin ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,45 olarak açıklanmıştır.Bartın ilinde ortalama hanehalkı büyüklüğü Türkiye ortalamasının altındadır (TÜİK , 2018).

3.2.5. Bartın Şehrinde Nüfusun Eğitim ve Kültür Durumu

TÜİK Zonguldak Bölge Müdürlüğü tarafından yayınlanan raporda Bartın ilinde okuryazar oranı 2016 yılında % 95,2 olarak açıklanırken 2017 yılında % 95,5 olarak açıklanmıştır.Türkiye okuryazar oranı 2016 yılında % 96,5 olarak açıklanırken 2017 yılında % 96,7 şeklinde açıklanmıştır.Bartın'da okuryazar oranı Türkiye okuryazar oranı ortalamasına yaklaşmıştır.

Yine aydı raporda Bartın'da 2016-2017 eğitim-öğretim yılında net okullaşma oranı ilkokulda % 91,6 olarak açıklanırken ortaokulda % 98,5 oranında lisede ise % 93,1 olarak açıklanmıştır.Türkiye geneline bakıldığında net okullaşma oranı ilkokulda % 91,2 olarak açıklanırken ortaokulda % 95,7 lisede ise % 82,5 olarak verilere yansımıştır (TÜİK, 2018).

TÜİK 2017 yılı verilerine göre Bartın Merkez ilçede okuryazar oranı bitirilen eğitim düzeyi incelendiğinde şu tespitleri yapabiliriz;

Okuma yazma bilmeyen 5.140 kişidir kadın nüfus oranında okuma yazma bilmeyen sayısı yüksetir.Erkek nüfusun yüksek öğrenim seviyesi kadın nüfustan yüksektir.Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen nüfus oranının yüksekliği dikkat çekicidir (Tablo 3.5).

Tablo 3.5: Bartın Merkez İlçede Okuryazarlık Oranı ve Eğitim Düzeyi (2017)

Eğitim Durumu (6+ Yaş)	Kadın	Erkek	Toplam
Bilinmeyen	476	458	934
Doktora	114	233	347
Lise ve Dengi Meslek Okulu	11.271	14.407	25.678
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	9.340	5.242	14.582
Okuma Yazma Bilmeyen	4.089	1.051	5.140
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	6.771	7.223	13.994
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil)	461	737	1.198
Yüksekokul veya Fakülte	5.547	8.105	13.652
İlkokul	22.696	18.447	41.143
İlköğretim	9.597	13.089	22.686

Kaynak: TÜİK , 2017.

3.2.6. Bartın Şehrinde Nüfusun Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı

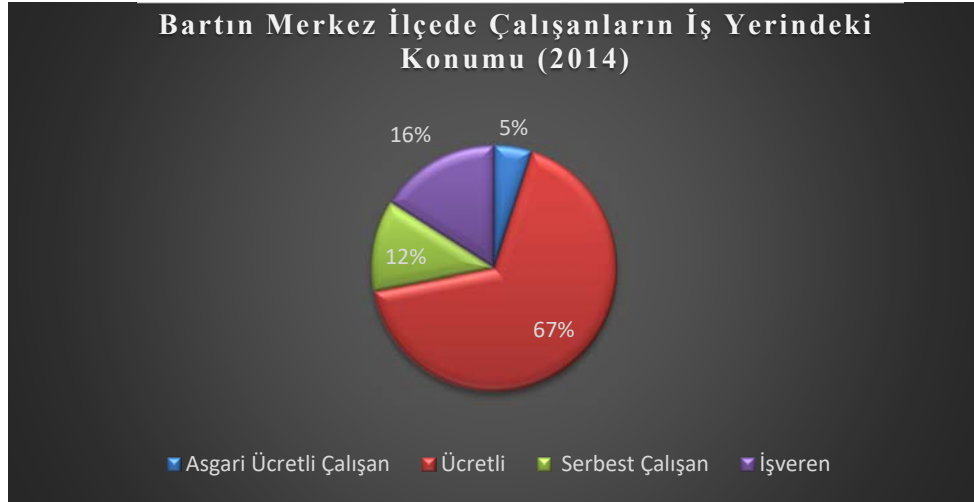
Bartın Şehrinde çalışan sayısı ve çalışma çağındaki nüfusun faaliyet kollarına dağılımına bakmadan önce araştırmamızın ilk kısmında hanehalkı anket verileri ve şehirdeki işyerlerini konu alan TÜİK istatistikleri değerlendirilerek çalışan ve çalışmayan nüfus ve nüfusun çalışma alanlarındaki pozisyonları ortaya konulmuştur. TÜİK 2014 hanehalkı anketinde 650 hanehalkından toplamda 2.100 kişiyle ilgili bilgi alınmıştır. Hanehalkı anket verilerine göre çalışan kadın sayısı erkeklerin yaklaşık % 20'si kadardır. Bu durum şehirde yoğun bir erkek işgücünün bulunduğuna işaret etmektedir (Tablo 3.6).

Tablo 3.6 : Bartın Merkez İlçede Çalışan ve Çalışmayan Nüfus Oranı (2014)

Nüfus	Erkek	Kadın
Çalışan	504	112
Çalışmayan	238	655
Toplam	742	765

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Araştırma Anketi, 2014.

Hanehalkı araştırmasına göre Merkez ilçede yaşayanların % 67'si ücretli çalışan % 5'i asgari ücretli çalışan konumundadır. İşveren konumunda çalışanlar ise % 16'lık bir orana sahiptir. Çalışma alanında serbest olarak çalışanlar ise % 12'lik paya sahiptir. Bu kişilerin çoğu kent merkezinde yer alan ticari faaliyetlerle bağlantılı iş kollarında çalışmaktadır (TÜİK, 2014), (Grafik 3.3).

Grafik 3.3: Bartın Merkez İlçede Çalışanların İş Yerindeki Konumu.

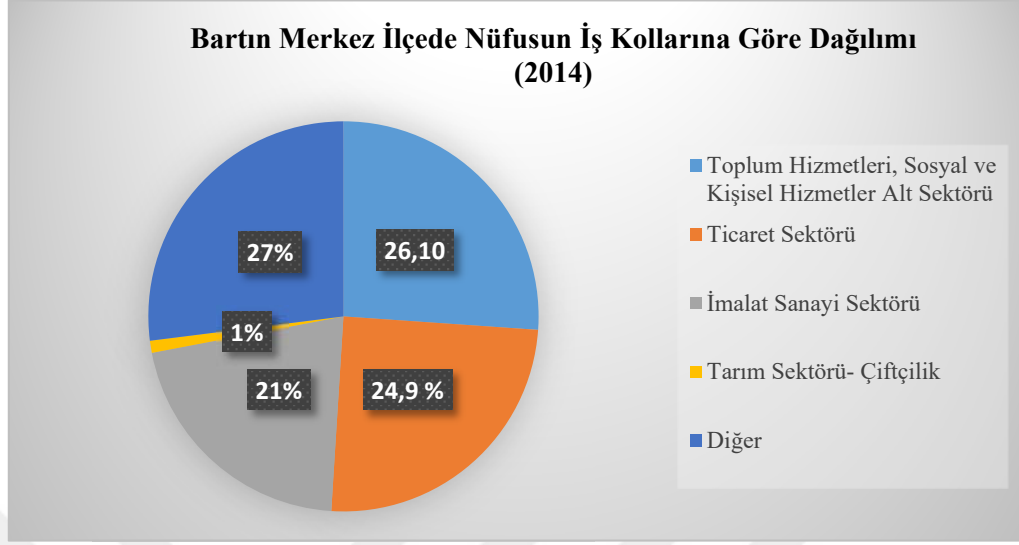
Kaynak: TÜİK, 2014.

Yine 2014 hanehalkı anket çalışmaları doğrultusunda, nüfusun iş kollarına göre dağılımı değerlendirildiğinde, ilk sırada % 26,1'lik oran ile toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler alt sektöründe çalışanlar gelmektedir. Bu sektörde çalışanlar anketlerden elde edilen verilere göre, aşçı, terzi, güvenlik görevlisi, tamirci, öğretmen, sağlık personeli (doktor, hemşire vs.) , berber, temizlik görevlisi gibi mesleklere sahiptirler.

Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler alt sektöründe çalışanları, % 24,9 oranı ile ticaret sektöründe çalışanlar takip etmektedir. Bu sektörde çalışanlar ise yine hanehalkı anketlerinden çıkan sonuçlara göre bakkal, esnaf, giyim ve gıda eşyası alım ve satım işleri uğraşanlar, pazarlamacı vs. gibi ticaret işleri ile uğraşanlardır.

İmalat sanayi sektöründe çalışanlar tüm iş kolları arasında % 21'lik oranla üçüncü sıradadır. Bunun dışında, demirci, kalıpcı vb. işler yapanlar da bu sektör kapsamında değerlendirilmiştir.

Tarım sektöründe çalışanların oranı ise % 1'lik oranla en az istihdam edilen sektörü oluşturmaktadır. Çalışma alanında tarım sektöründe çalışanların tamamı çiftçilikle uğraşmaktadır (TÜİK, 2014 Hanehalkı Araştırma Anketi), (Grafik 3.4).

Grafik 3.4 : Bartın Merkez İlçede Nüfusun İş Kollarına Göre Dağılımı.

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Araştırma Anketi.

İşkur verilerine göre nüfusun işsizlik durumu incelendiğinde 2017 yılında İŞKUR'a 12.476 kişi iş başvurusu yapmış, iş başvurusu yapanların % 35,20'si işe yerleştirilmiş % 64,80'i kayıtlı işsiz statüsündedir (Tablo 3.7).

Tablo 3.7 : Bartın Merkez İlçede İşkur'a Yapılan İş başvurusu, İşe Yerleşen Kişi ve Kayıtlı İşsiz Sayısı

İşkur 2017					
İş Başvurusu		İşsiz		İşe Yerleşen	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
5.373	7.103	3.141	3.628	1.631	2.760
12.476		6.769		4.391	

Kaynak: İŞKUR, Bartın İli İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Faaliyet Raporu 2017:4.

İşsizler cinsiyet ve yaş grubu dağılımına göre incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılabılır;

Kadınların işe yerleşme oranı düşük ve kadın işsiz oranı fazladır.20-24 yaş grubunda işsizlik oranı yüksektir, 65 yaş üzeri yaşlı bağımlı nüfusta işsizlik oranı düşüktür (Tablo 3.8).

Tablo 3.8: Bartın’da İşsiz Kalanların Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2017)

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15 - 19	255	158	413
20 – 24	782	851	1.633
25 – 29	536	553	1.089
30 – 34	449	495	944
35 – 39	373	544	917
40 – 44	301	505	806
45 – 64	438	521	959
65+	7	1	8
Toplam	3.141	3.628	6.769

Kaynak: İŞKUR, Bartın İli İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Faaliyet Raporu 2017:5.

Bartın Şehrinde iş bulma ve işe yerleşme süresi uzun sürmektedir.Bartın İŞKUR verilerine göre 0-6 ay arası işsiz kalan sayısı 2.596, 6-12 ay arası işsiz kalan sayısı 2.295, 12 ay ve üzeri işsiz kalan sayısı 1.878’dir (Tablo 3.9).

Tablo 3.9 : Bartın’da İşsiz kalanların Aylara Göre İşsiz Kalma Süresi

İşkur 2017					
0-6 Ay		6- 12 Ay		12 Ay ve Üzeri	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
1.611	985	1.108	1.187	909	969
2.596		2.295		1.878	

Kaynak: İŞKUR, Bartın İli İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Faaliyet Raporu 2017:8.

İşsizlik Bartın'ın önemli sorunlarından biridir.2019 yılı Şubat ayı içerisinde Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Müessesese Müdürlüğü'nde istihdam edilmek için pano ayak üretim işçisi işe alım ilanı yayınlanmış Bartın'a 200 kontenjan ayrılmıştır.2 Mart 2019 tarihinde sonuçlanan kura çekilişine Bartın'dan 8.041 kişi başvuru yapmış 200 kişi işe alınmıştır.

3.3. Bartın Şehrinde Nüfus Hareketleri

TÜİK verilerine göre Bartın Şehrinin 1995 sonrası göç verileri incelendiğinde şu sonuçlara ulaşabiliriz;

1990-2000 yılları arasında il nüfusunda azalma olmuştur Bartın'ın 1991 yılında Zonguldak Şehrinden ayrılması ve il olmasıyla il nüfusu ilçelere kaymıştır.1990-2000 yılları arası Bartın'da en düşük nüfus artış hızı yaşanmıştır. Bartın İlinin geneline bakıldığında 1995-2000 yılları arasında yoğun bir göç yaşandığı görülmektedir

2007-2008 yılları arasında alınan göç fazlalığı dikkat çekmektedir.Bunda 2008 yılında Bartın Üniversitesinin kurulmasıyla şehre eğitim için gelen öğrenci sayısı etkilidir.

2009-2014 yılları arasında verilen göç alınan göçten daima yüksektir dolayısıyla net göç miktarı negatif değerlere sahiptir.

2008 yılında Bartın Üniversitesi'nin kurulmasıyla şehirde verilen göç miktarı azalmıştır.2014 yılından sonra net göç hızı pozitif yöndedir.TÜİK 2014 verilerine göre Merkez İlçe'de nüfusun % 74'ü hizmet sektöründe çalışmaktadır.Kamuda çalışan memurlar, üniversite eğitimi için gelen öğrenciler 2008 yılı sonrasında göç olayını dengelemiştir.

Bartın Şehrinde 2009-2014 yılları arasında göç verilmesine rağmen nüfusun sürekli artış göstermesi doğal nüfus artışının sonucudur.

2014-2017 yılları arasındaki alınan ve verilen göç değerleri birbirine yakın değerler olup göç olayı dengeli bir şekilde ilerlemektedir.2018 yılına gelindiğinde net göç miktarı 1995 yılı sonrasında en yüksek seviyededir (Tablo 3.10).

Tablo 3.10 : Bartın İlinin Göç Değerleri (1995-2018)

Yıllar	Toplam İl Nüfusu	Alınan Göç	Verilen Göç	Net Göç Miktarı	Net Göç Hızı (%)
1995-2000	172.597	10.069	25.727	-15.658	-18,14
2007-2008	185.368	8.418	6.325	2.093	11,29
2008-2009	188.449	7.566	7.104	462	2,45
2009-2010	187.758	6.902	7.859	-957	-5,09
2010-2011	187.291	6.560	7.619	-1.059	-5,65
2011-2012	188.436	7.145	7.330	-185	-0,98
2012-2013	189.139	7.886	8.133	-247	-1,30
2013-2014	189.405	7.794	8.903	-1.109	-5,85
2014-2015	190.708	8.872	8.113	759	3,97
2015-2016	192.389	8.940	8.108	832	4,32
2016-2017	193.577	8.759	8.144	615	3,18
2017-2018	198.999	13.999	8.813	4.586	23,04

Kaynak: TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır.

2018 yılı TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Bartın il nüfus kütüğüne kayıtlı 338.988 kişi bulunmaktadır. Bu nüfusun 198.999'u Bartın il sınırları içerisinde yaşamaktadır. Bartın il kütüğüne kayıtlı olup en çok yaşanan iller arasında İstanbul 96.542 kişiyle ilk sırada gelmektedir. İstanbul ilini 14.292 kişiyle Zonguldak, Zonguldak ilini 14.061 kişiyle Ankara, Ankara ilini 9.715 kişiyle Karabük, Karabük ilini 7.500 kişiyle Kocaeli, Kocaeli ilini 5.730 kişiyle Tekirdağ takip etmektedir. Bartın nüfusuna kayıtlı Bartınlıların % 57,47'si Bartın'da % 42,52'si Bartın dışındaki şehirlerde yaşamaktadır % 29,5 oranla İstanbul Bartınlıların en çok tercih ettiği şehirler arasındadır (TÜİK, 2018).

Göç olayı Bartın'da önemli bir sorundur. Göçün sebepleri arasında istihdam alanlarının azlığı ve işsizlik gelmektedir. Bartın dışında yaşayan Bartın nüfusuna kayıtlı kişiler gelişmiş büyük şehirleri istihdam imkanları bakımından tercih etmektedir. Göçün önlenmesi için istihdam alanları oluşturularak işsizlik sorununun ortadan kaldırılması gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN YERLEŞME ÖZELLİKLERİ

4.1. Yerleşme – Saha İlişkisi

Bartın Şehrinde yerleşme üzerinde fiziki çevre özelliklerinin etkisi büyüktür. Jeoloji, jeomorfoloji, topoğrafya, iklim, toprak yapısı, bitki örtüsü yerleşme ve şehirleşmeyi etkilemiştir.

İlgili kısımda belirtildiği üzere araştırma sahası 2. derece deprem kuşağında yer almaktadır.1968 yılında şehirde meydana gelen 6,6 şiddetindeki deprem can kaybına ve binalarda büyük hasarlara yol açmış şehirleşmeyi olumsuz etkilemiştir.Bununla birlikte Karadeniz kıyılarının dağlık ve yükseltinin fazla olması, Bartın Boğazı'nın kayalık ve eğimli özelliği sebebiyle Bartın Şehri Karadeniz'den 12 km iç kesimde kurulmuştur (Resim 4.1).

Resim 4.1 : Bartın Çayı'nın Denize Döküldüğü Boğaz Mevkii'nden Bir Görünüm.

Kaynak: Satı ÖZDEMİR, 2016.

Topoğrafik açıdan değerlendirildiğinde Bartın Çayı'nın kolları, Kocanaz ve Kocaçay'ın birleştiği yerin gerisinde bu iki ırmağın kolları arasında, şehirde yükselen Ömer Tepesi, Orduyeri Tepesi, Aladağ Tepesi, Kırtepe ile bu tepeler arasındaki düzlük arazide kurulmuştur. Arazi genel itibarıyla düzlüktür yerleşim genel olarak 0-10 metre ile 120 metre arasında konumlanmıştır (Çelikoğlu, 2016: 36).

Kocaçay ile Kocanaz Çaylarının birleştiği yerin gerisinde yarımada içinde yer alan bu bölge şehrin en eski merkezi yerleşim yeridir. Şehrin çekirdeğini oluşturan en eski yerleşim yerleri Köyortası Mahallesi, Kırtepe Mahallesi'dir. İrmağın oluşturduğu yarımada içerisinde diğer köklü mahalleler Kemerkörü, Okulak ve Orta Mahallesi'dir. İrmağın oluşturduğu yarımada içinde kalan bu mahalleler ile şehri oluşturan diğer mahalleler arasında ulaşım köprüler vasıtasıyla sağlanmaktadır.

İç kesimin yerleşim yeri olarak tercih edilmesinde beşeri ve ekonomik faaliyetler ile güvenlik unsuru etkili olmuştur. Bartın'ın kuruluşunda da bu iki ana etken öne çıkmaktadır.

Beşeri ve ekonomik faaliyetler açısından değerlendirildiğinde Bartın'da ova karakteri taşıyan vadiler, verimli araziler, su kaynakları iç kesimlerde dir. Bartın Çayı çevresinde bulunan alüvial karakterli araziler tarım için elverişlidir.

İç kesimin yerleşim yeri olarak tercih edilmesinde diğer bir sebep Bartın Çayı'nın ulaşım potansiyeli ile çeşitli büyüklükteki gemilerin boğazdan girerek şehrin iç kesimine kadar sokulabilmesi, Bartın Çayı'nın düşük akış hızıdır. Bu durum Bartın Şehrini bölge ticaretinde önemli bir pazar yapmış, nehrin ulaşım avantajıyla Bartın, çevresinde bulunan yerleşim yerlerinin lojistik merkezi olmuştur. Ticari merkez olmanın avantajı ile 14. yüzyıl başlarından 19. yüzyıl başlarına kadar şehrsel gelişmeler ticarete endeksli gelişme göstermiştir.

Tuncel Bartın Şehrinde yerleşme saha ilişkisi ve nehrin avantajlarını şu şekilde ifade etmektedir;

“Şehir yerleşmesi için son derece uygun bir yerde kurulmuş olan Bartın yakın çevresine ve ülkenin başka yerlerine bağlanabilme açısından da coğrafi şartların kendisine bahsettiği birtakım imkanlardan faydalanır. Bunların başında Bartın çayının özel durumunu zikretmek gerekir. Gerçekten Bartın Çayı'nın şehrin bulunduğu yerden Karadeniz'e kadar olan kesiminde (Bartın Boğazı) çeşitli büyüklükte deniz taşıtlarının buraya kadar sokulmasına imkan vermesi, Bartın'ı Türkiye'nin yegane nehir limanı durumuna getirmiştir” (Tuncel, 1992: 87).

Nehrin ve döküldüğü boğazın coğrafi yapısının yerleşme ve şehirleşme üzerinde diğer bir etkisi de Bartın'ı doğal liman yapması, Bartın Boğazı'nın şehri korumak için korunaklı bir yapıya sahip olması, yerleşim yeri güvenliğinin sağlanması ve denizden yerleşim yerine gelebilecek tehlikelerin önlenmesi açısından şehir güvenliğini kolaylaştırmıştır. Ayrıca boğazın kontrol edilebilir olması uzun yıllar deniz ticaretinden ve deniz ulaşımından elde edilen vergi ve gelirlerin toplanmasını kolaylaştırmıştır (Bartın Üniversitesi, 2014: 38).

Tarihsel süreçte iklim, toprak yapısı ve bitki örtüsü yerleşme ve şehirleşmeyi etkilemektedir. Elverişli iklim ve toprak yapısı bahçe ziraatı ve meyvecilik için uygundur.

Diğer yandan iklim şartlarının şehirleşme üzerinde olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Bartın Çayı'nın kolları Kocaçay ve Kocanaz Çayı Bartın Şehrinin içinden geçip Gazhane Mevkii'nde birleşip Bartın Irmağı'nı oluşturmakta, Bartın Çayı yaklaşık 12 km sonra Karadenize dökülmektedir. İrmak yatağının darlığı ve dolması ile aşırı yağışlar sebebiyle zaman zaman Bartın Şehri sel ve taşkınlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Bartın Şehri Karadeniz iklim sahasında kaldığından orman bakımından

zengindir.Orman zenginliği faaliyet alanları ve Şehirleşmeyi etkilemiştir.Orman bakımından zenginlik tarihsel sŐreĐte Bartın'da ormana dayalı faaliyet kollarının geliŐmesini sağlamıştır.Bartın'da uzun yıllar gemi yapımı, kerestecilik, maden direkĐiliđi, halat, makara, ip yapımı gibi sanayi kollarında faaliyet gŐsterilmiŐtir.Osmanlı Devleti'nin donanma ihtiyacı olan gemilerin bir kısmı uzun yıllar Bartın'da inşa edilmiştir (Cansever, 1965: 59).

Orman zenginliği sebebiyle Cumhuriyet'ten Önce inşaat sektöründe aĐŐaptan faydalanılmıŐtır.Bu durumun zaman zaman Bartın Őehrine olumsuz etkileri olmuştur.

Bartın 1874 yılında ve 1898 yılında iki bŐyŐk yangın yaşamıştır.1874 yılında meydana gelen yangında Şehrin tamamı yanmış, 1898 yılında meydana gelen yangından sonra Şehrin ilk defa kent planı yapılmış, ĐarŐı yeniden denecek bir Şekilde imar gŐrmŐŐtŐr (AŐĐıođlu, 1970: 34).

Bartın'ın saha olarak turizm potansiyeli yŐksektir. Şehir, KŐre Dağları Milli Parkı sınırları iÇerisinde yer almaktadır.Ayrıca Bartın Đayı'nın iÇerisinde kŐĐŐk Đapta tekme turlarına olanak sağlaması gibi avantajlara rağmen Bartın Şehrinde turizm imkanları yeterince değerlendirilememektedir.

Sonuç olarak Bartın Şehrinin ilk kurulmasında ve gelişmesinde fiziki Đevre Özelliklerinin Özellikle topoğrafya, toprak ve iklim koşulları ana belirleyici etken olarak söylenebilir.Bartın Şehrinin gelişimi ile fiziki coğrafya koşullarının uygunluğu arasında kuvvetli korelasyondan söz edilebilir.Bu sebeple gelecekte yapılacak Şehirsel plan ve projelerde doğal Đevre Özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir.

4.2. Şehirsel Gelişim ve Mekansal BŐyŐme Yansımaları

Bartın Şehrinin geliŐiminde en Önemli faktör nehrin ulaşım potansiyeli ve Đevresinde bulunan yerleşim birimlerinin limanı konumunda olması etkili olmuştur.BŐlgeye hakim olan devletler tarih boyunca Bartın'ın transit ticareti ve ulaşım potansiyelinden faydalanmıŐlardır.Bartın ve Đevresine birĐok devlet hakim olmuş, Bartın Osmanlı Devleti'ne kadar yakınında bulunan Amasra'nın gŐlgesinde kalmıŐ daha Đok Amasra'nın lojistik merkezi gibi faaliyet göstermiş, Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girdikten sonra Önemli gelişmelere sahne olmuştur.

Bartın 1392 yılında Yıldırım Beyazıt'ın Candaroğulları'nı yıkması üzerine Osmanlı İmparatorluğuna geçmiştir.Yıldırım Beyazıt'ın Timur'a yenildiği 1402 Ankara savaşına kadar Osmanlı idaresi altında kalan şehir, bir süre İsfendiyaroğulları Beyliğinin hakimiyetinde kaldıktan sonra, Fatih Sultan Mehmet'in Amasra'yı fethetmek için geldiği 1461 yılından sonra bir daha el değiştirmemek üzere Osmanlı İmparatorluğunun olmuştur.Fatih Sultan Mehmet 1461 yılı ekim ayı içinde kara ordusuyla Bartın'a gelmiş Ordugahını şimdiki Orduyeri Mahallesi'nde kurmuştur (Aşçıoğlu, 1970: 22).

Bartın ve Amasra gibi Karadeniz'in en işlek limanlarının ve ticaret merkezlerinin yabancı devletlerde bulunuşu, bu limanların gerisindeki Osmanlı şehir ve kasabaları için tehdit unsuruydu.Bunun üzerine Fatih 1460 yılında Kuzey Anadolu seferine çıktı.Bolu yakınlarına geldiğinde seferin kendi üzerine olduğunu düşünen Kastamonu ve Bartın çevresine hakim olan İsfendiyaroğlu İsmail Bey Kastamonu'dan Sinop'a çekilmiş Bartın Amasra'dan önce Osmanlı'ya katılmıştır (Cansever, 1965: 14).

1460 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katılan Bartın 1461-1692 yılları arasında Anadolu Beylerbeyine bağlı Bolu Sancak Beyliği sınırları içinde yer almıştır.1692-1811 yılları arasında Bolu sancakbeyliği kaldırılarak voyvodalığa dönüştürüldüğünden Bartın bu dönemde voyvodalık idaresiyle yönetilmiştir (Ballı, 2015: 516).

Voyvodalık: Osmanlı Devleti'nde 17. yüzyılda kazalarda, halkın isteğiyle kazanın ileri gelenleri arasından vergi gelirlerini toplamak için tayin edilen yöneticinin idare ettiği yönetim biçimidir (TDV İslam Ansiklopedisi, 2013: 129).

1811 yılında voyvodalık idaresinin kaldırılması ile Bolu'da tekrar Bolu Sancak Beyliği(Mutasarrıflık) idaresi kurulmuş ve Bartın bu Sancak Beyliğine (Mutasarrıflığına) bağlı kalmıştır.Bu devirde Bartın'a Oniki Divan adı verilmiştir.Bartın ilk defa 1867 yılında, Sultan Abdülaziz zamanında ilçe olmuştur.Amasra ve Çaycuma nahiyeleri ile birlikte 106 Divan (Muhtarlık) Bartın'a bağlanmıştır.İlçe olduktan 9 yıl sonra 1876 yılında Bartın'da Belediye Teşkilatı kurulmuştur.Bartın ilçe statüsüne kavuştuktan sonra 1920 yılına kadar Bolu Mutasarrıflığına bağlı kaldı, 1920 yılında yeni kurulan Zonguldak Mutasarrıflığına bağlandı.Cumhuriyet'in ilanından sonra mutasarrıflık idaresi kaldırılmış, Zonguldak Şehri il haline getirilmiş, Bartın Zonguldak'ın bir ilçesi olmuştur (Cansever, 1965: 16).

1461 yılında Fatih Sultan Mehmet'in Amasra'yı fethetmesinden sonra Cenevizlilerin elinde bulunan bölge ticareti, o yıllardan sonra Bartın'a kaymış, Bartın, şahsiyet kazanan bir ticaret hayatına sahip olmaya başlamıştır.Civarından gelen tüccarların Bartın'a yerleşmesi ile birlikte ticari hayata paralel olarak şehirleşme alanında da gelişmeler devam etmiştir.

17. yüzyılda aslen Bartın'ın Ulus ilçesinden olan Osmanlı Seyyahı Uluslu İbrahim Hamdi'nin 1729-1749 yıllarında yazdığı “Atlas-ı İbrahim Hamdi Efendi 1163” isimli Osmanlıca eserde Bartın'la ilgili şu ifadeler yer verilmektedir;

“Bartın yirmi dört köyü içine alan bir kaza olup her cumartesi pazarı kurulur ve her hafta, Bolu, Safranbolu, Eflâni, Ovacuma ve kazalarından birçok pazarcılar gelir şimşir, çıra, keten tohumu, pestil, ceviz, yağ, keten ipliği, astar, kereste getirip alışveriş ederler.Bartın hoş görünen şirin bir kasabadır bir iki camisi, hamamı, Ulus Müftüsünün binası ve Ulus Müftüsünün yeni yapılan hanı bulunmaktadır.Bosna Valisi Elçi İbrahim Paşa Bartın'da nazik ve pak bir han, hanın yakınında cami, caminin minaresinin karşısına bir saat kulesi yaptırmıştır.Cami önünde bir çeşme bulunmakta, saatin sesi yarım saat uzaklıktan işitilmektedir.Hoş büyük çarşısında her meslekten anlayan insan bulunur.Kasabada kadı mühtü ve İstanbul gümrüğünden bir memur görev yapmaktadır.Kasabada büyük bir yangın meydana gelmiş cami, han ve saat kulesi ve bütün evler yanmıştır.Bartın'da güzel mahsül yetişir, halkın çoğunluğu buğday ekmeği yemez darı ekip ekmek pişirme taşında bunu

pişirip yerler bu ekmeğe kartalaç denmektedir.Kasabada ekmek fırını yoktur evde pişirilen darı ekmeği kahvehanelerde satılır.Kavun, karpuz, kiraz gibi meyveler iyi yetişir, kasabanın iki tarafı ırmak tarafından çevrelenmiştir.Bartın Irmağı kasabanın yukarısına bir mil kadar yaklaştığında yavaşlar, ırmağın ikiye ayrıldığı yerde geniş bir iskele bulunmaktadır.İstanbuldaki Galata esnafı gibi makara ve halat yapımı muhtelif sanayi mevcuttur.Bartın'dan limana gidilirken çimenlik bir düzlükte küçük bir han bulunmaktadır.Hanın yakınığında bir iki pınar vardır burada elma bahçeleri, üzüm bağları vesaire meyveler yetişir, boğazdan Karadeniz'e girerken solda, çıkarken sağda kalkan gibi büyük bir kaya uzanır bu kaya temizlenebilirse şehre büyük kalyonlar girebilir'' (Yaman, 1940: 11), (Kenan Barışık, 2018 Osmalica'dan Türkçe'ye çeviri).

18. yüzyılda coğrafyacı ve gezgin William Ainsworth'in Karadeniz seyahati notlarında Bartın'ın durumu şu şekilde anlatılmaktadır;

1836'da Bartın'a gelen William Ainsworth, haritalarda gösterilenin aksine Bartın Irmağı'nın çift kol olduğunu, eski haritalarda Bartın Irmağı'nın tek kol şeklinde gösterildiğini belirtmiş, Bartın'ın Bartın Çayı'nın iki kolunun birleştiği yerde kurulduğunu, Bartın'da birkaç noktada tekne imalathanelerinin bulunduğunu ifade etmektedir.Ainsworth, yerleşim yerinin durumuyla ilgili şehirde 650 ev 5 cami bulunduğunu diğer Osmanlı şehirlerinden farklı olarak, şehirde yolların kireçtaşı blokları ile kaplı olduğunu belirtmektedir (Ünal, 2016: 2919).

17. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar Bartın'da ticaret ön plandadır ve Bartın ticari öneme sahiptir.1899 tarihinde yayınlanan Kastamonu Vilayet Salnamesinde Bartın pazarı hakkında şu bilgilere yer yerilmektedir;

''Bartın'a üç saat mesafede kain Amasra nahiyesi ile bütün daday kurâsı ve Safranbolunun tamamı, Devrek, Araç, Çerkeş, ve Cide kazalarının aksanı mühimmesi ticareten Bartına merbuttur.Bartın Kasabasının ticaret noktasından haiz olduğu ehemmiyet mahâli mütecevireye kıyasen vasılı mertebe-i kusvadır'' (1899 tarihli Kastamonu Vilayet Salnamesi).

Bu bilgilerden yola çıkarak Bartın geniş bir bölgeyi içine alan pazar yeri olarak gittikçe gelişme göstermiş ve çeşitli ticari ürünleriyle çevresindeki yerleşim birimlerinin ihtiyaçlarını karşılamıştır. Daha sonraki yıllarda Bartın'ın ticaret sahasını genişlettiği, özellikle 1800'lü yıllardan sonra İstanbul'a kadar uzanarak ihracatının artırdığı görülmüştür. Özellikle yumurta ve kereste ticareti ilerlemiş Avrupa'ya ihracat yapılmaya başlanmıştır (Aşçıoğlu, 1970: 138).

Ticaretin gelişmesine paralel olarak şehirselleşmelerde hızlanmıştır. Bartın Belediye Teşkilatı'nın kurulmasıyla kasabada altyapı çalışmaları başlamıştır. Bartın Belediye Teşkilatı kurulmadan önce kasabadaki şehirselleşme halkın desteği ve merkezi hükümetin destekleriyle yapılmıştır. Bartın'da halkın desteğine örnek gösterilebilecek en önemli yapı Rum milletinin özel mülkünde 1868 yılında inşa edilen Aya Nikolas Kilisesi'dir. Asma Semağında yaşayan Rumların Bartın'ın şehirselleşme geçmişine ekonomik ve sosyal açıdan katkıları büyüktür. Günümüzde Kültür evi olarak kullanılan Aya Nikolas Kilisesi, 1877 yılında inşa edilen eğitim-öğretime devam eden Kırtape Mahallesi Santral Sokak'taki İstiklal İlkokulu Rumların bıraktıkları eserlerdir (Ballı, 2015: 535).

Bartın Şehrinde yaşanan yangın felaketlerinden kaynaklı, uzun geçmişe dayanan kalıcı eserler bulunmamaktadır. Şehirde bulunan han, hamam, ibadethaneler, köprüler, yollar vs. 17. yüzyıl ortalarından itibaren yapılmaya başlanmıştır. Bu yapıların tamamı belediye kurulmadan önce özel teşebbüs ve halkın destekleriyle yapılmıştır.

1692-1811 yılları arasında Bartın voyvodalık idaresiyle yönetilirken Bartın voyvodalarından Çalıkoğlu İbrahim Ağa tarafından 1747 yılında Bartın Şehir Hamamı, 1787 yılında günümüzde Kemerköprü Mahallesi'nde Bülent Ecevit Bulvarı'nı Davut Fırıncıoğlu Caddesi'ne bağlayan Kemerköprü yaptırılmıştır (Cansever, 1965: 91).

1876 yılında Bartın Belediyesi'nin kurulmasıyla belediyecilik alanında ilk gelişmeler yaşanmıştır. 1892 yılında belediyenin ilk icraatlarından biri şehirde

meydana gelen yangınların önlenmesi amacıyla itfaiye teşkilatının kurulması olmuştur.1901 yılında ilk temizlik teşkilatı kurulmuş daimi süpürme ve temizleme işlerine başlanmıştır.Yine aynı yılki belediye meclisi kararı ile şehirdeki gazla yanan sokak fenerlerinin sayısı 140 adede indirilmiştir.14 Nisan 1903 tarihli karar ile itfaiye teşkilatı genişletilmiş bir tulumbacı reisi, bir ikinci reis, dört tulumbacı eri, dört yangın bekçisi tayin edilmiştir.10 Mayıs 1903 tarihinde Arap Camisi önündeki su deposunun ve çarşı içindeki çeşmelerin yapımına başlanmıştır (Aşçıoğlu, 1970: 37).

Yeni kurulan belediyenin ilk icraatları yangınlara karşı önlem, şehrin temizliği, şehre su teminiyle ilgili çalışmalardır.Bu durum üzerinde Bartın'ın yaşadığı yangınlar ve sel felaketi etkili olmuştur.

Bartın'da 1874 ve 1898 yıllarında iki büyük yangın, 1879 yılında büyük bir sel felaketi yaşanmıştır.1874 yangınında şehrin tamamı yanmış 1898 yangınında Bartın çarşısının tamamı yanmıştır.Bartın Irmağı taşmış özellikle Kemerköprü Mahallesi ve civardaki yerleşim yerleri sular altında kalmıştır.Bartın tarihinde kayıtlara geçen ilk sel felaketi olarak bilinmektedir (Cansever, 1965: 92).

1898 yılında Bartın'da meydana gelen yangından sonra şehrin ilk defa kent planı yapılmış, çarşı yeniden denecek bir şekilde imar görmüştür.Bu yangını takiben büyük adalardan meydana gelen Bartın çarşısı planlı bir şekilde yapılmıştır.Mahalleler de büyük adalar şeklinde tasarlanmış, evler geniş bahçeli inşa edilmeye başlanmıştır.Mahalle aralarındaki yollar arnavut kaldırım şeklinde yapılmıştır.Şimdiki şehrsel yapının çekirdeği bu yangınlardan sonra oluşmuştur (Aşçıoğlu, 1970: 34).

1876 yılında Bartın Belediyesi'nin kurulmasının ardından 1889'da Ziraat Bankası Bartın Şubesi açılmış, 1895'te Hükümet Konağı yapılmıştı.1906'da Bartın Ticaret ve Ziraat Sanayi Odası kuruldu. Bartın Belediyesi, Ziraat Bankası, Hükümet Konağı, Bartın Ticaret ve Ziraat Sanayi Odası, Bartın İptidaisi ve Rüştüyesi, Rum Mektepleri, yapımına başlanan ama tamamlanamayan Bartın Ziraat ve Sanayi Mektebi, Bartın Hapishanesi, telgraf hattı ve postanenin yenilenmesi, karantinahane ve ihtiyaca cevap verecek bir gümrük binasının inşa edilmesi ile Bartın kent alanı giderek büyümüştür (Ballı, 2015: 536).

Şehir merkezinde ticaretin artmasına endeksli şehirselleşmeler yaşanmıştır günümüzde kullanılan şehirselleşmelerin temelleri bu yıllarda atılmıştır.Şehir merkezinde günümüzde de kullanılan; Kırtepe Mahallesi'nde bulunan Yukarı (Halil Bey) Camisi 1872 yılında Halil Bey tarafından, Kemerköprü Mahallesi'nde günümüzde kullanılan Kemerköprü Camisi 1874 yılında Bartın eşrafı tarafından, 1883 yılında Somaklıoğlu Hacı Mustafa tarafından Somaklıoğlu Hamamı, 1889 yılında Gölbucağı Mahallesi'nde Aladağ Caddesi ile Kırtepe Mahallesi'ndeki Turgut Işık Caddesi'ni birbirine bağlayan Asma Köprü Hacı Osman Paşa tarafından, 1891 yılında Kavaklı Caddesi üzerinde bulunan Okulak Mahallesi ile Orduyeri Mahallesi'ni birbirine bağlayan Orduyeri Köprüsü Bolu Sancak Beyi(Mutasarrıfı) İsmail Kemal Bey ve halkın yardımıyla, 1902 yılında çarşı merkezindeki Hacı Mehmet Camisi ve büyük yangında zarar gören Orta Cami yeniden yapılarak ibadete açılmıştır.1903 yılında Aşağı Cami'nin yapımına başlanmıştır.1912 yılında Hacı Arif Kaptan tarafından Aşağı Cami'nin bitişiğinde bulunan su şadırvanı yapılmıştır (Cansever, 1965: 92).

1920 yılından 1950 yılına kadar günümüz şehirleşmesinin temelleri sayılabilecek gelişmelere değinildiğinde;

1929 yılında itfaiye teşkilatı yeniden genişletilmiş, Tersane Caddesi'ndeki betonarme rıhtım yapılmış, hayvan pazarı kurulmuştur.Yine aynı yıl belediye mezbahası kurulmuş, ilk sinema binası yapılmıştır.Şehrin genişlemesine bağlı olarak 1930 yılında Kırtepe Mezarlığı, 1931 yılında da Kavaklı Mezarlığı Halatçı Yaması Mezarlığı'na taşınmıştır.1936 yılında Bartın'a kömürle işleyen santralden ilk elektrik verilmiştir.12 Şubat 1947 tarihli belediye toplantısında hidroelektrik santrali kurulmasına karar verilmiş, Kayadibi Köyü civarında kurulan bu santral 1951 yılında tamamlanmıştır.12 Şubat 1947 tarihli belediye toplantısında ayrıca daha önce yapılan projeler uyarınca şehre kavşak suyu getirilmesi planlanmış, bu proje 1949 yılında tamamlanmıştır.Yine 1949 yılına asri mezarlık tesis edilmiş, şehirde ilk parke taşı 1951 yılında Hükümet Caddesi'ne döşenmiştir.1953 yılında şehre Durnuk Köyü'nden Durnuk suyu getirilmiş, 1955 yılında Yalı Boyu'nun sanayi bölgesi olması kararlaştırılmıştır.1956 yılında çarşı içindeki sokaklar beton yapılmış, 1957, 1958 yılları arasında eski Kavaklı Mezarlığı yerine itfaiye garajı ve lojmanları inşa

edilmiştir.1960'da keson su kuyusu açılmış, 1963 yılında Yukarı Çarşı'da istimlaklar yapılarak Yukarı Çarşı Meydan'ı genişletilmiştir.1965 yılında küçük sanatlar sitesinin yapımına yani günümüzdeki yeni sanayi sitesinin başlanmış, eski gazhane binası tamir edilerek turistik şehir gazinosu günümüzdeki Gazhane Parkı haline getirilmiştir. 4 Haziran 1966 tarihli meclis toplantısında imar planında gösterilen sanayi bölgesine ek olarak Gölbucağı düzlüğünde sanayi bölgesi için imar planına alınması kararlaştırılmıştır. 4 Aralık 1967 tarihinden itibaren liman işletmesi belediyeye devredilmiştir.26 Aralık 1967'de Gölbucağı Mahallesi'ndeki soğuk hava deposu ve buz fabrikasının kurulmasına karar verilmiş fabrika inşaatı 1969'da tamamlanmıştır.1967 yılında Hükümet Caddesi'nin beton yolu yapılmış, millet bahçesi ve düğün salonunun inşaatına başlanmıştır. 2 Ekim 1968 tarihinde imar planı yapılması için iller bankasına yetki verilmiş.Bartın'ın 1968 depreminden hasar görmesi nedeniyle İmar ve İskan Bakanlığınca yaptırılan imar planı 1969'da kabul edilmiştir. Sıraladığımız bu gelişmeler 1920 yılından 1970 yılına kadar günümüz şehirleşmesinin temelini oluşturmaktadır (Aşçıoğlu, 1970: 38).

Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması, Birinci Dünya Savaşı ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında Rumların diğer Osmanlı kentleri gibi Bartın'ı da terk etmeleri kentin sosyo ekonomik anlamda darbe almasına; 1936 yılında Ankara-Ereğli demiryolunun Zonguldak'a bağlanması da kentin hinterlandını kaybetmesine neden olmuştur (Ballı, 2015: 536).

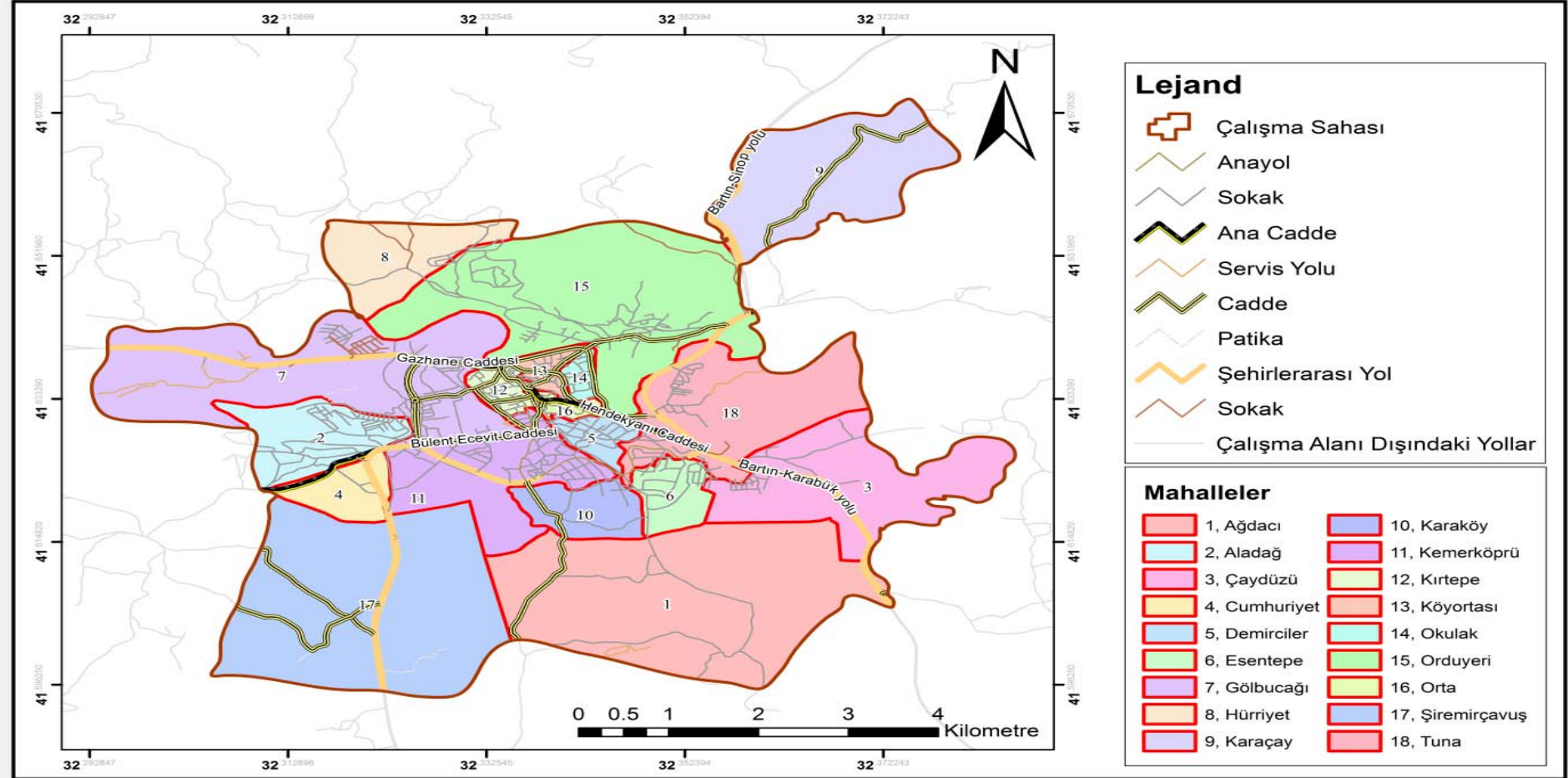
Ulaşım yolunun değişmesi ve şehrin imarında büyük emekleri olan Rum nüfusun mübadele nedeniyle Bartın'ı terk etmesi 19. yüzyıl başlarında Bartın'ın ticari kimliğini kaybetmesine neden olmuştur.Lojistik merkezi olma özelliğinin kaybı ve ticari kimliğin zarar görmesiyle şehrin hinterlandı daha da daralmış şehrsel gelişmeler 1936 yılından 1989 yılına kadar yavaş ilerlemiştir.1991 yılında il statüsü kazandıktan sonra şehrsel gelişmeler hız kazanmış 1991 sonrasından bugünlere kadar devam etmektedir.

4.3. İkametgah Sahaları

Bartın'da mahalleler yapılarına göre farklılık göstermektedir. Bartın 1924 yılından 2018 yılına kadar hızlı gelişim süreci içerisindeydi. Şehri oluşturan mahalleler sürekli bir değişim içindedir. Mahallelerin bir kısmı ilçe statüsündeyken kurulmuş, bir kısmı il statüsüne kavuştuktan sonra kurulmuştur. 2009 yılı sonrası kurulmuş yeni 3 mahallesi bulunmaktadır. Şehir gelişme gösterdikçe çevresinde bulunan köyler şehir sınırlarına dahil edilmiş günümüzde 18 mahalleden oluşmaktadır (Harita 4.1).

BARTIN ŞEHİRİ MAHALLE DAĞILIŞI HARİTASI

Harita 4. 1: Bartın Şehri Mahalle Dağılışı Haritası.

Kaynak: Bartın Belediyesi verilerine göre hazırlanmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında yeni idari sınıflamaya göre Bartın, Zonguldak ilinin ilçesi statüsünde 9 mahalleden oluşmuştur. Bu mahalleler eski adlarıyla Adamescit, Çakal Köyü, Hamidiye, Sancaktar, Mektep, Hacıbekir, Meclis, Gölbucağı ve Orduyeri Mahalleleridir (Aşçıoğlu, 1970: 37).

Ülke genelinde Türk Dil Devrimi'nden sonra Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçe kelimelerle değiştirilme kararı alınmış bu karar sonrasında 1935 yılında Bartın Belediye Meclisi kararı ile Adamescit (Kemerköprü Mahallesi), Çakal Köyü (Demirciler Mahallesi), Hamidiye (Tuna Mahallesi), Sancaktar (Orta Mahalle), Mektep (Okulak Mahallesi), Hacıbekir (Köyortası Mahallesi), Meclis (Kırtepe Mahallesi), şeklinde mahalle isimleri değiştirilmiştir. Orduyeri ve Gölbucağı Mahallesi'nin isimleri aynı kalmıştır (Bartın Gazetesi, 17 Nisan 1935: 2).

Adı geçen bu dokuz mahalle Bartın'ın en eski mahalleleridir. Bartın Zonguldak'a bağlı bir ilçe statüsündeyken 1989 yılında Aladağ Köyü ve Karaköy Köyü şehir sınırlarına dahil edilmiştir. Bartın'ın 1991 yılında Zonguldak'tan ayrılıp il statüsüne kavuşmasıyla 1992 yılında Balamba, Balambanın akabinde Cumhuriyet Mahallesi kentsel alana dahil edilmiştir. Şehirsiz gelişim sürekli devam etmektedir son yapılan referandumlarda 6 Aralık 2009 tarihinde Ağdacı Köyü, 3 Ocak 2010 tarihinde Şiremirçavuş Köyü, 2 Mayıs 2010 tarihinde Bartın merkeze bağlı Uzunöz Köyünün Karaçay Mahallesi kentsel alana dahil edilmiştir. Ağdacı Köyü, Şiremirçavuş Köyü ve Karaçay'ın Bartın sınırlarına dahil edilmesiyle Bartın şehir nüfusu 50.000 sınırını geçmiştir. Bartın Belediyesi nüfusu 10.000 ile 50.000 nüfuslu belediyeler arasından çıkıp 50.000 ile 100.000 nüfuslu belediyeler sıralamasına girmiştir. 2018 yılı itibariyle Bartın Şehrinin 18 mahallesi bulunmaktadır (Pusula Gazetesi, 2010: 12252).

Kemerköprü Mahallesi, Demirciler Mahallesi, Tuna Mahallesi, Orta Mahalle, Okulak Mahallesi, Köyortası Mahallesi, Kırtepe Mahallesi, Gölbucağı Mahallesi, Orduyeri Mahallesi, Çaydüzü Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Esentepe Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Ağdacı Mahallesi, Şiremirçavuş Mahallesi ve Karaçay

Mahallesidir.Bartın'ın en büyük Mahallesi Ağdacı Mahallesi en küçük Mahallesi Orta Mahalle ve Okulak Mahallesi, en kalabalık mahallesi Kemerkörü Mahallesi, en seyrek mahallesi Karaçay Mahallesi'dir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1 : Bartın Şehrinde Mahallelerin İsimleri ve Genel Özellikleri

Mahalle Adı	Eski Adı	Kuruluş Yılı	Mahalle Nüfusu (2018)	Mahalle Alanı (Km ²)	Nüfus Yoğunluğu (2018)
Köyortası Mahallesi	Hacıbekir	1924	1.476	0.25	5.858
Okulak Mahallesi	Mektep	1924	1.474	0.17	8.977
Kırtepe Mahallesi	Meclis	1924	3.654	0.30	12.176
Orta Mahalle	Sancaktar	1924	1.702	0.17	10.208
Kemerköprü Mahallesi	Adamescit	1924	11.112	1.86	6.006
Demirciler Mahallesi	Çakal Köyü	1924	3.824	0.36	10.650
Tuna Mahallesi	Hamidiye	1924	5.826	2.53	2.305
Gölbucağı Mahallesi	Gürbucağı	1924	7.445	4.31	1.727
Orduyeri Mahallesi	Orduyeri	1924	7.590	4.73	1.607
Aladağ Mahallesi	Aladağ Köyü	1989	5.599	1.19	4.714
Karaköy Mahallesi	Karaköy Köyü	1989	4.351	0.73	5.930
Çaydüzü Mahallesi	Balamba Köyü	1992	4.033	2.72	1.481
Esentepe Mahallesi	-	1992	2.700	0.59	4.601
Hürriyet Mahallesi	-	1992	2.620	1.22	2.149
Cumhuriyet Mahallesi	-	1992	3.656	0.60	5.998
Ağdacı Mahallesi	Ağdacı Köyü	2009	2.025	5.47	370
Şiremirçavuş Mahallesi	Şiremirçavuş Köyü	2010	1.346	5.29	255
Karaçay Mahallesi	Uzunöz Köyü Karaçay Mahallesi	2010	335	2.66	126
Toplam			70.768	35.13	2.014

Kaynak: Bartın Belediyesi 2018, TÜİK 2018, Google Earth Görüntü Haritası, Saha Çalışması.

5.3.1. Köyortası Mahallesi

Eski adı Hacıbekir olan Köyortası Mahallesi'nin 1935 yılında ismi değiştirilmiştir. Köyortası Mahallesi ırmağın çevrelediği yarımada içerisinde kalan şehrin çekirdeğini oluşturan köklü mahallelerden biridir. Bartın Irmağı Mahalle'nin kuzeyinden akmaktadır. Mahalle arazisi ırmak boyunca düzlüktür mahalle sel felaketlerinde büyük zararlar görmektedir. Köyortası Mahallesi de ırmak boyunca kentsel sit alanında yer almaktadır. Tarihsel süreçte deniz yoluyla şehrin girişi ve çıkışı sayılabilecek rıhtım bu mahallede yer almaktadır. Deniz ticaretinin yoğun olarak yaşandığı dönemlerle Köyortası Mahallesi şehrin en stratejik noktalarından biri olmuştur. Köyortası Mahallesi'nde konut alanları ve ticaret alanları yaygındır. Köyortası Mahallesinin 2018 yılı nüfusu 1.476 kişidir. Bartın Yöresel Yemek Evi ve Yalı Sevgi Parkı Köyortası Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır.

5.3.2. Okulak Mahallesi

Eski adı Mektep olan Okulak Mahallesi ırmağın çevrelediği yarımada içerisinde kalan şehrin çekirdeğini oluşturan köklü mahallelerden biridir. Doğu ve kuzeydoğusundan Bartın Çayı akmaktadır. Mahalle sel felaketlerinde büyük zarar görmüştür. Okulak Mahallesi de ırmak boyunca kentsel sit alanı içerisinde yer almaktadır. Okulak Mahallesi'nde ticaret alanları azdır. Konut alanlarının yoğunlukta olduğu bir mahalledir. Konutlar Bartın Çayının bulunduğu kuzeydoğu ve doğu yönüne doğru uzanmaktadır. Tarihsel süreçte gemi yapımı, deniz ulaşımı ve ticaretin yoğun olarak yaşandığı Kanlı Irmak Caddesi Okulak Mahallesi sınırları içinde yer alır. Okulak Mahallesi'nin 2018 yılı nüfusu 1.474 kişidir.

5.3.3. Kırtepe Mahallesi

Eski adı Meclis olan Kırtepe Mahallesi ırmağın çevrelediği yarımada içerisinde kalan şehrin çekirdeğini oluşturan köklü mahallelerden biridir. Meclis toplanılan yer demektir. Önemli gün ve bayramlarda Kırtepe Mahallesi'nde yerleşen Yukarı Çarşıda etkinlik yapmak için toplanıldığından toplanılan yer manasına gelen

bu isimle anılmıştır.1935 yılında belediye tarafından ismi değiştirilmiştir.Mahallenin bulunduğu alanda yerleşen eski Kırtepe Mezarlığı kaldırılarak Halatçı Yaması Mezarlığına nakledilmiştir mezarlık alanı imara açılıp konut yapılmıştır.Ticaretin yoğun olarak yaşandığı Hükümet Caddesi Kırtepe Mahallesi'nde yerleşmektedir.Kırtepe Mahallesi'nin bir kısmı ırmak boyunca Kentsel Sit Alanı içerisinde yer almaktadır.Kırtepe Mahallesi sınırları içinde Gazhane Parkı, Belediye Parkı, Yukarı Çarşı Meydanı ve Cumhuriyet Meydanı bulunmaktadır (Resim 4.2).

Resim 4.2 : Kırtepe Mahallesi'nde Belediye Parkından Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Cumhuriyet Meydanı şehrin en hareketli noktalarından biridir, meydanın bitişiğinde her Salı ve Cuma günleri pazar kurulmaktadır.Yerleşme Kırtepe ve tepenin eteklerinde konumlanmıştır.Mahallenin 2018 yılı nüfusu 3.654 kişi olup en yoğun nüfuslu mahalledir.Konut alanları ve merkezi iş alanları yaygındır.Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Bartın İl Sağlık Müdürlüğü, Bartın Telekom İl Müdürlüğü, 112 Acil Yardım Hizmetleri, Çocuk Esirgeme Kurumu, Bartın Aile Danışma Merkezi, Bartın Kültür Evi, Bartın Öğretmen Evi, İl Halk Kütüphanesi, İstiklal İlkokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Bartın Özel Emel Işık Ortaokulu, Bartın Anadolu Lisesi, Şerife Bacı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'dir.

5.3.4. Orta Mahalle

Eski adı Sancaktar olan Orta Mahalle ırmağın çevrelediği yarımada içerisinde kalan şehrin çekirdeğini oluşturan köklü mahallelerden biridir. Bartın Çayı mahallenin doğu kısmından akmaktadır. Alanı en küçük mahalledir. Yerleşme sınırı 10 metre ile 20 metre arasındadır. Konut ve merkezi iş alanları yaygındır. Ticaretin yoğun olarak yaşandığı mahallelerdendir. Orta Mahalle ırmak boyunca kentsel sit alanına dahildir. 2018 yılı nüfusu 1.702 kişidir. Kemal Samancıoğlu Etnoğrafya Müzesi Orta Mahalle'dedir.

5.3.5. Kemerköprü Mahallesi

Eski adı Adamescit olan Kemerköprü Mahallesi en eski mahallelerdendir. İrmağın içerisindeki yarımada kalan eski mahallerin güneyinde yerleşir. Bartın İrmağı Kemerköprü Mahallesi'nin içinden geçmekte mahalleyi ikiye bölmektedir. Kemerköprü Mahallesi ırmağın iki yakasında düzlük arazide yerleştiğinden tarihsel süreçte Bartın'ın yaşamış olduğu sel felaketlerinden zarar görmüştür. Kemerköprü Mahallesi'nin 2018 yılı nüfusu 11.112 kişidir ve şehrin en kalabalık mahallesidir. Nüfus ırmak boyunca Cumhuriyet Mahallesi Kemerköprü yolu boyunca yoğunluk gösterir. Kemerköprü Mahallesi Bartın'ın idari merkezi sayılmaktadır ve birçok kamu kuruluşu burada toplanmıştır (Resim 4.3, 4.4).

Resim 4.3 : Kemerköprü Mahallesi'nde Valilik Binasından Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Resim 4.4 : Kemerköprü Mahallesi’nde Belediye Binasından Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Merkezi iş alanlarının bir kısmı Kemerköprü Mahallesi’nde bulunmaktadır. Bartın Irmağı boyunca Kemerköprü Mahallesi’nin bir kısmı Kentsel Sit Alanı içerisinde yer almaktadır. 200 yıllık tarihi geçmişe sahip Kadınlar Pazarı her Salı ve Cuma günleri Kemerköprü Mahallesi’nde kurulmaktadır. Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Bartın Adliyesi, Bartın Adliye Lojmanları, Bartın İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü, Bartın Ticaret İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Bartın Belediye Sosyal Tesisleri, Kızılay Bartın Şubesi, Kemer Polis Karakolu, Askerlik Şubesi Başkanlığı, Atatürk İlkokulu, Bartın Merkez İmam Hatip Ortaokulu, Gazi Ortaokulu, İMKB Ortaokulu, Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi, Bartın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’dir.

5.3.6. Demirciler Mahallesi

İsmi Çakalköyü iken 1935 yılında Demirciler Mahallesi olarak değiştirilmiştir. Mahalle içerisinde bulunan demirciler çarşısından dolayı bu isim verilmiştir. Bartın Irmağı’nın kolları arasında yerleşen köklü mahallelerdendir ve bir kısmı kentsel sit alanı içerisinde yer almaktadır. Konut alanları yaygındır. 2018 yılı nüfusu 3.824 kişidir. Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Gözde Birsöz Çocuk Yuvası, Yedi Eylül Anaokulu, İnönü İlkokulu, Hendekyanı Ortaokulu, İŞKUR Bartın İl Müdürlüğü’dür.

5.3.7. Tuna Mahallesi

Eski ismi Hamidiye olan Tuna Mahallesi şehir merkezindeki köklü mahallelerden biridir.Tuna Mahallesi'nde konutlaşma yaygındır.Konutlar ve idari kurumlar Ömer Tepesi ve eteklerinde konumlanmıştır. Bartın'ın sağlık kurumlarından Bartın Devlet Hastanesi, Bartın Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Bartın Göğüs Hastalıkları Hastanesi, Verem Savaş Dispanseri, Bartın Halk Sağlığı Laboratuvarı; sağlık eğitimi kurumlarından Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi Tuna Mahallesi'nde yerleşmektedir. Mahalle şehrin sağlık merkezi sayılmaktadır.Özellikle mahalle sınırları içerisinde Bartın Devlet Hastanesinin yapılmasıyla mahallenin önemi artmıştır (Resim 4. 5).

Resim 4.5 : Tuna Mahallesi'nde Bartın Devlet Hastanesi'nden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Tuna Mahallesi'nin 2018 yılı nüfusu 5.826 kişidir.Mahallede yer alan diğer önemli kamu kurum ve özel hizmet binaları Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bartın Anadolu Öğretmen Lisesi, Bartın İl Kültür Merkezi, Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın İl Meteoroloji Müdürlüğü, Bartın İl Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Ömer Tepesi Stadyumu, Ömer Tepesi Kapalı Spor Salonu, 75. Yıl Huzurevi Müdürlüğü'dür (Resim 4. 6).

Resim 4.6 : Tuna Mahallesi'nde Ömer Tepesi Stadyumundan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

5.3.8. Gölbucağı Mahallesi

Gölbucağı Mahallesi Bartın'ın batısında yerleşmektedir. Mahalle şehri oluşturan köklü yerleşim alanlarındadır. Gölbucağı Mahallesi 1924 yılından bu yana aynı isimle anılmaktadır. Bartın Çayı çevresinde kurulmuştur. Gölbucağı Mahallesi ile Kırtepe Mahallesi arasında ulaşım Asma Köprü vasıtasıyla sağlanmaktadır. Konut alanları yaygındır. İrmak kenarında yerleşen evler 1998 yılında yaşanan sele maruz kalmışlardır. Gölbucağı Mahallesi'nin 2018 yılı nüfusu 7.445 kişidir. Bartın şehir stadyumunun Gölbucağı Mahallesi'nde yerleşmesi, Bartın Boğazı ve İnkumu Plajı'na giden yolun Gölbucağı Mahallesi'nden geçmesi mahallenin önemini artırmıştır. Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bartın Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Bartın Tarım İl Müdürlüğü, Bartın Merkez Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü, Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Köksal Toptan Anadolu Lisesi, Şehit Üsteğmen Aydın Aydoğmuş İlkokulu ve Ortaokulu, İl Özel İdaresi Mustafa Aydede Anaokulu, Bartın Orduevi Bartın Şehir Stadyumu, Bartın Çimento Fabrikası, Belediye Mezbahası, Yeni Sanayi Sitesi, Gölbucağı Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Bartın Çimento Fabrikası ve Yeni Sanayi Sitesi Gölbucağı Mahallesi halkı için önemli bir istihdam kaynağıdır (Resim 4.7).

Resim 4.7 : Gölbucağı Mahallesi'nde Sanayi Sitesi ve Çimento Fabrikasından Bir Görünüm.

Kaynak: THK Bartın Şube Başkanlığı.

5.3.9. Orduyeri Mahallesi

Orduyeri Mahallesi de şehri oluşturan eski mahallerdendir. Fatih Sultan Mehmet Amasra'yı fetih için geldiğinde ordusunu Orduyeri Mahallesi sınırları içinde konaklatmıştır. Orduyeri ismi burdan gelmektedir. 2012 yılında mahalle meydanına Fatih Sultan Mehmet'in heykeli yapılmıştır (Resim 4.8).

Resim 4.8 : Orduyeri Meydanı'ndan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Orduyeri Bartın'ın kuzey kısmında yerleşmektedir. Mahalle Orduyeri Tepesi ve eteklerinde konumlanmıştır. Orduyeri Mahallesi'nde konut özellikle son yıllarda toplu konut alanları yaygındır (Resim 4.9).

Resim 4.9 : Orduyeri Tepesi'nin Eteklerinde Orduyeri Mahallesi'nden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Amasra ilçesine giden yol Orduyeri Mahallesi'nden geçmektedir.2018 yılı nüfusu 7.590 kişidir.Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Bartın İl Jandarma Komutanlığı, Gökkuşığı Anaokulu, Fatih İlkokulu, Fatih Ortaokulu, Çağlayan Piknik Alanı'dır.

5.3.10. Aladağ Mahallesi

Eski ismiyle Aladağ Köyüdür.Bartın Zonguldak'a bağlı ilçe statüsündeyken 1989 yılında belediye sınırlarına dahil olmuştur.İsmi üzerinde yerleştiği Aladağ Tepesi'nden almaktadır.Bartın Şehrinin güneybatısında yerleşmektedir. 2018 yılı nüfusu 5.599 kişidir.Konutlaşma devam etmektedir.Bartın şehirler arası otobüs terminaline gide yol Aladağ Mahallesi'nden geçmektedir.Şehre giriş ve şehirden çıkışın sağlandığı mahalle olmasından şehir için stratejik öneme sahiptir.2000 yılı sonrasında Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesinin mahallenin tepe noktasına inşa edilmesiyle mahalle önem kazanmıştır.Mahallede yerleşen diğer kamu kurum ve özel hizmet binaları Kemal Sabriye Ocakçı İlkokulu, Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesi, Bartın Bilim ve Sanat Merkezi, Bartın İl Emniyet Müdürlüğüdür.

5.3.11. Karaköy Mahallesi

Karaköy Mahallesi 1989 yılında Bartın ilçe statüsündeyken belediye sınırlarına dahil olmuştur.Bartın'ın güneyinde yerleşir.2018 yılı nüfusu 3.351 kişidir.Kemerkörü Mahallesi ile Ağdacı Mahallesi arasında ulaşım Karaköy Mahallesi üzerinden sağlanmaktadır.2008 yılında Bartın Üniversitesi'nin kurulmasıyla Karaköy Mahallesinin önemi artmıştır.Karaköy Mahallesi'nde konut alanları yoğunluk göstermektedir.Konutlar Kemerköprü-Ağdacı yolu üzerinde konumlanmıştır.Mahallede yer alan önemli kamu kurum ve özel hizmet binaları İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Şehit Ahmet Seçen Rehberlik Araştırma Merkezi, Bartın Güzel Sanatlar Lisesi, Bartın Anadolu İmam Hatip Lisesi, Bartın Nene Hatun Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Bartın Merkez İmam Hatip Ortaokulu, Bartın Merkez İmam Hatip Lisesi, 23 Nisan Anaokulu'dur.

5.3.12. aydüzü Mahallesi

Eski ismiyle Balamba Köyüdür.Bartın ayı'nın genişlettiği düzlük alanda kurulduğundan Çaydüzü ismi verilmiştir.Bartın il statüsüne kavuştuktan sonra 1992 yılında belediye sınırlarına dahil olmuştur.Bartın'ın güneydoğu ucunda yer almaktadır.2018 yılı nüfusu 4.033 kişidir.Balamba Mahallesi'nde konut yoğunluğu fazladır.Bartın Karabük yolu aydüzü Mahallesi'nden geçmektedir.Karabük yönünden şehre giriş ve şehirden çıkışın sağlandığı mahalle olmasından dolayı şehir için öneme sahiptir.Mahallede var olan kamu kurum ve özel hizmet binaları aydüzü İlkokulu, aydüzü Ortaokulu, Umut Özel Eğitim İlkokulu, Umut Özel Eğitim Ortaokulu, Bartın Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi, Umut Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi, Bartın Özel Eğitim Uygulama Merkezi, Karayolları 15. Bölge Müdürlüğu-156. Şube Şefliği, Balamba Tabiat Parkı'dır.

5.3.13. Esentepe Mahallesi

Esentepe Mahallesi Bartın'ın güneydoğusunda yerleşmektedir.Bartın il statüsüne kavuştuktan sonra kurulmuştur.Esentepe Mahallesi'nde konut alanları yaygındır.Konutlaşma hızla devam etmektedir.2018 yılı nüfusu 2.700 kişidir.

5.3.14. Hürriyet Mahallesi

Hürriyet Mahallesi Bartın il statüsüne kavuştuktan sonra yeni kurulan mahallelerdendir.Bartın'ın kuzey kısmında yerleşmektedir.2018 yılı nüfusu 2.620 kişidir.Konutlaşma yaygındır.Başbakanlık Toplu Konut İdaresi konutları Hürriyet Mahallesi'nde inşa edilmiştir.Başbakanlık Toplu Konut İdaresi'nin yapmış olduğu konutlar sonrası mahalle önem kazanmıştır.Bartın ayı üzerinden mahalle ile bağlantı kurulabilecek bir köprü üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.Mahallede yerleşen kurumlar TOKİ İlkokulu, TOKİ Ortaokulu'dur.

5.3.15. Cumhuriyet Mahallesi

Cumhuriyet Mahallesi Bartın il statüsüne kavuştuktan sonra kurulmuştur.Şehrin güneybatısında yer almaktadır.Bartın şehirlerarası otobüs terminaline gide yol Cumhuriyet Mahallesi'nden geçmektedir.Şehre giriş ve çıkış sağlandığı için stratejik öneme sahiptir.Mahalle hızlı bir konutlaşma süreci içindedir ve konut alanları yaygındır. 2018 yılı nüfusu 3.656 kişidir.Bartın Müftülüğü, Bartın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Cumhuriyet Mahallesi'nde yerleşmektedir.

5.3.16. Ağdacı Mahallesi

Eski ismiyle Ağdacı Köyü'dür.İsmi köylülerin yapmış olduğu Bartın'a özgü ağda tatlısından almaktadır.Bartın Şehrinin gelişim yönünde yerleşen, en geniş alana sahip mahalledir. Ağdacı Mahallesi 6 Aralık 2009 tarihinde yapılan referandumla Bartın belediye sınırlarına dahil olmuştur.Genel olarak kırsal bir görünüme sahiptir fakat 2009 yılı sonrası hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir.Bartın'ın güneyinde yer almaktadır.2018 yılı nüfusu 2.025 kişidir.Mahalledeki önemli kamu kurum ve özel hizmet binaları Ağdacı İlkokulu, Bartın Üniversitesi, KYK Bartın Kız Öğrenci Yurdu, Işıklar İnşaat Malzemeleri Bartuğsan Tuğla Fabrikasıdır.Işıklar İnşaat Malzemeleri Bartuğsan Tuğla Fabrikası mahalle halkı için önemli bir istihdam kaynağıdır.Ağdacı Köyü'nün Bartın şehir merkezine dahil edilmesindeki en önemli faktör Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nin Bartın Orman Fakültesi ve KYK yurtlarının ilk bu köyde kurulmasıdır.2008 yılına gelindiğinde Bartın Orman Fakültesi Bartın Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür (Resim 4.10).

Resim 4.10 : Ağdacı Mahallesi’nde Bartın Üniversitesi Kampüsünden bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

5.3.17. Şiremirçavuş Mahallesi

Şiremirçavuş Mahallesi 3 Ocak 2010 tarihinde Bartın belediye sınırlarına dahil olmuştur. Bartın Şehrinin güneyinde ve şehrin gelişim yönünde yerleşmektedir. Mahallenin 2018 yılı nüfusu 1.346 kişidir. Mahalle sınırlarına dahil edilmesindeki en önemli faktör Bartın Şehirlerarası Otobüs Terminalinin Şiremirçavuş Mahallesi bitişiğindeki Tuzluca Mevkii’ne taşınması ve Bartın Üniversitesi Yerleşkelerinin bir kısmının Şiremirçavuş Mahallesi’nde kurulmasıdır. Mahalle genel olarak düzlüktür. Mahallede yerleşen kamu kurum ve özel hizmet binaları Şiremir Çavuş İlkokulu, Hasan Sabri Çavuşoğlu Fen Lisesi, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, KYK Oruç Reis Erkek Öğrenci Yurdu, Bartın Polis Evi’dir.

5.3.18. Karaçay Mahallesi

Bartın'a bağlı Uzunöz Köyü'nün bir mahallesi konumundan olan Karaçay 2 Mayıs 2010 tarihinde en son Bartın sınırlarına dahil olan mahalledir. Bartın Şehrinin kuzeydoğu ucunu oluşturur. İsmi içinden geçen küçük dereden almaktadır. 2018 nüfusu 335 kişidir. Nüfus yoğunluğu en az olan mahallelerdendir. Karaçay'ın Bartın'a dahil edilmesiyle belediye tarafından altyapı çalışmalarına hız verilmiştir. Bakımsız halde bulunan Karaçay Piknik Alanı'nda peysaj düzenlemeleri yapılmış, piknik alanı çevresinde sosyal tesis alanları oluşturulmuştur.

4.4. Cadde Sokak Sistemi

Şehrsel yapının bir parçası da şehri oluşturan cadde ve sokaklardır. Bartın Şehri ile ilgili yapmış olduğumuz literatür çalışmasından elde ettiğimiz bilgilere göre şehrin cadde ve sokak sistemi özellikleri tarihsel süreçte sürekli değişme ve gelişme göstermiştir. Bartın Şehrinde cadde ve sokak sistemi kurulmadan önce önemli binalara göre cadde ve sokak sınıflaması yapılmıştır. Cadde ve sokak sisteminin oluşmasında ve isimlendirilmesinde fiziki çevre özellikleri etkilidir.

Yapmış olduğumuz saha çalışmasına göre Bartın'da tepelerin eteklerinde kurulmuş mahallelerde yollar eğime paralel ya da dikey olarak uzanmaktadır. Eğimli arazilerde sokaklar yol boyunca eğimlidir. Eğimin olmadığı arazilerde yollar ırmağın boyunca uzanmaktadır. Şehir merkezindeki sokakları ırmağın kestiği yerlerde bağlantı Kemerköprü Mahallesi'nde Kemerköprü, Gölbucağı Mahallesi ile Kırtepe arasında Asma Köprü, Orduyeri Mahallesi ile Köyortası Mahallesi arasında Orduyeri köprüsü ile sağlanmaktadır. Irmağın çevrelediği yarımada içinde kalan sokaklar genel olarak düzdür. Aladağ, Orduyeri ve Tuna Mahallesi sokakları eğimlidir.

Cadde ve sokak sistemiyle ilgili ilk düzenlemeler 1898 yılında meydana gelen büyük yangın felaketinden sonra yapılmıştır. Yangın sonrası şehrin ilk defa kent planı yapılmış, çarşı yeniden denecek bir şekilde imar görmüştür. Bu yangını takiben büyük adalardan meydana gelen Bartın çarşısı planlı bir şekilde yapılmıştır. Mahalleler de büyük adalar şeklinde tasarlanmış, evler geniş bahçeli inşa edilmeye başlanmıştır. Mahalle aralarındaki yollar arnavut kaldırımı şeklinde yapılmıştır (Aşçıoğlu, 1970: 34).

Daha sonraları altyapı, kaldırımların yapılması, bina cephelerin değiştirilmesi, önceleri zeminin betonla kaplanması asfalt kullanılmaya başlandıktan sonra zeminin asfaltla kaplanması, ışıklandırma, peysaj düzenlemeleri gibi yenilikler ilave edilerek cadde sokak sistemleri sürekli geliştirilmiştir.

Çarşı merkezi içerisindeki yollar aynı doğrultuda uzanıp belli yerlerde birbirini kesmektedir. Cadde ve sokak sınırlarında kamu kurumu yada önemli yapılar bulunmaktadır. Kırtepe Mahallesi ile Kemerköprü mahallesi sınırındaki Kadınlar Pazarı bu duruma örnek gösterilebilir. Tarihi sokaklar genel itibariyle dardır sokak aralarındaki işyerleri sokakların genişliği üzerinde etkilidir sokaklar patika yollarla birbirine bağlanmaktadır (Resim 4.11).

Resim 4.11 : Kemer Köprü Mahallesi'nde Sokak Arasındaki Patika Yollardan bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Cadde ve sokakların tasarlanmasında geleneksel doku korunup geleneksel doku modern mimariyle harmanlanmıştır (Resim 4.12).

Resim 4.12 : Tarihi Hamam Caddesi'ndeki Peysaj Düzenlemelerinden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bartın Şhrinde bina cepheleri sokağa bakmaktadır.Geleneksel mimariyle oluşturulmuş binalar bahçelidir.Bahçe kısmında oluşturulan peysaj düzenlemeleri cadde sokak sistemleriyle uyumludur.Tarihi sokakların hepsinde geleneksel mimariyle oluşturulmuş evlerin etrafında avluya ve sokak çeşmesine rastlanmaktadır (Resim 4.13).

Resim 4.13 : Orduyeri Mahallesi'nde Sokak Üzeri Sıralanmış Binalardam Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Tarihi yapıların olduğu sokaklarda çıkılmaz sokaklara rastlanmaktadır.çıkılmaz sokaklar genel olarak yaya yolu olarak kullanılmaktadır (Resim 4.14).

Resim 4.14 : Demirciler Mahallesi 202. ıkılmaz Sokak'tan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi alışması, 2019.

ıkılmaz sokak gibi yaya yolu olarak kullanılan diğer bir sokak merdivenli sokaklardır.Tarihi evlerin bulunduğu Kemerköprü Mahallesi, Kırtepe Mahallesi gibi arazi darlığı olan mahallelerde merdivenli sokaklar bulunmaktadır (Resim 4.15).

Resim 4.15 : Kırtepe Mahallesi 163. Merdivenli Sokak'tan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi alışması, 2019.

Bartın'da tarihsel süreçte yoğun olarak kullanılan lokasyon Kırtepe Mahallesi sınırları içinde bulunan Hükümet Caddesi, Rüştiyeler Sokak, Lütfiye

Caddesi, Orta Cami Sokak, Orta Sokak, Hacı Mehmet Cami Sokak, Yemeniciler Sokak ve Kasaplar Sokak'ın yerleştiği bölgedir.Çarşı içinde bulunan cami ve işyerlerine göre sokaklar oluşturulmuştur.Bartın Belediyesi tarafından 1999 yılında bu bölgede revizyon çalışmaları yapılmıştır.Cadde ve sokaklar geleneksel mimariye göre düzenlenmiştir.Hükümet Caddesi'nin tamamı araç trafiğine kapatılarak yayalaştırma yapılmıştır.Yayalaştırma bölgesi çevredeki işyerlerinin mesai sonrası yüklem boşaltma yapması için kontrol altına alınmıştır.Cadde kırmızı tuğlayla kaplanmış nostaljik ışıklarla süslenmiştir.Hükümet Caddesi Bartın'ın en köklü ve en işlek caddesi konumundadır 290 metre uzunluğa 8 metre genişliğe sahiptir.Şehirde düzenlenen kültürel etkinlikler Hükümet Caddesi üzerinde yapılmaktadır.Hükümet Caddesi üzerinde çeşitli ihtiyaçlara cevap verebilecek müesseseler Şadırvan ve Hamam Caddesi arasındaki kısımda sıralanmıştır.Hükümet Caddesi ile bağlantısı olan sokaklarda ticaret yoğunluktadır şehrin en kalabalık sokaklarıdır.Rüştiyeler Sokak en kalabalık sokaklardandır.Son yıllarda öğrenci sayısının artışıyla sokak daha da kalabalık bir hal almıştır. Şadırvan Caddesi Hükümet Caddesi'nin güneyindedir ve araç trafiğine açıktır.Kemerköprü ile bağlantı buradan sağlanmaktadır (Resim 4.16).

Resim 4.16 : Şadırvan Caddesi'nden Hükümet Caddesi İstikametine Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

İşyerlerinin yoğun olduğu diğer bir cadde Lütfiye Caddesi'dir.Hükümet Caddesi'ne paralel uzanmaktadır.Lütfiye Caddesi'nde de yayalaştırma yapılmıştır.Lütfiye Caddesi üzerinde çeşitli dükkanlar bulunmaktadır.Hükümet Caddesi ve Lütfiye Caddesi arasında bağlantıyı sağlayan sokaklarda da yayalaştırma yapılmış bu sokaklar güney kuzey yönünde uzanan Orta Cami Sokak, Orta Sokak, Hacı Mehmet Cami Sokak doğu batı yönünde uzanan Yemeniciler Sokak ve Kasaplar Sokak'tır.

Çarşı içerisindeki diğer hareketli noktalardan biri Hükümet Caddesi'nin kuzeyinde bulunan Yukarı Çarşı Caddesi ve Cumhuriyet Caddesi, İpçiler Sokaktır.

Yukarı Çarşı Caddesi'nde havuz yapılmıştır ve caddeye led ışıklarla görsellik kazandırılmıştır.Çarşı merkezinin kuzey başlangıç noktasıdır (Resim 4.17).

Resim 4.17: Yukarı Çarşı Caddesi'nden Hükümet Caddesi İstikametine Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Yukarı Çarşı Caddesi üzerinde bulunan İpçiler Sokak'ta restoranlar yoğunluk göstermektedir.Zemin taban tuğlasıyla kaplanmış sokak boyunca şemsiyelerle sokağa görsellik kazandırılmıştır (Resim 4.18).

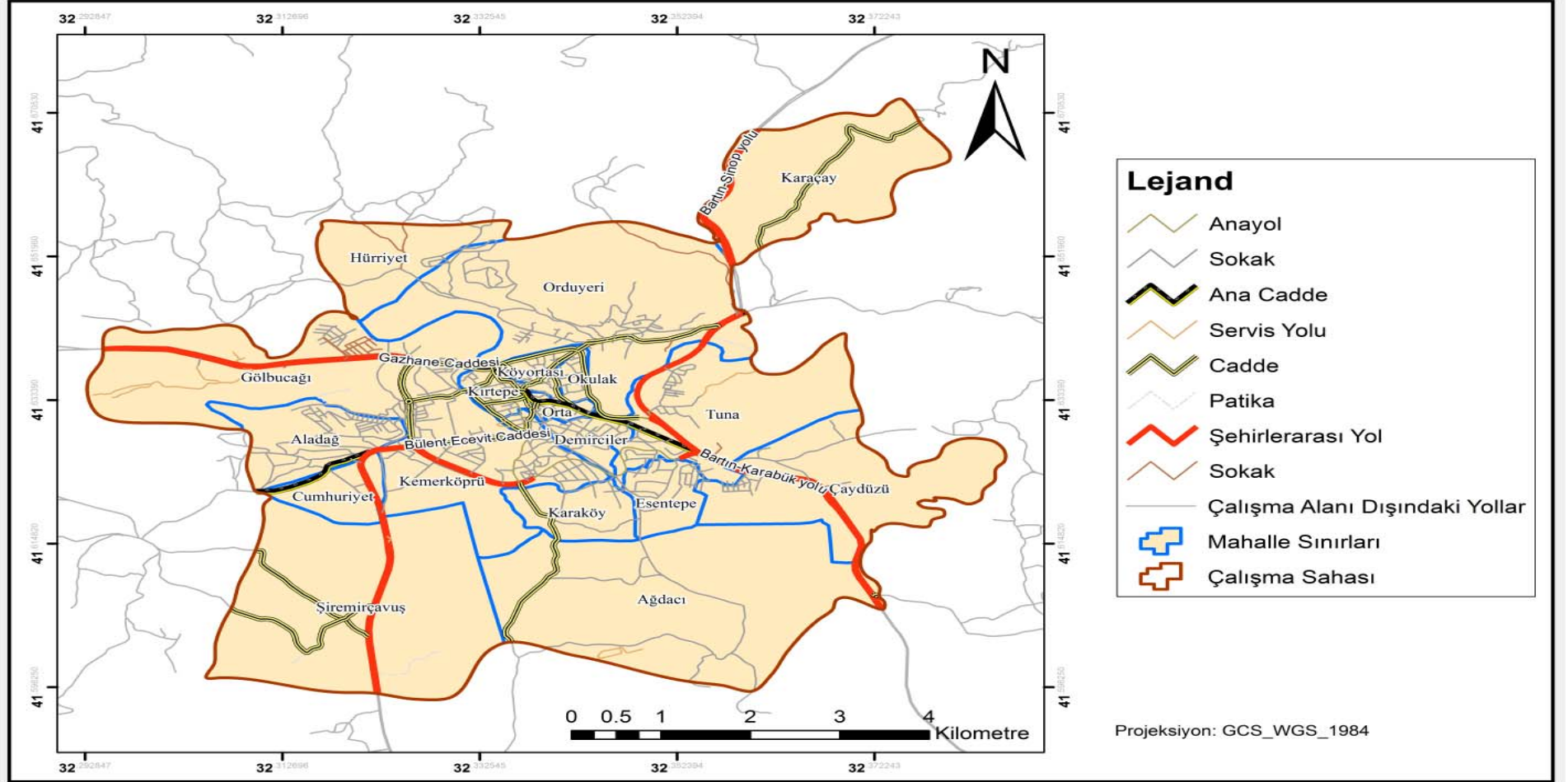

Resim 4.18 : Yukarı Çarşı Caddesi'nde İpçiler Sokak'tan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Terminal tarafından şehre Atatürk caddesi üzerinden şehre girilmektedir. Bartın Ankara, İstanbul ulaşımı bu cadde üzerinden Bartın Karabük ulaşımı Kanlırmak Caddesi üzerinden sağlanmaktadır. Bartın Amasra ulaşımı Kavaklı Caddesi üzerinden Bartın İnkumu ve Boğaz ulaşımı Boğaz Caddesi üzerinden sağlanmaktadır (Harita 4.2).

BARTIN MERKEZ İLÇESİ CADDE ve SOKAK HARİTASI

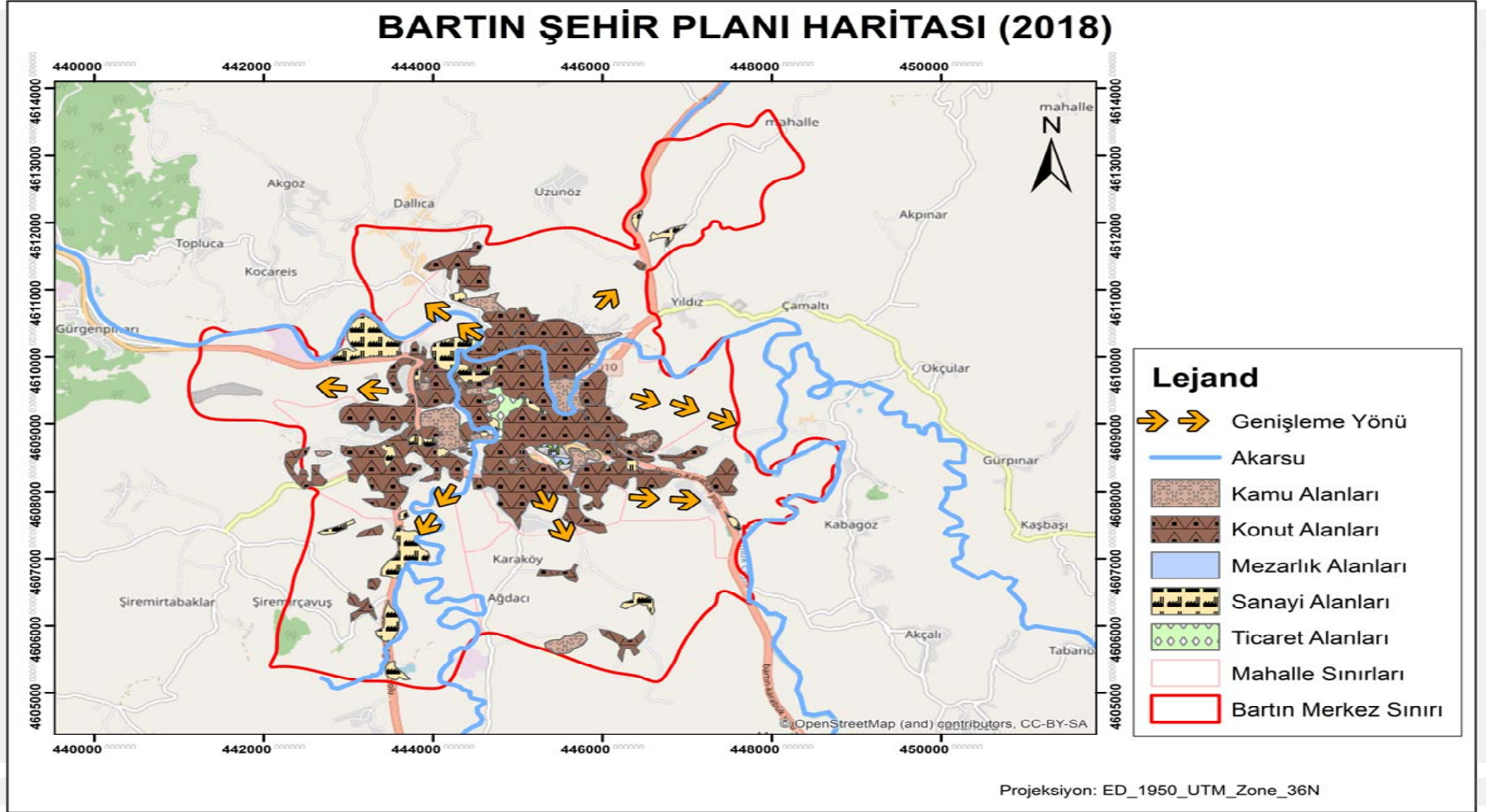
Harita 4.2 : Bartın Merkez İlçesi Cadde ve Sokak Haritası.

Kaynak: Bartın Belediyesi verilerine göre hazırlanmıştır.

4.5. Bartın Şehrinin Gelişim Yönleri ve Bunları Etkileyen Faktörler

Bartın Şehrinin gelişimi üzerinde fiziki çevre özelliklerinin etkisi büyüktür. Tarihsel süreçte fiziki çevre şartlarına bağlı olarak şehir gelişim göstermiş şehrin gelişim yönlerini fiziki çevre özellikleri belirlemiştir. 17. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar Bartın, çevresinde bulunan şehirlerin lojistik merkezi olduğundan ırmağın kenarında ulaşımın yapılabildiği alanlar yerleşim için tercih edilmiştir. 17 yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar ırmağın çevrelediği yarımada içinde kalan Kırtepe, Köyortası, Orta Mahalle, Okulak, Kemerköprü yerleşim için tercih edilen mahallelerdir. Günümüzde Kırtepe Mahallesi sınırları içinde kalan İskele Caddesi Köyortası Mahallesi sınırları içinde kalan Tersane Caddesi o yıllarda nüfusun ve hareketliliğin en yoğun yaşandığı yerlerdir. Ulaşımında ve deniz ticaretinde Bartın Çayı'ndan yararlanıldığından Kırtepe Mahallesi sınırları içinde kalan İskele Caddesi Köyortası Mahallesi sınırları içinde kalan Tersane Caddesi şehrin giriş ve çıkışını sağlayan stratejik noktalardır.

Bartın yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmelere bağlı olarak 1980 yılından sonra dikey ve yatay olarak gelişmektedir. Arazi şartlarının uygunluğundan genel itibariyle güney yönünde gelişme büyüktür. 1980 sonrasında ırmağın bulunduğu yarımada dışına çıkılarak hızlı bir şehirleşme sürecine girmiştir. Şehrin güney kısmı Kuzeybatı ve Kuzeydoğu kısmı gelişim için müsaittir. Kuzeybatıda Hürriyet Mahallesi'nin kurulması, Kuzeydoğuda Karaçay Mahallesi'nin kurulması, Güneydoğu ucunda Çaydüzü Mahallesi'nin kurulması Güneyde Karaköy, Aladağ, Şiremirçavuş Mahallerinin kurulması bu durumu kanıtlar niteliktedir (Harita 4.3).

Harita 4.3: Bartın Şehir Planı Haritası.

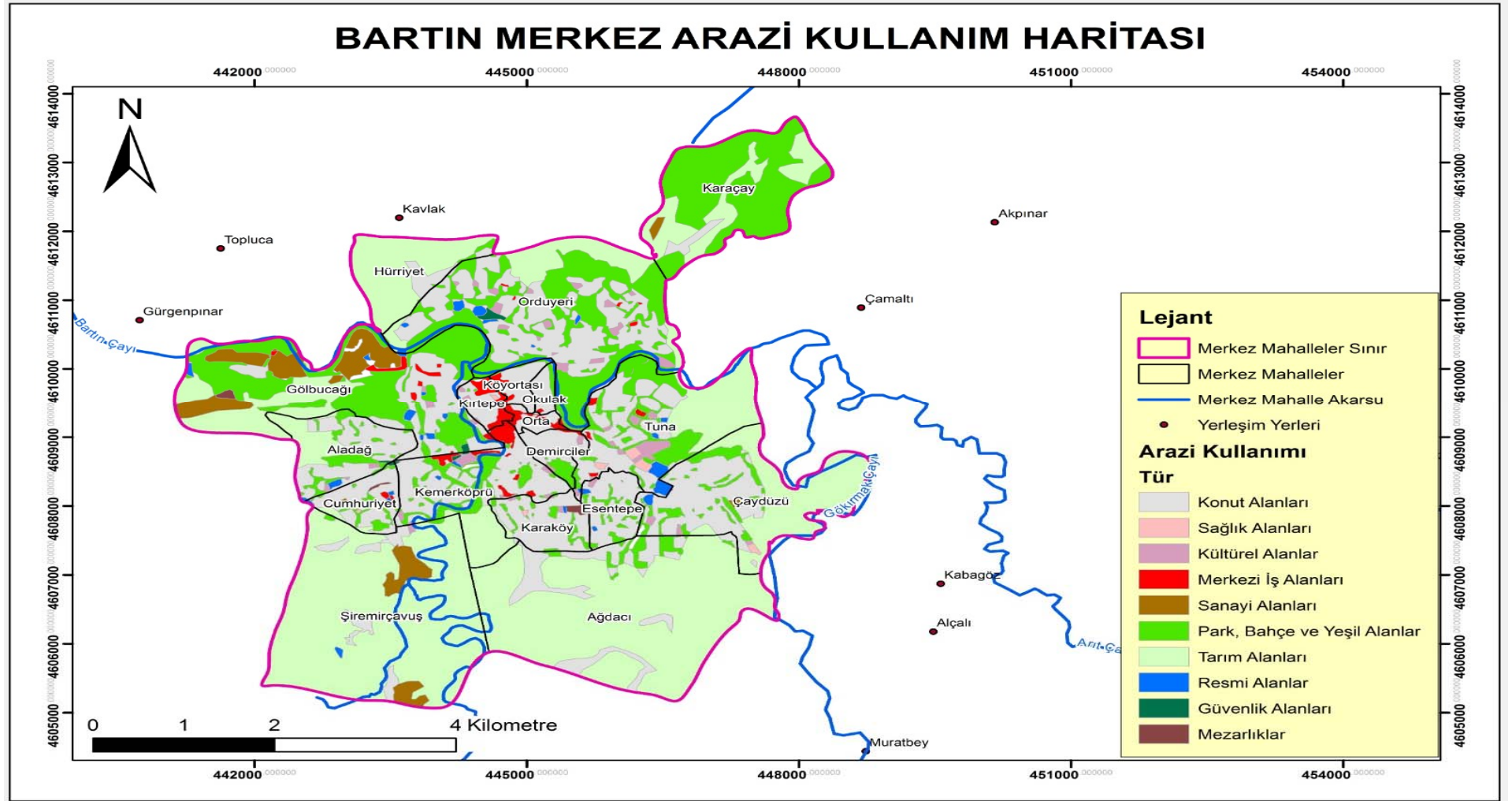
Kaynak: Bartın Belediyesi, Google Earth, Saha Çalışması verilerine göre hazırlanmıştır.

Hürriyet Mahallesi yönünde şehrin gelişim göstermesindeki en önemli faktör mahalle sınırları içerisinde TOKİ konutlarının inşa edilmesidir.Şehrin güneydoğu ucunda bulunan Çaydüzü Mahallesi'nin gelişim göstermesindeki en önemli faktör Bartın Karabük yolunun mahalle içinden geçmesidir.Bartın şehirlerarası otobüs terminali 2000 yılı sonrasında Çaycuma istikameti olan Tuzluca Mevkii'ne taşınmıştır.Şehrin giriş ve çıkış noktasının değişmesinden sonra kamu kurum ve kuruluşlarının da terminal tarafına taşınmasıyla güney yönündeki gelişim hızlanmıştır.Ağdacı Köyü'nde kurulmuş olan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nin 2008 yılında Bartın Üniversitesi'ne dönüştürülmesiyle güney yönünde bulunan köyler Ağdacı Köyü ve Şiremirçavuş Köyü şehir sınırlarına dahil edilmiştir.Karaçay Mahallesi'nin şehir sınırlarına dahil edilmesindeki en önemli faktör Bartın Sinop yolu istikametinde olması ve şehir dışında bulunan Bartın Kapalı ve Açık Ceza Evi güzergahında olmasıdır.

4.6. Bartın Şehrinde Arazi Kullanımı ve Konut Yapı Özellikleri

Bartın Şehrinde arazi kullanım özelliklerini incelediğimizde karşımıza şu sonuçlar çıkmaktadır.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2014 yılında yapılan arazi çalışmasında 18,358 adet bina tespit edilmiştir.Arazi kullanım fonksiyonları konut, ticaret, sanayi, askeri alan ve donatı alanları ve teknik altyapı olmak üzere çeşitliliği göstermektedir.Bartın şehir merkezinde tarla vasfında tarım arazileri yer almaktadır.Karaçay Mahallesi, Ağdacı Mahallesi gibi şehre dahil edilen mahallelerde kırsal şartlar hüküm sürmektedir.Şehrin genişlemesiyle tarla vasfındaki tarım arazileri imara açılmakta tarım arazileri istila edilmektedir (Harita 4.4).

Harita 4.4 : Bartın Merkez Arazi Kullanım Haritası.

Kaynak: Bartın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Verileri ve Saha Çalışması Verilerine Göre Hazırlanmıştır.

Şehirdeki konut sayısı toplam 10,024 adet olup toplam bina sayısının % 60'ına karşılık gelmektedir. Planlama alanında konut fonksiyonu konum ve çevre özelliklerine göre farklılaşmıştır. Saf konutlar 8,190 adet, konut+ticaret 1,188 adet, konut+ küçük sanayi 19 adet, konut+depo 627 adettir. Bu çeşitlenme ticaretin yoğun olduğu alanlarda konut+ ticaret, sanayinin yoğun olduğu bölgelerde konut+ depo ve konut+ küçük sanayi, kırsal yerleşmenin olduğu bölgelerde ise konut ve konut+depo şeklinde farklılaşmaktadır. Kamu kurumlarının yerleştiği mahallelerde lojman tipi binalara rastlanılır. Kemerköprü Mahallesi'nde bulunan adliye lojmanları buna örnek gösterilebilir. Ticaret merkezleri şehrin en eski kuruluş yeri olan ırmağın çevrelediği yarımada içindeki mahallerde yoğunlaşmıştır. Hürriyet Caddesi, Karakaş Caddesi, Şadırvan Caddesi, Hamam Caddesi, Davut Fırıncıoğlu Caddesi, Bülent Ecevit Bulvarı ticaret merkezlerinin toplandığı alandır. Mağazalar Lokantalar kafeler, marketler, eczaneler, butikler vb. burada toplanmıştır. Terminal tarafında sanayiye dayalı daha büyük mağazalar bulunmaktadır. Bu bölge parke, mobilya, tekstil, konserve fabrikaları, hazır beton üretimi gibi büyük ve daha geniş çapta ticaret faaliyetinin yapıldığı alandır. İnkumu sahil bölgesinde küçük çaplı bölge ihtiyacını karşılayan ticari faaliyette bulunmaktadır. Turizm amaçlı kullanılan pansiyonlar bu bölgededir. Bu bölgede sadece ticari fonksiyona sahip binaların sayısı 806'dır. Turizm fonksiyonlu binaların sayısı 65'dir. Boğaz Caddesi ve Bartın Çayı arasında kalan bölge sanayi alanıdır. Sanayi fonksiyonuna sahip 550 bina bulunmaktadır. Bartın'ın tek otobüs terminali bulunmaktadır. Bartın Şehirlerarası Otobüs Terminali Çaycuma istikametinde Tuzluca Mevkii'ndedir. Donatı alanları incelendiğinde kent bütününe hizmet eden tesislerin merkez çevresinde yayıldığı görülmektedir. Kırsal alanlara doğru daha çok ilkökul, resmi kurum ve cami bulunmaktadır. Bartın Merkez ilçe sınırları içerisinde toplam 9 adet belediye hizmet binası, 104 adet resmi kurum binası, 21 adet sağlık hizmetleri binası, 22 adet sosyal ve kültürel tesis binası, 83 adet dini tesis binası, 36 adet yurt binası, 8 adet kreş binası, 33 adet ilköğretim binası, 14 adet ortaokul binası, 25 adet lise binası, Bartın Üniversite'nin 17 adet binası, 8 adet özel eğitim binası bulunmaktadır (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018: 47, 48), (Tablo 4.2).

Tablo 4.2 : Bartın İli Merkez İlçe Arazi Kullanım Değerleri

Arazi Kullanımı	Adet	Bina Taban Alan (m2)	Oran
Konut	8,190	1,045,499	46.78 %
Konut+Ticaret	1,188	205,370	9.19 %
Konut+Depo	627	86,134	3.85 %
Konut+Küçük Sanayi	19	2,729	0.12 %
Ticaret + Resmi Kurum	1	45	0.00 %
Lojman	46	9,453	0.42 %
Ticaret	806	90,891	4.07 %
Pazar	1	2,249	0.10 %
Turizm	59	9,998	0.45 %
Turizm + Ticaret	1	46	0.00 %
Pansiyon	5	702	0.03 %
Akaryakıt	1	27	0.00 %
Terminal	1	1,787	0.08 %
Sanayi	483	132,522	5.93 %
Küçük Sanayi	67	17,858	0.80 %
Hal	10	21,105	0.94 %
Bhb	9	1,847	0.08 %
Resmi Kurum	104	40,650	1.82 %
Sağlık	19	11,288	0.51 %
Özel Sağlık	2	523	0.02 %
Sosyal Tesis	6	963	0.04 %
Kültürel Tesis	16	6,886	0.31 %
Sor	12	9,584	0.43 %
Yurt	36	17,446	0.78 %
Kreş	8	2,381	0.11 %
İlköğretim	33	15,203	0.68 %
Ortaokul	14	11,356	0.51 %
Lise	25	23,705	1.06 %
Üniversite	17	15,550	0.70 %
Özel Eğitim	8	1,847	0.08 %
Dini Tesis	83	14,133	0.63 %
Teknik Altyapı	4	758	0.03 %
Arıtma	5	426	0.02 %
Su Deposu	24	2,397	0.11 %
Trafo	70	4,756	0.21 %
Askeri	30	8,182	0.37 %
Sera	2,564	181,221	8.11 %
Ahır	460	40,567	1.82 %
Depo	558	53,519	2.39 %
Harabe	87	8,484	0.38 %
İnşaat	177	32,913	1.47 %
Müştemilat	2,414	92,972	4.16 %

Temel	34	6,724	0.30 %
Wc	11	351	0.02 %
Boş	23	1,998	0.09 %
Toplam	18,358	2,235,043	100.00 %

Kaynak: (T.C.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018.:49).

Kamu ve özel hizmet binaları şehrin tamamına dağılmıştır.Mahallerde kamu kurumlarının kurulmasıyla mahallenin katma değeri artmıştır.Örneğin Aladağ Mahallesi'ne Kadın ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinin yapılması, Tuna Mahallesi'ne Bartın Devlet Hastanesinin yapılmasıyla, Ağdacı Mahalle'sinde Bartın Üniversitesi kampüsünün kurulmasıyla Şiremirçavuş Mahallesi'ne, üniversitenin ek binalarının yapılmasıyla mahallelerde şehirleşme açısından büyük gelişmeler yaşanmıştır (Tablo 4.3).

Tablo 4.3 : Bartın'da Kamu Kurum ve Özel Hizmet Binalarının Mahallelere Göre Dağılımı

Mahalle Adı	Önemli Kamu Kurum ve Özel Hizmet Binaları
Ağdacı Mahallesi	Ağdacı İlkokulu, Bartın Üniversitesi Işıklar Tuğla Fabrikası,KYK Bartın Kız Öğrenci Yurdu, Cumhuriyet Anadolu Lisesi,
Çaydüzü Mahallesi	Çaydüzü İlkokulu, Çaydüzü Ortaokulu, Umut Özel Eğitim İlkokulu, Umut Özel Eğitim Ortaokulu,Bartın Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu), Umut Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu) Bartın Özel Eğitim Uygulama Merkezi, Karayolları 15. Bölge Müdürlüğü-156. Şube Şefliği, Balamba Tabiat Parkı
Karaköy Mahallesi	İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Şehit Ahmet Seçen Rehberlik Araştırma Merkezi, Bartın Güzel Sanatlar Lisesi, Bartın Anadolu İmam Hatip, Bartın Nene Hatun Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Bartın Merkez İmam Hatip Ortaokulu, Bartın Merkez İmam Hatip Lisesi, 23 Nisan Anaokulu
Şiremirçavuş Mahallesi	Şiremir Çavuş İlkokulu, Hasan Sabri Çavuşoğlu Fen Lisesi, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, KYK Oruç Reis Erkek Öğrenci Yurdu, Bartın Polis Evi

Kemerköprü Mahallesi	Bartın Valiliği, Bartın Belediyesi, Adliye, Bartın Adliye Lojmanları, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü, Bartın Ticaret İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Belediye Sosyal Tesisleri,Kızılay Bartın Şubesi,Kemer Polis Karakolu,Askerlik Şubesi Başkanlığı, Atatürk İlkokulu, Bartın Merkez İmam Hatip Ortaokulu Gazi Ortaokulu ve İMKB Ortaokulu, Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi,Bartın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,Bartın Kadınlar Pazarı
Cumhuriyet Mahallesi	Bartın İl Müftülüğü, Bartın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
Tuna Mahallesi	Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,Turgut Işık Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bartın Anadolu Öğretmen Lisesi, İl Kültür Merkezi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Meteoroloji Müdürlüğü, İl Orman ve Su İşleri Müdürlüğü, Bartın Devlet Hastanesi, Bartın Göğüs Hastalıkları Hastanesi, Verem Savaş Dispanseri, Bartın Ağız ve Diş Sağlığı, Bartın Halk Sağlığı Laboratuvarı, Merkezi,Ömer Tepesi Stadyumu, Ömer Tepesi Kapalı Spor Salonu,75.Yıl Huzurevi Müdürlüğü
Demirciler Mahallesi	7 Eylül Anaokulu, Gözde Birsöz Çocuk Yuvası, İnönü İlkokulu, Hendekyanı Ortaokulu, İŞ KUR Bartın İl Müdürlüğü,
Orta Mahalle	Kemal Samancıoğlu Etnografya Müzesi
Köyortası Mahallesi	Yalı Sevgi Parkı, Bartın Yöresel Yemek Evi
Kırtepe Mahallesi	Bartın İl Sağlık Müdürlüğü, Telekom İl Müdürlüğü, 112 Acil Yardım Hizmetleri, Çocuk Esirgeme Kurumu, Bartın Aile Danışma Merkezi, Bartın Kültür Evi, Bartın Öğretmen Evi, İl Halk Kütüphanesi, İstiklal İlkokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Bartın Emel Işık Ortaokulu, Bartın Anadolu Lisesi, Şerife Bacı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Aladağ Mahallesi	Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesi, Bartın Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, Kemal Sabriye Ocağcı İlkokulu, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Devlet Su İşleri Müdürlüğü, Bilim ve Sanat Merkezi
Gölbucağı Mahallesi	Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bartın Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Bartın Tarım İl Müdürlüğü, Bartın Merkez Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü, Bartın Merkez Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü, Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü,

	Köksal Toptan Anadolu Lisesi, Şehit Üsteğmen Aydın Aydoğmuş İlkokulu ve Ortaokul, İl Özel İdaresi Mustafa Aydede Anaokulu, Bartın Orduevi Bartın Şehir Stadyumu, Bartın Çimento Fabrikası, Belediye Mezbahası, Yeni Sanayi Sitesi
Hürriyet Mahallesi	TOKİ Konutları, TOKİ İlkokulu, TOKİ Ortaokulu
Orduyeri Mahallesi	Gökkuşığı Anaokulu, Fatih İlkokulu, Fatih Ortaokulu, İl Jandarma Komutanlığı, Çağlayan Piknik Alanı
Karaçay Mahallesi	Karaçay Piknik ve Sosyal Tesis Alanı

Kaynak: Saha Çalışması, 2019.

Konut yapı özelliklerine değinildiğinde Bartın'da geleneksel mimari ile modern mimari uyum içindedir. Konut yapı özellikleri tarihsel süreçte farklılık göstermiştir. 17 yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar konutlarda ahşap malzeme kullanılmıştır şehir ahşap evlerden oluşmaktadır. 19 yüzyıl başlarında yöre halkı tarafından seyrek doldurma olarak tabir edilen duvarları ahşap payandalar vasıtasıyla kurulan seyrek doldurma evler yaygınlaşmıştır. 1950 yılı sonrası Bartın Şehrinde yaşanan 1968 depremi ve taşkınların ardından, Arı Kiremit Fabrikası, Bartın Çimento Fabrikası, Bartın Tuğla Fabrikasının kurulmasıyla betonarme binalar yaygınlaşmıştır.

Günümüzde geleneksel yapıyla inşa edilmiş tarihi Bartın evlerinin sayısı hızla azalmaktadır. Bartın'da koruma altına alınmış Merkez ilçe sınırları içinde 241 adet tescilli ahşap konut bulunmaktadır (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011: 17).

Bartın Şehrinde ahşap evlerin kendilerine has özellikleri vardır. Tipik bir Bartın evinin en başta gelen hususiyeti pencerelerinin sık oluşudur. Üç katlı seyrek doldurma denilen bir usul ile inşa edilmiş bu evler geniş odaları, Bartınlıların arasında “*Dışar*” olarak tabir edilen büyük salonları ve yüksek tavanları ile son derece ferah ve son derece aydınlık olup, eski Bartınlıların konakta yaşama zevkini tatmin etmekte idi. Bazıları haremlik selamlık şeklinde inşa edilen büyük evlerin kapladıkları saha 150-180 arasında değişir odaların büyüklüğü 6×5 m², salonları

12×4 m², tavan yüksekliği 4 metre ile 4 metre 20 cm aralığındadır.Bu arada ufak tip evlerin birinci katları “*Kulluk*”adı ile anılmakta ve buradan merdivenlerle oturulan katlara çıkılmakta idi.Kulluk zaruri ihtiyaç maddeleri ile yerli halkın bağından bahçesinden gelen mısır buğday gibi yiyeceklerin depolanmasında kullanılırdı.Ayrıca zemin katta bulunan bu kulluklar havalandırma vazifesi görüp diğer katların rutubetini almakta idi (Aşçıoğlu, 1970: 34), (Resim 4.19).

Resim 4.19 : Okulak Mahallesi’nde Tarihi Bartın Evlerinden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi alışması, 2019.

Geleneksel binalar daha çok ırmağın evrediği köklü geçmişe sahip eski mahallelerde bulunmaktadır.Geleneksel binalar geniş bahçeli çevresi daraba diye tabir edilen it örgüsü ya da beton duvarla çevrilidir.Tarihi evlerin çoğunun bahçesinde su kuyusu bulunmaktadır.Bahelerindeki peysaj düzenlemeleri şehre nostaljik bir hava katmaktadır.Eski tarihi evler modern mimarideki evler ile şehir merkezinde yer yer sıra halindedir (Resim 4.20).

Resim 4.20 : Okulak Mahallesi’nde Farklı Tarzda Yapılmış Mesken Tiplerinden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bartın Şehrinde yapılaşma oranı değerlendirildiğinde yeni kurulan mahallelerin hepsinde hızlı bir yapılaşma görülür.Şehri oluşturan mahallelerin 1950 yılındaki yapılaşma oranı % 19’dur.O dönemden sonra şehrsel yapılaşma hızla artmış ve 2012 yılına gelindiğinde yapılaşma oranı % 81’e ulaşmıştır.1950 yılında Bartın 9 mahalle iken 3.301 binaya sahiptir.2009 yılında 15 mahalle iken 17.818 binaya sahiptir (Dinç, 2015: 80).

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verilerine göre 2014 yılında 18.358 binaya sahiptir.TÜİK yapı ruhsatı istatistiklerine göre 2015-2018 yılları arasından 1.166 binaya binaya yapı ruhsatı verilmiştir.İnşaat yapım süreçleri tamamlandığında 2018 yılı sonrasında şehir merkezindeki bina sayısı 19.524’e ulaşacağı söylenebilir (Tablo 4.4).

Tablo 4.4: Bartın Merkez İlçede 2015-2018 Yılları Arası Verilen Yapı Ruhsatı İstatistikleri

Yıl	Bina Sayısı	Daire Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Konut Kullanım Alanı (m ²)	Konut Dışı Kullanım Alanı (m ²)	Ortak Kullanım Alanı (m ²)
2015	314	2.859	389.224	285.237	51 460	52.527
2016	272	2.200	304.409	214.462	51 784	51.784
2017	378	3.517	440.699	334.866	41 606	64.227
2018	202	1.658	426.770	154.170	233 196	39.404

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24722> TÜİK Yapı Ruhsatı İstatistikleri, Erişim Tarihi:20.12.2018.

1836 yılında Bartın'ın durumu hakkında bilgi veren Ainsworth kasabanın 655 binadan oluştuğunu belirtmektedir.

1950 yılında 9 mahalle iken 3.301 binaya, 2014 yılında 18 mahalle iken 18.358 binaya sahiptir.2018 sonunda yapım süreci devam eden binalar tamamlandığında aradan geçen 182 yılda Bartın'ın 30 kat büyüdüğü söylenebilir.

Bartın'ın tüm mahallelerinde inşaatı devam eden ya da inşaatı tamamlanmış binalara rastlamak mümkündür.Genel itibariyle tüm mahallelerde yeni binalar yapılmaktadır.Gelişme sahasında olan tüm mahallelerde de modern binalara rastlamak mümkündür.

Yapılaşmayla ilgili bazı özel durumlar bulunmaktadır.Bartın Irmağı çevresi her iki taraftan doğal sit alanıdır yapılaşmaya kapalıdır.

Bartın Merkez ilçede kent merkezi ırmak kenarı boyunca iki kenardan 50'şer metre 1. derece doğal sit alanı olarak belirlenmiştir (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011: 16), (Resim 4.21).

Resim 4. 21: Köyortası Mahallesi’nde Doğal Sit Alanından Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bartın Merkez ilçede Kavaklı Caddesi’ndeki eski itfaiye binasından, Kemerköprüye kadar olan alan da (Orta Mahalle, Kırtepe, Demirciler, Kemerköprü) sivil mimarlık örnekleri, dinsel ve idari yapıların dağılımı göz önüne alınarak kentsel sit alanı olarak belirlenmiştir (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011: 35).

Bartın’da yapılaşma düzlük arazilerde genelde 10 metre ile 20 metre arasındadır bu durum üzerinde aşağıdaki kural etkilidir;

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Etüd ve Plan Dairesi Başkanlığı’nın 11 Kasım 2004 tarihinde Bartın Belediye Başkanlığı İmar İşleri Müdürlüğü’ne göndermiş olduğu yazının 4. maddesinde “*Bartın ve Kozcağız Çaylarının talveg kotundan itibaren +12.00 metre kotun üzerinde yapılaşmaya gidilmeli, kesinlikle bodrum kata izin verilmemelidir. Ayrıca yapılarda su basman kotu 0.80 metre yamaç arazilerde ve yüksek kotlarda ise su basman kotu 0.50 metre alınmalıdır.*5. maddesinde “*Gelecekte yapılabilecek yatak temizliği ve diğer bakım onarım amaçlı çalışmalarda kullanılmak üzere derelerin her iki sahilinde asgari 5.00 metre genişliğinde devamlılığı olan yol şeritleri ayrılmalıdır*” hükmü yer almaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018: 74).

Bartın Şehrinde TOKİ bünyesinde 3 kez toplu konut yapımı gerçekleştirilmiştir. Toplam 890 konut, 24 derslikli ilköğretim okulu, sosyal tesis, ticaret merkezi ve cami uygulamaları tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir (Tablo 4.5).

Tablo 4.5 : Toplu Konut İdaresi Tarafından Yapılan Konut Sayısı ve Durumu

Proje Adı	Proje Tipi	Konut Sayısı	Açıklama
Bartın 2. Bölge Konut + İlköğretim 24, Tic. Merkez. Cami (206 Konut + 4 Hizmetli Dairesi)	İdare Konut Uygulaması	206	Tamamlanmıştır.
Bartın Merkez (192'si Alt Gelir) 492 Konut + 17 Hizmetli Dairesi	Alt Gelir Grubu	492	Tamamlanmıştır.
Bartın Merkez Dalıca Mah. 192 Konut, 1 Adet Sosyal Tesis	İdare Konut Uygulaması	192	Tamamlanmıştır.

Kaynak: Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 62.

Bartın Şehrinde 1992-2011 yılları arasında inşa edilen bina sayısı ve binaların kat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 4.6).

Tablo 4.6 : 1992-2011 Yılları Arasında İnşa Edilen Bina ve Bina Kat Sayısı

Yıl	Bina Kat Sayısı	1	2	3	4	5	6	7-9	10	Toplam
	1992	Bina Sayısı	2	2	22	33	18	1	-	-
1996	Bina Kat Sayısı	1	2	3	4	5	6	7-9	10	Toplam
	Bina Sayısı	47	9	27	41	43	19	1	-	187
2001	Bina Kat Sayısı	1	2	3	4	5	6	7-9	10	Toplam
	Bina Sayısı	2	23	26	37	11	3	-	-	102
2006	Bina Kat Sayısı	1	2	3	4	5	6	7-9	10	Toplam
	Bina Sayısı	7	4	11	20	30	20	12	-	104
2011	Bina Kat Sayısı	1	2	3	4	5	6	7-9	10	Toplam
	Bina Sayısı	8	3	10	15	33	10	-	-	79
	Toplam	66	41	96	146	135	53	13	-	

Kaynak: TÜİK 2012, Dinç, 2015:71'den alıntı yapılarak hazırlanmıştır.

1992-2011 yılları arasında Bartın Şehrinde inşa edilen bina sayısı ve binaların kat durumunu gösteren tablo incelendiğinde yıllara göre 4 ve 5 katlı binaların daha çok tercih edildiği görülmektedir.2 katlı binalar daha az tercih edilmektedir.Bartın il olduktan sonra 9 kat üzerinde bina yapılmamıştır.1992 ve 1996 yılları arasında il olmanın avantajıyla yapılaşma yaklaşık olarak iki katına çıkmıştır.

TÜİK yapı ruhsatı istatistiklerine göre 2015-2018 yılları arasında 1.166 binaya yapı ruhsatı verilmiştir.2015 yılı sonrasında yapılan binalarda kat olarak 4 ve 5 katlı binalar tercih edilmektedir.Yapılan binalar ticari amaçlı yapıldığından 2 katlı binalar azdır genel olarak 3 ve 4 katlı binalar yoğunluktadır.Şehrin kanalizasyon, doğalgaz, telekom, su şebekesi 3 ve 4 katlı binalara göre yapılmıştır.Daha yüksek katlı binalar altyapı sorunları yaşanmaması için ve mevcut altyapı kaldırmadığı için yapılamamaktadır (TÜİK Yapı İstatistikleri, Saha Çalışması 2019), (Resim 4. 22).

Resim 4.22 : Orduyeri Mahallesi'nde Sitelerden ve Müstakil Binalardan Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Şehirde yapılaşma ve nüfus arasındaki ilişki incelendiğinde şehir nüfusu arttıkça yapılaşma oranı da artış göstermiştir.2015 yılı sonrasında yapılan binalar nüfus artışına bağlı olarak değil daha çok kırsal kesimde yaşayanlar ve şehir halkı tarafından ticari amaçlı yada ikinci ev olarak kullanılmaktadır (Saha Araştırması, 2019).

4.7. Bartın Şehrinde Şehrsel Altyapı ve Çevre Sorunları

Bartın Şehrinde görülen altyapı sorunlarının başında içme suyu şebekesinin yetersizliği, arıtma tesisi eksikliği, mevcut arıtma tesislerinin yetersizliği, şehiriçi trafik ve otopark yetersizliği çevre sorunlarının başında çöplerin ilkel depolanması, kanalizasyonun ırmağa akıtılması ve ırmağın kirlenmesi gelmektedir.

Bartın şehrinde çöplerin depolanmasında vahşi depolama yöntemi kullanılmakta katı atık bertaraf tesisi bulunmamaktadır.Çöpler ayrıştırılmadan toplanmakta şehrin gelişim yönünde bulunan arazilerine ve ırmağın kenarlarına gelişigüzel döküm yapılmaktadır.Zaman zaman da çöpler yakılarak imha edilmektedir.Şehir merkezinde yılda 1600 ton atık ortaya çıkmaktadır ve bu atıkların depolanmasında ilkel yöntemlerin kullanılması su kaynakları, hava ve toprağın kirlenmesine ekolojik dengenin bozulmasına yol açmaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan İzah Raporu ve Plan Hükümleri, 2013: 46), (Resim 4.23, 4.24).

Resim 4.23 : Ağdacı Mahallesi İlkokulu Karşısında İlkel Bir Döküm Yeri.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Resim 4.24 : Ağdacı Mahallesi'nde Irmak Kenarında Kontrolsüz Bir Döküm Yeri.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Irmak yatağının üst kısımlarında katı atıkların gelişigüzel depolanması sonucunda, ırmağın debisinin arttığı zamanlarda plastik torba, kutu gibi çöpler şehir merkezine taşınmakta, bu durum ırmakta kirlilik oluşturmanın yanında şehir merkezinde görüntü kirliliğine yol açmaktadır (Resim 4.25).

Resim 4.25 : Şehir Merkezine Irmakla Taşınmış Atıklardan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Bir diğer sorun mahallelerdeki kanalizasyon Őebekeleri ırmağa bağlanmaktadır.Sanayi ve evsel atıkların kanalizasyonlar ile ırmağa akıtılması ırmağın kirlenmesine sebep olmaktadır (Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon M¼d¼rl¼đ¼, 2008a: 36), (Resim 4.26).

Resim 4.26 : Okulak Mahallesi'nde Irmağa Akıtılan Bir Kanalizasyon Şebekesi.

Kaynak: Arazi alışması, 2019.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BARTIN ŞEHRİNİN BAŞLICA FONKSİYONLARI VE BU FONKSİYONLARIN DAĞILIŞ SAHALARI

5.1. Fonksiyon Kavramı ve Şehirle İlişkisi

Bayartan şehirleri görünümüleri, sosyal yapıları, nüfusları, fonksiyonları vb. özellikleri ile kır yerleşmelerinden farklı; insanların peyzaj içerisinde kullandıkları beşeri tesisleri, resmi ve hususi binaları, parkları, caddeleri ve sokakları olan yerleşim alanları olarak tanımlamaktadır (Bayartan, 2005: 86).

Balcı Akova şehir tanımında, şehre has hayat tarzının geliştiği, fonksiyonlarının çeşitlendiği, belli bir nüfus büyüklüğüne ulaşmış çevredeki yerleşmeleri, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan etkileyen yerleşmeler ifadesini kullanmaktadır (Balcı Akova, 2004: 29).

Tolun-Denker'e göre şehir genel olarak zirai olmayan faaliyetlerin toplanma-yoğunlaşma mekanıdır.Şehirde özellikle hizmet sektörüne ait faaliyetler hâkimdir (Tolun Denker, 1976: 27).

Fransızca bir kelime olan fonksiyon kavramının şehir coğrafyasındaki karşılığı en basit ifadesi ile şehrin sunduğu hizmetlerdir.Fonksiyonlar bir yerleşmenin oluşmasını ve varlığını sürdürmesini sağlayan ekonomik, sosyal ve kültürel güçlerdir (Doğanay, 1994: 22).

Şehirler primer sektöre ait faaliyetlerin olmadığı daha çok sekonder ve tersiyer sektöre ait faaliyetlerin gerçekleştiği mekanlardır.Primer sektör tarım ve ormancılık, sekonder sektör endüstri faaliyeti, tersiyer sektör ticaret, ulaşım, hizmet sektörü sosyal ve kültürel faaliyetleri içermektedir (Muslu,1999: 73).

Fonksiyon kavramı, şehrin verdiği hizmeti ifade etmekte verdiği hizmetle içinde barındırdığı nüfusu ve çevresinde bulunan merkezleri etkileme gücü olarak tanımlanmaktadır.

Şehrin fonksiyonu denildiğinde şehrin nüfusun barınma ve istihdam ihtiyacını karşılaması, eğitim, sağlık, teknolojik imkanlar ile ticaret, yönetim, dinlenme, eğlenme ve ulaşım vb. ihtiyaçların karşılanması; kırsal kesim için kırsal kesimde olmayan gereklilik halinde şehirden sağlanan imkanların tamamıdır. Bunlar sağlık ve eğitim başta olmak üzere idari ve sosyo-kültürel hizmetlerdir.

Şehrin bu alanlarda çevresini etkileme gücü ne kadar yüksekse önemi de buna endekli olarak artmaktadır. Tersiyer sektöre ait faaliyetler bir şehirde ne kadar çok olursa şehrin çekiciliği o kadar yüksek olmaktadır.

Şehirlerin fonksiyonel yapısı faaliyet alanlarına göre farklılık göstermektedir. Bazı şehirler multifonksiyonel özellik göstermekte sağlık, eğitim, ticaret, dinlenme, eğlenme gibi birden çok fonksiyonu taşıyabilmektedir. Şehirselleşme sürecinde fonksiyonel özellikler ne kadar yaygın olursa şehrin gelişimi ve büyümesi kolay ve hızlı olmaktadır. Diğer bir ifadeyle şehirden ne kadar çok faydalanılırsa şehirde şehirselleşmeler hız ve yoğunluk kazanmaktadır.

Şehirselleşmelerin belirlenmesinde ve gelişmesinde coğrafi faktörler son derece etkilidir (Sertkaya Doğan, 2011: 16).

Bartın'ın tarihsel süreçte fonksiyonel özellikleri değişiklik göstermiştir. Bu durum üzerinde coğrafi faktörler ve şehrin sosyo-ekonomik durumunda meydana gelen değişimler etkili olmuştur. Bartın çevresinde bulunan kırsal yerleşimlerin, beldelerin, ilçelerin idari merkezi, sağlık ve eğitim merkezi, ekonomik sosyo-kültürel bir merkezi konumunda olmasından kaynaklı birçok fonksiyonel özelliği bünyesinde toplamıştır.

5.2. Bartın Şehrinin İdari Fonsiyonu

Bartın, 7 Eylül 1991 tarihinde 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı kanunla Türkiye'nin 74. ili olmuştur.İlin Merkez, Amasra, Ulus, Kurucaşile olmak üzere 4 ilçesi; Kozcağız, Kumluca, Abdipaşa ve Hasankadı Beldeleriyle birlikte toplam 8 belediyesi ve 265 köyü vardır.Arıt Belediyesi'nin 31.03.2015 tarihinden itibaren tüzel kişiliği kaldırılıp belediye teşkilatı kapatılmıştır (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 11).

Bartın Merkez ilçeye bağlı beldeler ve köyler doğrudan Bartın'ın etki sahasındadır.Mücvir alan sınırı kapsamındaki yatırımlar Merkez ilçeye bağlı, belde ve köylerdeki yatırımlar Bartın Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü bünyesinde yürütülmektedir.Bartın'ın idari fonksiyonel özelliklerinden doğrudan faydalanan nüfusun idari yapılarına göre ve yıllara göre nüfus dağılışı aşağıdaki gibidir (Tablo 5.1).

Tablo 5.1 : Merkez İlçe ve İlçe'ye Bağlı Yerleşimlerin Yıllara Göre Nüfusu

Yerleşim Birimi	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bartın Merkez İlçe	61.289	63.253	66.091	68.881	71.485	71.703
Kozcağız Beldesi	6.487	6.597	6.722	6.892	7.096	6.987
Hasankadı Beldesi	2.073	2.007	1.924	1.939	2.140	2.275
Köy Nüfusu	74.424	73.373	72.735	71.901	70.568	74.051
Toplam	144.273	145.230	147.472	149.613	151.289	155.016

Kaynak: Bartın Valiliği ve TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır.

Özellikle şehir merkezi dahil şehir merkezinin etrafındaki mücvir alan sınırındaki köyler belediyenin sağladığı çöp, belediye servisi, kavşak suyu, cenaze hizmetleri gibi imkanlardan faydalanmaktadır.Örnek vermek gerekirse şehir mücvir alan sınırlarında yer alan Kutlubeydemirci Köyü'nün (Kasapoğlunun) çöpleri toplanmakta, Bartın Belediye Otobüsleri tarafından düzenli olarak seferler

yapılmakta belediye tarafından kavşak suyu sağlanmaktadır (Resim 5.1).

Resim 5.1 : Mücavir Alan Sınırındaki Kutlubeydemirci(Kasapoğlu) Köyü’nden Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

Diğer bir örnek Bartın Merkez ilçeye bağlı mücavir alan sınırındaki köylerden Dallica Köyü’nde Toplu Konut İdaresi’nin inşa edeceği 423 konutun ihalesi yapılmıştır (<https://www.toki.gov.tr/haber/toki-bartina-yoresel-mimaride-423-konut-insa-edecek>, Erişim Tarihi: 26.12.2018).

Mücavir alan sınırındaki bütün köyler şehrin fonksiyonlarından faydalanmaktadır.Mücavir alan sınırında kalan köyler ve 2018 yılındaki nüfus durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 5.2).

Tablo 5.2 : Merkez İlçe Mücavir Alanı Sınırları İçindeki Köy Nüfusları

Köy Adı	Nüfusu	Köy Adı	Nüfusu
Karasu	615	Akgöz	427
Dalıca	526	Kutlubeydemirci(Kasapoğlu)	713
Kutlubey Tabaklar	405	Çamaltı	340
Şahne	574	Güzelcehisar	800
Kabagöz	703	Şiremir Tabaklar	200
Topluca	740	Uzunöz	463
Kocareis	577	Gürgenpınarı	886

Kaynak:TÜİK, 2018.

Bartın'ın idari fonksiyonundan Amasra, Ulus, Kurucaşile ilçeleri ve bu ilçelere bağlı belde ve köyler de dolaylı olarak faydalanmaktadır Bartın Valiliği'ne bağlı diğer ilçe ve ilçelere bağlı yerleşim birimlerindeki yatırım ve projeler Bartın Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.Bartın'ın idari fonksiyonel özelliklerinden dolayı olarak faydalanan nüfusun idari yapılarına göre ve yıllara göre dağılışı aşağıdaki gibidir (Tablo 5.3).

Tablo 5.3: Bartın Valiliği'ne Bağlı İlçe, Belde ve Köylerin Yıllara Göre Nüfusu

Yerleşim Birimi	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Amasra İlçesi	15.341	15.376	15.067	14.984	14.867	14.776
Kurucaşile İlçesi	7.059	6.844	6.759	6.676	6.521	6.874
Ulus İlçesi	22.466	21.955	21.410	21.116	20.900	22.333
Kumluca Beldesi	2.250	2.280	2.193	2.194	2.119	2.226
Abdipaşa Beldesi	2.605	2.620	2.601	2.600	2.581	2.675
İl Toplamı	189.139	189.405	190.708	192.389	193.577	198.999

Kaynak: Bartın Valiliği ve TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır.

Uğur ve Aliağaoğluna göre umland yani şehrsel merkez, belirli bir etki alanı içinde, o alanda yaşayan nüfusun ekonomik, yönetim, teknik kültürel, vb. ihtiyaçlarının karşılandığı merkezdir.Bu sistemde şehrsel merkezdeki donatılardan yararlanan nüfusun yerleştiği alana da etki alanı denilmektedir (Uğur ve Aliağaoğlu, 2015: 204).

Göney’de şehirleri bulunduğu çevreden bağımsız, izole edilmiş bir şekilde ele almanın doğru olmadığını; şehirleri yakın çevre ve hinterlandları ile sıkı kültürel ve ekonomik ilişkileri olan yaşam alanları olarak tanımlamaktadır (Göney, 2017: 1).

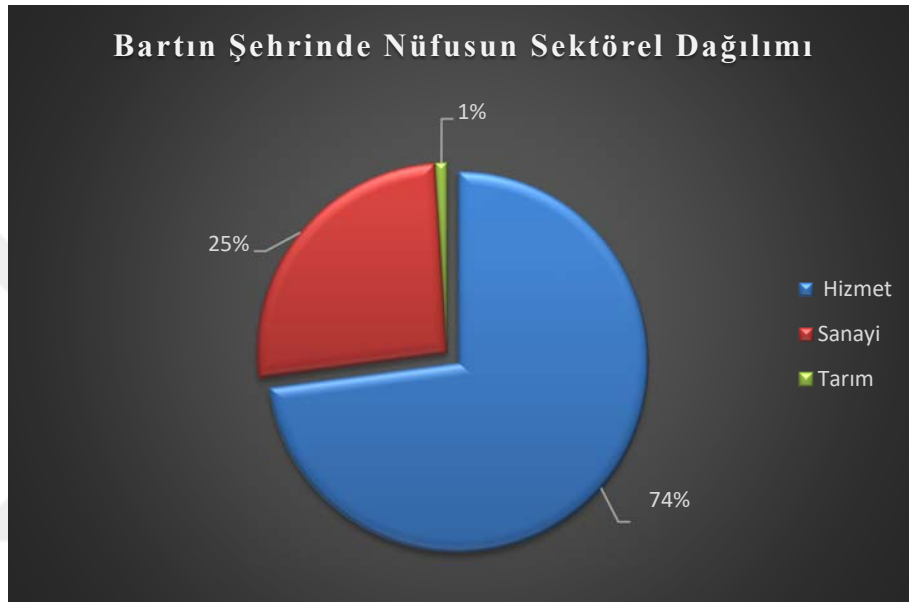
Bu bilgilerden yola çıkarak Bartın ve etki sahası değerlendirildiğinde;

Şehir merkezi ile etki sahası arasında tarımsal ilişkiler bulunmaktadır.Çünkü şehir merkezi tarımsal ürünlerin pazarlandığı merkezdir.Diğer bir ilişki endüstriyel alandadır.Şehir merkezinde üretilen endüstriyel ürünlerden etki alanında istifade edilmektedir.Şehir merkezi ile etki alanı arasında ticaret ve hizmet sektörü ilişkisi bulunmaktadır.Şehirde tüketim ürünleri etki bölgesi olan diğer ilçe, belde ve köylerden sağlanmaktadır.Hizmet sektörü açısından değerlendirildiğinde şehir merkezi etki alanındaki yerleşim alanlarına eğitim, sağlık, kültürel, eğlence, rekreasyonel, kültürel hizmetler gibi bir takım hizmetleri sunmanın yanında istihdam alanında da katkı sağlamaktadır.Bu sebeple etki sahası için önemlidir.

Etki alanında bulunan nüfus Bartın’a idari bakımdan bağlıdır.Merkezi yönetim ile taşra yönetimi arasındaki hiyerarşik düzen gereği Amasra, Ulus, Kurucaşile ilçeleri ve bu ilçelere bağlı belde ve köylerdeki idari erkler hiyerarşik olarak Bartın Valiliği’ne bağlıdır.Birçok kurumun bağlı olduğu merkez Bartın şehir sınırlarında yerleşmektedir.Örneğin sahillerin güvenliğinden sorumlu Sahil Güvenlik Amasra Bölge Grup Komutanlığı Amasra’da yerleşmektedir.Bartın Garnizon Komutanlığı Bartın şehir sınırlarında yerleşmektedir.Komuta kademe bakımından Sahil Güvenlik Amasra Bölge Grup Komutanlığı Bartın Garnizon Komutanlığı’na bağlıdır.İdari açıdan il sınırları içerisindeki yerleşim birimleri Bartın Valiliği’nin idaresinde, Bartın şehir sınırları içindeki 18 mahalle ve mücavir alan sınırlarına dahil edilmiş yerleşim birimlerinde ise belediye kapsamına giren çalışmalar Bartın Belediyesi tarafından yürütülmektedir.

5.3. Bartın Şehrinin İktisadi Fonksiyonu

Bartın Merkez ilçede 2014 yılında TÜİK tarafından yapılan hanehalkı araştırma anketine göre nüfusun % 74'ü hizmet sektöründe % 25'i sanayi sektöründe % 1' tarım sektöründe faaliyet göstermektedir (Grafik 5.1).

Grafik 5.1 : Bartın Şehrinde Nüfusun Sektörel Dağılımı.

Kaynak: TÜİK, 2014 Hanehalkı Araştırma Anketi.

Merkez ilçe ilin yönetim merkezi olmasından ve birçok kamu binasının burada yerleşmesinden dolayı hizmet sektöründe faaliyet gösteren nüfus % 74'lük payla ilk sırada yer almaktadır. Hizmet sektörünü % 25'lik payla sanayi sektörü izlemektedir. Şehirde tarım sektöründe uğraşanların payı % 1'dir. Bu nüfus daha çok köyden mahalleye çevrilmiş kırsal karakterli çiftçilikle uğraşılan mahallelerde yoğunlaşmıştır (TÜİK Hanehalkı Araştırma Anketi, 2014, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018: 51).

Merkez ilçede nüfusun % 67'si ücretli çalışan % 5'i asgari ücretli çalışan % 12'si kendi özel işinde serbest çalışan % 16'sı işveren konumundadır (TÜİK Hanehalkı Araştırma Anketi, 2014, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018: 43).

Bartın'da en önemli iktisadi faaliyet imalat sanayi sektöründe yer alan tekstil ve konfeksiyon atölyeleridir.Etrafında bulunan yerleşim bölgelerin servisler vasıtasıyla şehir merkezine taşınan işçiler bu atölyelerde istihdam edilmektedir.

Bartın aynı zamanda etki bölgesindeki yerleşim yerlerinin pazar yeri konumundadır.Haftada iki defa kurulan Kadınlar Pazarının etki bölgesindeki yerleşim alanlarının ekonomisine katkısı büyüktür.

Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre Bartın Merkez ilçede toplam 11 banka ve 12 banka şubesi bulunmaktadır.İl genelindeki 21 banka şubesinin 12'si Bartın şehir merkezinde yerleşmektedir.Bartın ilinde 3 özel sermayeli , 4 yabancı sermayeli, 1 kamu sermayeli bankanın sadece Bartın şehir merkezinde şubesi bulunmaktadır.Bartın Şehrinde Kamu Bankası olarak Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.'nin 2 şubesi Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin 1 şubesi, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.'nun 1 şubesi özel sermayeli bankalardan Akbank T.A.Ş.'nin 1 şubesi, Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin 1 şubesi, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin 1 şubesi, Türk Ekonomi Bankası A.Ş.'nin 1 şubesi, yabancı sermayeli bankalardan Denizbank A.Ş.'nin 1 şubesi, QNB Finans Bank A.Ş.'nin 1 şubesi, ING Bank A.Ş.'nin 1 şubesi, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin 1 şubesi faaliyet göstermektedir(<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65>, Erişim Tarihi, 17.01.2019).

5.3.1. Sanayi

Bartın Merkez ilçede 2014 yılında TÜİK tarafından yapılan hanehalkı araştırma anketine göre nüfusun % 25'i sanayi sektöründe çalışmaktadır.Yine aynı ankette nüfusun iş kollarına göre dağılımı incelendiğinde sanayi sektöründe çalışanların % 21'i imalat sanayi sektöründe çalışmaktadır.Demirci, kalıpcı vb. işleri yapanlar da bu sektör kapsamında değerlendirilmiştir.Bartın'da imalat sanayi sektörü ağırlıktadır ve sanayi yatırımları özel sektör tarafından yapılmaktadır.Şehir merkezinde kamu sermayesiyle oluşturulmuş sanayi kuruluşu bulunmamaktadır (TÜİK Hanehalkı Araştırma Anketi, 2014, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, 2018: 51).

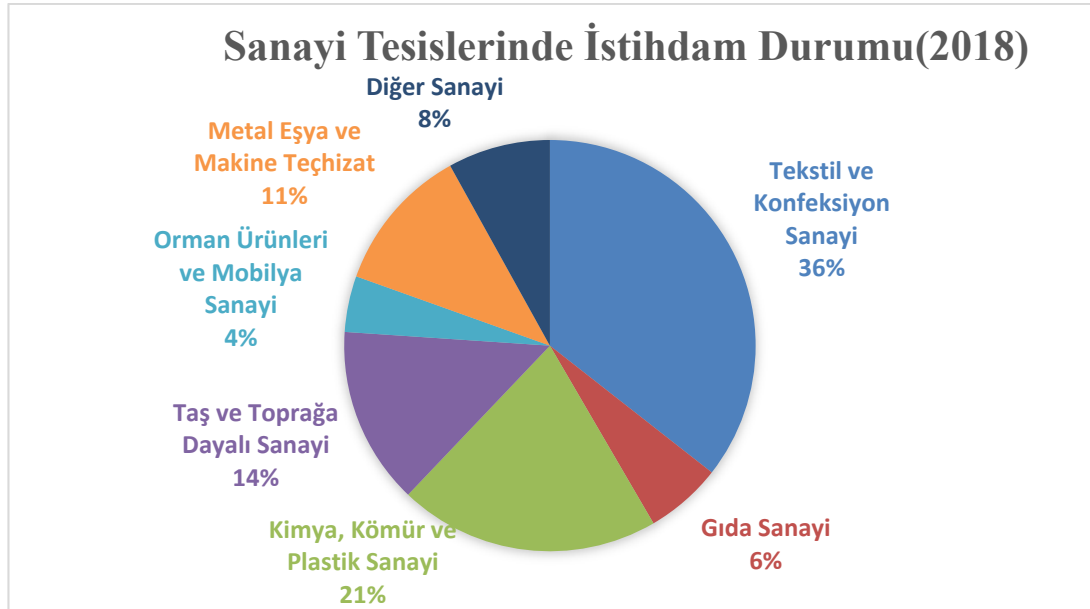
Bartın'da sanayi siciline kayıtlı işyeri sayısı 2018 yılı itibariyle 165'tir. Bu işyerlerinde 2018 yılının ilk altı ayında 9.272 kişi istihdam edilmiştir (Tablo 5.4).

Tablo 5.4: Bartın Şehrinde Sanayi Tesisleri, Firma Sayısı ve İstihdam Durumu(2018)

Sanayi Tesisi	Firma Sayısı	İstihdam
Tekstil ve Konfeksiyon Sanayi	17	3.299
Gıda Sanayi	30	558
Kimya, Kömür ve Plastik Sanayi	15	1.901
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	21	1.294
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	23	409
Metal Eşya ve Makine Teçhizat	23	1064
Diğer Sanayi	36	747
Toplam	165	9.272

Kaynak: Bartın Valiliği İl Brifingi, 2018:40.

2018 yılında en fazla istihdam imkanı tekstil ve konfeksiyon sanayisinde olmuştur. Tekstil dışında sanayi kolları taş ve toprağa dayalı sanayi, kimya kömür plastik, metal eşya, orman ürünleri mobilya, gıda ve konserveciliktir (Grafik 5.2).

Grafik 5.2 : Bartın Şehrinde Sanayi Tesislerinde İstihdam Durumu.

Kaynak: Bartın Valiliği İl Brifingi, 2018:40.

5.3.2. Ticaret

Bartın Şehrinde ticaret şehir merkezinde toplanmıştır. İlçe merkezinde sadece ticari faaliyette kullanılan 806 hem yaşayış hem ticari faaliyette kullanılan 1,188 bina bulunmaktadır. Ticari faaliyetler toptan ya da perakende şeklinde ticari işletmeler, şirketler, kooperatifler tarafından icra edilmektedir.

Geleneksel karakterli küçük ticari işletmeler ırmağın iç kısmında yarımada içerisinde kalan Kırtepe, Orta mahalle, Köyortası, Kemerköprü Mahallelerinde yoğunlaşmıştır. Bu gruba dahil olan ticari işletmeler lokanta, butik, mağaza, kahvehane, bakkal, ayakkabıcı, nalbur, kuruyemişiçi, berber gibi küçük işletmelerden oluşmaktadır. Modern karakterli daha büyük çapta ticari işletmeler terminal tarafında çaycuma istikametinde toplanmıştır. Zincir marketler, mobilya showroamları, restoranlar bu bölgede yer almaktadır. Çaycuma istikameti şehrin modern yüzüdür.

Bartın Şehrinin ticari yapısı incelendiğinde şehirde 1 esnaf ve sanatkarlar odası birliği, 7 meslek odası 20 kooperatif, 23 ihracat firması 21 ithalat firması, 165 sanayi sicil belgeli şirket, 191 anonim şirket, 802 limited şirket bulunmaktadır. Banka şubeleri dışında kamu kurumu niteliği taşıyan ticari şirket bulunmamaktadır.

Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliğinin farklı meslek gruplarından 4.402 üyesi bulunmaktadır. Bartın Madeni Eşya ve Sanatkârları Odasına kayıtlı 837 demircilik işleriyle uğraşan esnaf bulunmaktadır. Bartın Terziler Esnaf ve Sanatkârlar Odasına kayıtlı 379 terzi bulunmaktadır. Bartın Şoförler ve Otomobilciler Odasına kayıtlı şoförlük, oto alımı satımı oto kiralama işleriyle uğraşan 1089 esnaf bulunmaktadır. Bartın Bakkallar ve Bayiler Esnaf Odası kayıtlı bakkal ve bayi işletmeciliğiyle uğraşan 820 esnaf bulunmaktadır. Bartın Marangozlar ve Mobilyacılar Odasına kayıtlı marangoz ve mobilya işiyle uğraşan 377 esnaf bulunmaktadır. Bartın Berberler Odasına kayıtlı 345 berber bulunmaktadır. Bartın Kahveciler ve Şerbetçiler Odasına kayıtlı kahvehane ve kafe işletmeciliği yapan 555 esnaf bulunmaktadır (Tablo 5.5).

Tablo 5.5 : Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliğine Bağlı Odalara Kayıtlı Esnaf Sayısı(2019)

Meslek Odaları	Esnaf Sayısı
Bartın Madeni Eşya ve Sanatkârları Odası	837
Bartın Terziler Esnaf ve Sanatkârlar Odası	379
Bartın Şoförler ve Otomobilciler Odası	1089
Bartın Bakkallar ve Bayiler Esnaf Odası	820
Bartın Marangozlar ve Mobilyacılar Odası	377
Bartın Berberler Odası	345
Bartın Kahveciler ve Şerbetçiler Odası	555

Kaynak: Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği, 2019.

Bartın'da kooperatifçilik yaygındır. Taşımacılık alanında 13 kooperatif, kredi kefalet alanında 5 kooperatif, turizm geliştirme alanında 1 kooperatif, tarım satış alanında 1 kooperatif toplamda 20 kooperatif bulunmaktadır. Taşımacılık kooperatiflerinin 366 , kredi kefaletin 1.690, turizm geliştirmenin 10, tarım satış kooperatifinin 1.332 ortağı bulunmaktadır (Ticaret İl Müdürlüğü, Birim ve İdare Faaliyet Raporu, 2015: 12).

Bartın Valiliği verilerine göre Bartın'da 2017 yılında sanayi sicil belgeli 140 şirket 2018 yılında 165 şirket, 2017 yılında 173 anonim şirket, 2018 yılında 191 şirket, 2017 yılında 769 limited şirket, 2018 yılında 802 şirket faaliyet göstermektedir(Bartın Valiliği İl Brifingi, 2018:39).Ticaret Bakanlığı verilerine göre Bartın'da ihracat ve ithalat yapan şirketler incelendiğinde Bartın'da 2017 yılında 21, 2018 yılında 23 ihracat yapan şirket bulunmaktadır.Yine 2017 yılında 15, 2018 yılında 21 ithalat yapan şirket bulunmaktadır (Tablo 5.6).

Tablo 5.6 : Bartın'da İhracat ve İthalat Yapan Firma Sayısı, İhracat ve İthalat Değerleri

Bartın Ocak-Eylül Arası İhracat Rakamları					
İhracatçı Firma Sayısı			İhracat Değeri - Bin Dolar		
2017	2018	% Değeri	2017	2018	% Değeri
21	23	9,5	13.300	24.903	87,2
Bartın Ocak-Eylül Arası İthalat Rakamları					
İthalatçı Firma Sayısı			İthalat Değeri - Bin Dolar		
2017	2018	% Değeri	2017	2018	% Değeri
15	21	40,0	7.437	9.391	26,3

Kaynak: <https://bakanrapor.ekonomi.gov.tr/detay.cfm?MID=48>, <https://bakanrapor.ekonomi.gov.tr/detay.cfm?MID=63>, Erişim Tarihi: 16.01.2019.

Türkiye İhracatçılar Meclisinin 30.12 2018 tarihli raporuna göre Bartın'da ihracat yapan firmaların aylara göre performansı aşağıdaki gibi açıklanmıştır (Tablo 5.7).

Tablo 5.7: Bartın'da İhracat Yapan Firmaların 2018 Yılı Aylara Göre Değerleri(2018)

İhracatçı Firmaların Aylara Göre İhracat Performansı(1000 \$)	
Aylar	Miktar
Ocak	2.395,34
Şubat	2.041,52
Mart	2.932,58
Nisan	2.591,25
Mayıs	1.944,87
Haziran	1.750,56
Temmuz	1.741,57
Ağustos	1.396,87
Eylül	2.913,69
Ekim	2.899,43
Kasım	2.334,59
Aralık	1.954,35
Kümülatif	26.896,61

Kaynak: <http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari.html>, Erişim Tarihi: 16.01.2019.

Ticaret hayatının en önemli göstergelerinden biri de ülke veya bölgelerin ithalat ve ihracat değerleridir (Sertkaya Doğan, 2015: 120).

Bartın'da 2017 yılında 19 milyon 671 bin dolar 2018 yılının ilk altı ayında 15 milyon 950 bin dolar ihracat yapılmış 2017 yılında yapılan ihracata yaklaşılmıştır. Bartın'ın ticari hayatına Bartın Limanı'nın katkısı büyüktür. 2017 yılında Bartın Limanı'ndan 221 milyon 367 bin dolar ithalat, 164 milyon 823 bin dolar ihracat gerçekleşmiştir (Tablo 5.8).

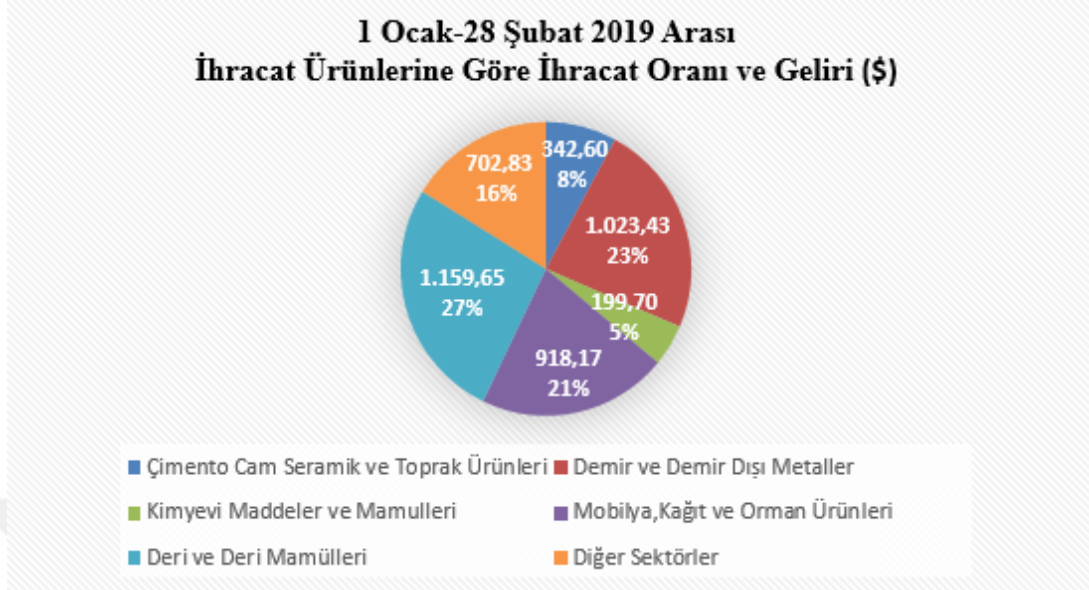
Tablo 5.8 : Bartın İli ve Bartın Limanı'nın Yıllara Göre İhracat ve İthalat Miktarları

	2013	2014	2015	2016	2017	06/2018
Bartın İhracatı (milyon \$)	20,314	11,176	9,57	13,806	19,6719	15,9509
Bartın İthalatı (milyon \$)	8,957	9,325	11,908	12,137	10,941	7,3128
Limani İhracatı (milyon \$)	138,282	188,235	138,035	131,7952	164,8233	80,7774
Limani İthalatı (milyon \$)	217,282	187,367	176,639	149,2529	221,367	91,962

Kaynak: TÜİK Verileri, Bartın Valiliği İl Brifingi, 2018:36.

Önemli ihracat ürünleri arasında demir ve demir dışı metaller, deri ve deri mamülleri, çimento cam seramik ve toprak ürünleri, mobilya, kağıt ve orman ürünleri, kimyevi maddeler ve mamülleri, madencilik ürünleri gelmektedir (Grafik 5.3).

**1 Ocak-28 Şubat 2019 Arası
İhracat Ürünlerine Göre İhracat Oranı ve Geliri (\$)**

Grafik 5.3 : Bartın Şehrinde Sanayi Tesislerinde İhracat Oranı ve Gelir Durumu.

Kaynak: <http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari.html>, Erişim Tarihi: 05.04.2019.

2018 yılı TİM verilerine göre en fazla ihracat yapılan ülkelerin başında Kanada, Romanya ve Fas bulunmaktadır.İhracat sıralamasında bu ülkelerden sonra Malezya, İspanya, Almanya, İngiltere, Fransa, Yunanistan ve İran gelmektedir.Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı 2017 yılı dış ticaret verilerine göre en fazla ithalat yapılan ülkelerin başında Rusya, İsveç ve Amerika Birleşik Devletleri bulunmaktadır.İthalat sıralamasında bu ülkelerden sonra Ukrayna, Kanada, Avustralya, Almanya, Kolombiya, Çin ve İspanya gelmektedir (Tablo 5.9).

Tablo 5.9 : Bartın'ın İhracat ve İthalat Yaptığı Ülkeler ve Sıralaması

Sıralama	İhracat Yapılan Ülkeler	Sıralama	İthalat Yapılan Ülkeler
1	Kanada	1	Rusya
2	Romanya	2	İsveç
3	Fas	3	Amerika Birleşik Devletleri
4	Malezya	4	Ukrayna
5	İspanya	5	Kanada
6	Almanya	6	Avustralya
7	İngiltere	7	Almanya
8	Fransa	8	Kolombiya
9	Yunanistan	9	Çin
10	İran	10	İspanya

Kaynak: <http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari.html>, Erişim Tarihi: 05.04.2019, BAKKA 2017.

5.3.3. Bartın Kadınlar Pazarı

Kadınlar Pazarı Bartın şehir merkezinde Kemerköprü Mahallesi'nde haftada iki defa her Cuma ve Salı günleri kurulmaktadır. Haftanın diğer günleri otopark olarak kullanılmaktadır. Halk arasında "Galla Bazarı" olarak isimlenen pazar iki yüzyıllık bir geçmişe sahiptir. Kadınlar Pazarı genel itibarıyla çiftçi kadın üreticilerden oluşmakta, şehrin iç ticaretinde önemli bir yere sahiptir ve şehir ekonomisine katkısı büyüktür. Kırsal kesimde yetiştirilen organik bitkisel ürünler ve hazırlanan hayvansal gıdalar ilk elden tüketiciye ulaşmaktadır. Kadınlar Pazarı sayesinde Bartın hayvansal ürünler, sebze ve meyvede kendine yetebilecek düzeydedir. Üretilen hayvansal ve bitkisel ürünlerin diğer şehirlere de toptan ticareti yapılmaktadır. Zonguldak, Kastamonu, Karabük'ten gelen pazarcılar Salı ve Cuma günleri erken saatlerde üreticilerden ürünleri satın alıp kendi şehirlerinde tüketicilere ulaştırmaktadır.

Şehir merkezinde kurulan Pazar, etrafında bulunan yerleşim merkezlerinde yetiştirilen ürünlerin kazanca dönüştürülmesi açısından Bartınlılar için, doğal ürün temini sağlaması bakımından çevre illerden gelen toptancılar için önem arz etmektedir. Ayrıca kırsal kesimden gelen köylü kadınların ürettiklerini ilk elden tüketiciye pazarlamaları, pazarda birbiriyle dayanışma içinde olup yardımlaşması şehir genelinde güvenilir bir ticaret ortamı oluşturmuştur (Resim 5.2).

Resim 5.2 : Kadınlar Pazarının Kurulduğu Alandan Bir Görünüm.

Kaynak: Arazi Çalışması, 2019.

5.4. Bartın Şehrinde Ulaşım Fonksiyonu

Bartın Şehrinde en yaygın kullanılan ulaşım ağı karayolu ulaşımıdır.E-80 otoyolu ile Bartın, Çaycuma, Devrek, Mengen, Yeniçağa güzergahından E-5 Karayolu'na; Bartın Safranbolu, Karabük, Gerede üzerinden E-5 Karayolu'na şeklinde Ankara ve İstanbul istikametine 2 güzergahtan bağlanılmaktadır.Yine Bartın, Safranbolu, Karabük, Kastamonu istikametine Orta ve Doğu Karadeniz, İç Anadolu istikametine bağlanılmaktadır.Yeni yapılan Bartın Sinop D 755 karayolu ile Safranbolu üzerinden Sinop'a bağlanılmaktadır.

Bartın Şehirlerarası Otobüs Terminali Çaycuma yönünde Tuzcular Mevkii'ndedir.Terminalden İstanbul'a 418, Ankara'ya 283, Kastamonu'ya 183 Karabük ve Zonguldak'a 89 km'dir.Zonguldak istikametinden kalkıp Karadeniz ve Doğu Karadeniz istikametine giden otobüs firmaları Bartın Otogarını kullanmaktadır.Cide istikametinden kalkıp Ankara ve İstanbul istikametine giden otobüs firmaları Bartın Otogarını kullanmaktadır.

Bartın Limanı yolcu ve yük taşıma işlemlerinde kullanılmaktadır.Bartın Limanı 2015 yılında 954, 2016 yılında 171, 2017 yılında 103 transit yolcu tarafından kullanılmıştır (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 58).

Bartın'da demiryolu hattı olmadığı için demiryolu ulaşım imkanı yoktur.Şehir merkezine en yakın tren istasyonu 38 km mesafedeki Saltukova tren istasyonudur.Bartın'da havaalanı bulunmamaktadır.En yakın havaalanı 38 km mesafedeki Zonguldak Saltukova Havaalanıdır.Saltukova Havaalanı'na servis imkanları olmadığı için aktif olarak kullanılamamaktadır.

Bartın şehir merkeziyle çevresindeki yerleşim birimleri arasında minibüsler vasıtasıyla ulaşım sağlanmaktadır.Bartın şehir merkeziyle ilçe ve bağlı yerleşim birimleri arasındaki ulaşım gelişmiştir.

Şehir merkezinde ulaşım belediye servisleri ve taksiler ile sağlanmaktadır.Şehiriçi ulaşımında kısa mesafelerde taksi kullanımı yaygındır.Şehir merkezinde 13 noktada taksi durağı mevcuttur.114 ticari taksi ile ulaşım

sağlanmaktadır. Şehir merkezinde belediye otobüsleri tarafından tüm mahallelere belli saatlerde ulaşım hizmeti verilmektedir.

Bartın Şehrinde televizyon kanalı olarak Bartın TV (BTV) karasal yayın yapmaktadır. Radyo 74 ve Radyo B olmak üzere 2 radyo istasyonu bulunmaktadır.5 adet haftalık 8 adet günlük 1 adet aylık olarak çıkan toplam 14 gazetenin 13 tanesi Bartın şehir merkezinde 1 tanesi Amasra ilçesinde yayınlanmaktadır (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 36).

Ayrıca geniş bant ADSL erişimi bulunmakta 2016 yılından itibaren iletişimde 4.5 G hızlı internet erişimi hizmetinden faydalanılmaktadır.

5.5. Turizm ve Rekreasyon Fonksiyonu

Günümüzdeki turizm anlayışında bozulmamış doğa, özgün kültürel kimlik ve aktif tatil arayışları ön plana çıkmaktadır.Gerek turizm anlayışındaki bu farklılaşma, gerek turizmin çeşitlendirilip, ülke sathına yayılmasının sağlanabilmesi “alternatif turizm” şekillerini gündeme getirmiştir.Çağdaş insanın modern hayatın yarattığı sıkıntılardan belirli bir süre uzaklaşmak ve doğa ile iç içe bulunmak arzusu alternatif turizm çeşitlerinin önem kazanmasına neden olmuştur (Akova,1995: 393).

Bartın doğal güzellikleri, arkeolojik, etnografik, folklorik değerleri bünyesinde toplamış bir cazibe merkezidir.Çevresindeki ilçelerle birlikte farklı turizm seçenekleriyle turistlerin isteklerine cevap verebilecek bir şehirdir.

Bartın Şehrinde turizm potansiyeli oluşturan tarihi mekanların başında Orta Mahalle’de bulunan Kemal Samancıoğlu Etnografya Müzesi gelmektedir.Müzedede 700 etnografik eser bulunmaktadır.Şehirde 2 tarihi han bulunmaktadır.Birisi Karakaş Caddesi üzerindeki Dervişoğlu Hanı (1897) diğeri Hükümet Caddesi üzerinde bulunan tarihi Taş Han (1832)’dir.

Tarihi değeri olan 4 cami, 1 türbe, 1 kilise bulunmaktadır. Bunlar tarihi çarşı çevresindeki Halil Bey Camisi (1872), İbrahim Paşa Camisi (1902), Hacımehmet Camisi (1898), Aşağı Cami (1903), Tuna Mahallesi'ndeki Ebu Derda Türbesi, Kırtepe Mahallesi Santral Sokak'taki Aya Nikolas Kilisesi (1868)'dir. Şehrin tarihi köprüleri Kemerköprü Mahallesi'ndeki Kemerköprü (1872), Orduyeri Mahallesi'ndeki Orduyeri Köprüsü (1887)'dür. Ayrıca Şadırvan Caddesi'ndeki Arif Kaptan Su Şadırvanı (1912), Hamam Caddesi'ndeki Şehir Hamamı (1747), tarihi turistik öneme sahiptir (Saha Çalışması, 2019).

Bartın'ın folklorik değerleri de turistik önem taşımaktadır. Şehrin kendine özgü düğünleri, bayram kutlamaları, halk oyunları, giyim kuşamı bulunmaktadır.

Bartın'ın kültürel değerleri el sanatlarından tel kırma, çekicilik, taş saç yapımı, şehre özgü turistik değerlerdir. 200 yıllık tarihi geçmişi olan eski Bartın evlerinin turizm açısından önemi büyüktür. Bartın'ın kendine özgü "Galla Bazarı" tarihi geçmişiyle turistik öneme sahiptir. Gastronomi turizmi açısından şehre özgü mutfak ve yemek çeşitleri turistik öneme sahiptir. Şehrin kendine özgü 100'den fazla yemek çeşidi bulunmaktadır.

Bartın'ın doğal güzelliklerinden Bartın'a 17 km uzaklıktaki İnkumu Plajı'nın Güzelcehisar Lav Sütunlarının, Bartın Irmağı'nın Bartın turizmi için önemi büyüktür. Bartın Küre Dağları Milli Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır. Ayrıca şehir merkezinde tabiat parkı şeklinde oluşturulmuş birçok rekreasyon alanı bulunmaktadır. Bartın Irmağı ile İskele Caddesi arasında kalan Altınırmak Parkı, Bartın Çayının kollarının birleştiği yerde bulunan Gazhane Parkı, Yalı Boyu'ndaki Yalı Sevgi Parkı, Kemerköprü Mahallesi'ndeki Millet Bahçesi, Ordu Yeri Mahallesi'ndeki Çağlayan Piknik Alanı, Kaynarca Piknik Alanı, Karaçay Mahallesi'ndeki Karaçay Piknik Alanı, Çaydüzü Mahallesi'ndeki Balamba Tabiat Parkı şehirdeki önemli rekreasyon alanlarıdır.

Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü verilerine göre Bartın yıllık ortalama 200 bin turist almaktadır. Turizm sektörünün gelişmesi için gerekli doğal altyapı olmakla birlikte, acenta ve otel sayısı azdır. Turizmle ilgili yatırımların yeterli olmamasından

kaynaklı belirtilen turizm imkanları yeterince değerlendirilememektedir. Turizmle ilgili yatırımlara ağırlık verilmesi gerekmektedir. Turizm sektöründe biletleme, otel rezervasyonu, transfer, enformasyon faaliyetleri A grubu turizm seyahat acentaları tarafından icra edilmektedir. Ülkemizde 2019 yılı itibarıyla 10.459 seyahat acenta ve şubesi faaliyet göstermektedir. En çok seyahat acentası ve acenta şubesinin bulunduğu şehirler 3.604 şubeyle İstanbul 1.479 şubeyle Antalya'dır. TÜRSAB'a kayıtlı seyahat acentası ve seyahat acentası şubelerinden 6 tanesi Bartın'da faaliyet göstermektedir (Tablo 5.10).

Tablo 5.10 : Bartın'da faaliyet gösteren Turizm Seyahat Acentaları(2019)

Bartın'da Faaliyet Gösteren Turizm Seyahat Acentaları
Daloğlu Turizm
Ekrem Turizm Bartın Şubesi
Mihrimah Turizm Bartın Şubesi
49 Saygın Turizm Seyahat Acentası Bartın Şubesi
Özkök Turizm
Somaklı Tur

Kaynak: <https://www.tursab.org.tr/uye-acentalar> , Erişim Tarihi:21.02.2019.

Turizmin alt yapısı doğal güzelliklerdir. Bu güzelliklerin yaşanması buralara yapılacak yatırımlara bağlıdır. Doğal güzellikleri yaşamak, hissetmek ve paylaşmak için konaklama tesisleri şarttır (Doğan, 2011: 214).

Bu açıdan değerlendirildiğinde şehirde bulunan konaklama tesisleri yetersiz olup turizmin geliştiği büyük şehirler ile karşılaştırıldığında standartların altında kalmaktadır. Şehirde konaklama için 5 yıldızlı ve 4 yıldızlı otel bulunmamaktadır. 1 adet 3 yıldızlı 1 adet 2 yıldızlı olmak üzere 8 adet otel, 1 konak, 1 konuk evi 1 pansiyon ve 1 öğretmenevi bulunmaktadır (Tablo 5.11).

Tablo 5.11: Bartın'da Faaliyet Gösteren Konaklama Tesisleri(2019)

Konaklama Yeri	Yıldız Sayısı	Oda Sayısı	Kapasite
Grand Astra Otel	***	57	114
Varol Otel	**	48	99
Grand Astra Resort	-	40	90
Fatma Hanım Konağı	-	11	20
Sümmeler Konuk Evi	-	6	12

Baral Otel	-	24	48
Boğaziçi Otel	-	36	80
Özmen Otel	-	24	40
Kemer Otel	-	14	19
Kemik Park Otel	-	26	50
Küp Otel	-	8	16
Arzum Pansiyon	-	13	25
Öğretmen Evi	-	35	72

Kaynak:<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR-204025/bartın-rehberi.html>, Mülakat Verileri, 2019.

5.6. Bartın Şehrinin Kültürel Fonksiyonu

Bartın kendine özgü, köklü bir kültürel birikime sahiptir.Bartın'ın geçmişten günümüze süregelen örf adetleri, gelenek görenekleri halen şehir genelinde yaşatılmaktadır.Şehre özgü düğün eğlenceleri, birlikte kutlanan bayram gelenekleri halen devam etmektedir.Bartın'da farklı etnik ve dini kimliğe sahip insanlar uzun yıllar birlikte yaşamıştır.Bu kültür mozağının oluşmasında farklı etnik ve dini kimliğe sahip insanların birarada yaşamasının etkisi büyüktür.Özellikle Rumlar Bartın'da ilk denilebilecek eğitim kurumlarının mimarlarıdır.

Bartın insanı kültürel, sportif ve sosyal aktivitelere geçmişten günümüze büyük önem vermektedir.Geçmişte Tersane Bölgesi'nde yapılan gemiler Bartınlıların “*gemi atması*” ismini verdikleri şölenle şenlik havasında Bartın Irmağı'na bırakılmıştır.Bartın Boğazı'na giderken Kireçkuyusu Mevkii'nde her yıl halk arasında hıdırellez şenlikleri düzenlenip gemi üzerinden ırmağa doğru uzatılan yağlı kalasa tırmanma yarışmaları düzenlenmiştir.Bartın Şehir merkezindeki Kırtepe Mahallesi'nin eski ismi Meclis Mahallesi'dir.Bartın insanının milli bayramlar, kültürel ve sportif müsabakalarda burada toplanıp etkinlikler yapmasından toplanılan yer manasına gelen bu isimle anılmış 1935 yılında Kırtepe Mahallesi olarak değiştirilmiştir.Bartın il statüsüne kavuştuktan sonra eğitim-öğretim, spor, eğlence faaliyetlerinde ihtiyaçlara cevap verebilen çevresini etkileyen çevresinin ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir konuma ulaşmıştır.

5.6.1. Eğitim-Öğretim Faaliyetleri

Bartın Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre 2018-2019 eğitim öğretim yılında Bartın'da 5 anaokulu, 10 ilkokul, 9 ortaokul, 15 lise, 1 bilim sanat merkezi, 1 öğretmen evi ve akşam sanat okulu, 1 halk eğitim merkezi, 5 mesleki ve eğitim merkezi, 1 rehberlik ve araştırma merkezi faaliyet göstermektedir. Eğitim kurumları genel olarak şehir merkezinde mahallelere göre dağılmıştır (Tablo 5.12).

Tablo 5.12 : Bartın Şehrinde 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılında Aktif Eğitim Kurumları

Anaokulu	İlkokul	Ortaokul	Lise	Diğer Kurumlar
23 Nisan Anaokulu	Atatürk İlkokulu	Cumhuriyet Ortaokulu	Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesi	Bartın Bilim ve Sanat Merkezi
7 Eylül Anaokulu	Fatih İlkokulu	Gazi Ortaokulu	Bartın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Bartın Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu)
Gökkuşuğu Anaokulu	İnönü İlkokulu	Bartın İMKB Ortaokulu	Hasan Sabri ÇAVUŞOĞLU Fen Lisesi	Halk Eğitim Merkezi
İl Özel İdaresi Mustafa Aydede Anaokulu	İstiklal İlkokulu	Fatih Ortaokulu	Bartın Lisesi	Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu
Bartın Üniversitesi Ağdacı Anaokulu	Kemal Sabriye Ocakçı İlkokulu	TOKİ Ortaokulu	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	Şehit Ahmet Seçen Rehberlik Araştırma Merkezi
	Şehit Üsteğmen Aydın Aydoğmuş İlkokulu	Bartın Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu	Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi	Lütfullah Kocabaşoğlu Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü
	Şiremir Çavuş İlkokulu	Bartın Ertuğrulgazi Ortaokulu	Bartın Güzel Sanatlar Lisesi	Umut Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu)
	Çaydüzü İlkokulu	Bartın Merkez İmam Hatip Ortaokulu	Şerife Bacı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Bartın Özel Eğitim Uygulama Merkezi I. Kademe
	Umut Özel Eğitim İlkokulu	Umut Özel Eğitim Ortaokulu	Turgut Işık Sağlık Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi	Bartın Özel Eğitim Uygulama Merkezi II. Kademe

	Ağdacı İlkokulu		Köksal Toptan Anadolu Lisesi	
	TOKİ İlkokulu		Bartın Anadolu İmam Hatip Lisesi	
	15 Temmuz Şehitler İlkokulu		Bartın Nene Hatun Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	
			Hayme Ana Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	
			Şehit Mustafa Yaman Anadolu İmam Hatip Lisesi	
			Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	

Kaynak:<http://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/index.php?ILKODU=74&ILCEKODU=1>
Erişim Tarihi: 08.01.2019.

2017-2018 eğitim öğretim döneminde okul öncesi eğitim 4-5 yaş arası öğrencilerde okullaşma oranı % 51,63 4 yıllık ilkokul seviyesinde okullaşma oranı % 91,71 4 yıllık ortaokul seviyesinde okullaşma oranı % 98,50 8 yıllık ilköğretim seviyesinde okullaşma oranı % 97,25 resmi kurumlar ve özel kurumlarla birlikte ortaöğretim seviyesinde okullaşma oranı % 95,35'dir.Lise seviyesinde okullaşma oranı % 95,35'dir.Bu oranın % 56,33 mesleki ve teknik liselere 39,3'ü genel liselere aittir.Derslik başına düşen öğrenci sayısı 16, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 14'tür (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 21, 24).

Bartın Şehrinde 2017 yılında 15 yaş üzeri yetişkin okuryazarlık oranı kadınlarda % 92,2 erkeklerde % 98'dir.15 yaş üzeri kadın ve erkek yetişkin okuryazarlık oranı % 94,9'dur.Okuma yazma bilmeyenler ve meslek sahibi olmak isteyenler için halk eğitim merkezi bünyesinde okuma yazma ve meslek edindirmeye yönelik kurslar düzenlenmektedir (Tablo, 29), (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 24), (Tablo 5.13).

Tablo 5.13: 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Bartın Halk Eğitim Merkezi Faaliyetleri(2018)

Kurs Türü	Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Kadın	Erkek	Toplam
Okuma Yazma	128	608	65	673
Mesleki Kurslar	548	6.910	4.313	11.323
Genel Kurslar	489	5.800	4.608	10.413
Toplam	1.165	13.318	8.986	22.409

Kaynak: Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018:27.

Bartın Şehrinde okullaşma ve eğitime yönelik yatırımlar 12 yıllık kesintisiz eğitimle birlikte hız kazanmıştır.Özel sektöre ait özel öğretim kurumları, üniversite hazırlık kursları dil kurslarının tamamı il genelinde Bartın şehir merkezinde toplanmıştır.Özel öğretim kurumlarından Özel Bahçeşehir Koleji Anadolu Lisesi ve Bartın Uğur Temel Lisesi olmak üzere 2 lise, Bartın Özel Amerikan Kültür Koleji 1 ortaokul bulunmaktadır.Dil kursu olarak Çaydüzü Mahallesi'nde American LIFE Dil Okulları Yabancı Dil Kursu, Gölbucağı Mahallesi'nde Bartın Amerikan Kültür Yabancı Dil Kursu olmak üzere 2 yabancı dil kursu faaliyet göstermektedir.Özel eğitim gerektiren öğrencilere yönelik Gölbucağı Mahallesi'nde 1, Özel İlk Değişim Rehabilitasyon Merkezi, Demirciler Mahallesi'nde 1, Kuzenler Özel Destek Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi; Kemerköprü Mahallesi'nde 4, Özel Altan Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Bizimkiler Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Bartın Özel Lider Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Doğanay Özel Eğitim Merkezi toplamda 6 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır (Saha Çalışması, 2018).

Bartın'da 1 üniversite bulunmaktadır.Bartın Üniversitesi 2008 yılından kurulmuştur.Bartın Üniversitesi bünyesinde; 8 Fakülte, 3 Enstitü, 2 Yüksekokul, 3 Meslek Yüksekokulu ile 12 Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır.Üniversite merkez kampüsü şehir merkezine 5 km uzaklıkta olup 87 Bin 520 m²'lik kampüs alanı mevcuttur.Yeni Kutlubey kampüs alanı 1 Milyon 154

Bin 893 m²'dir.2017-2018 akademik yılında personel sayısı 566'sı akademik, 250'si idari olmak üzere toplam 786'dır.Bölüm bazında öğrenci Sayısı 7.761 enstitülerde kayıtlı öğrenci Sayısı 1.423 MYO, SHMYO ve BESYO birimlerinde kayıtlı öğrenci sayısı 3.293 toplam 12.477'dir.Bartın'da farklı ülkelerden gelerek öğrenci oturma izni alan yabancı öğrenci sayısı 132'dir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı Bartın Yurt Müdürlüğü'nün kapasitesi 1.422 barınan öğrenci sayısı 989, Çeşm-i Cihan Yurt Müdürlüğü'nün kapasitesi 664 barınan öğrenci sayısı 487, Oruç Reis Yurdu'nun kapasitesi 243 barınan öğrenci sayısı 163'tür.Toplam öğrenci yurdu kapasitesi 2 Bin 329 m² 3 yurttaki kalan öğrenci sayısı 1.639'dur (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 28, 29).

Bunun yanında Bartın Şehrinde özel teşebbüs tarafından öğrencilere yönelik yurt ve pansiyonlar yapılmıştır.Bu pansiyonlar Kemerköprü Mahallesi'nde yoğunluk göstermiştir (Tablo 5.14).

Tablo 5.14: Bartın Şehrinde Özel Teşebbüs Tarafından İşletilen Pansiyon ve Öğrenci Yurtları

Pansiyon ve Yurt Adı	Mahalle	Durumu
Bartın Makar Kız & Erkek Öğrenci Pansiyonu	Cumhuriyet Mahallesi	Kız-Erkek
Bartın Özkanlar Erkek Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Erkek
Bartın Doğanel Erkek Öğrenci Pansiyonu	Esentepe Mahallesi	Erkek
Bartın Ege Erkek Öğrenci Pansiyonu	Karaköy Mahallesi	Erkek
Bartın Tuğra Kız&Erkek Öğrenci Pansiyonu	Kırtepe Mahallesi	Kız-Erkek
Bartın Yuvam Erkek Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Erkek
Bartın Yayla Erkek Öğrenci Pansiyonu	Orta Mahallesi	Erkek
Bartın Miray Kız Öğrenci Pansiyonu	Okulak Mahallesi	Kız
Bartın Yakamoz Kız Öğrenci Yurdu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Tolga Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Özel Elif Kız Öğrenci Yurdu	Cumhuriyet Mahallesi	Kız
Bartın Bizim Kız Öğrenci Yurdu	Kırtepe Mahallesi	Kız
Bartın Melody Kız Öğrenci Pansiyonu	Cumhuriyet Mahallesi	Kız

Bartın Campüs Kız Öğrenci Evi	Köyortası Mahallesi	Kız
Bartın Özel Sevgi Kız Öğrenci Yurdu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Elit Kız Öğrenci Pansiyonu	Karaköy Mahallesi	Kız
Bartın Yuvam Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Uğur Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Nefes Kız Öğrenci Yurdu	Kırtepe Mahallesi	Kız
Bartın Ayyıldız Kız Öğrenci Pansiyonu	Köyortası Mahallesi	Kız
Bartın Floria Kız Öğrenci Pansiyonu	Köyortası Mahallesi	Kız
Bartın Gülce Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Bucak Kız Öğrenci Pansiyonu	Gölbucağı Mahallesi	Kız
Bartın Özyurt Kız Öğrenci Pansiyonu	Cumhuriyet Mahallesi	Kız
Bartın Doğa Kız Öğrenci Pansiyonu	Orta Mahallesi	Kız
Bartın Özel Kaya Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Arzum Kız Öğrenci Pansiyonu	Kemerköprü Mahallesi	Kız
Bartın Mercan Kız Öğrenci Pansiyonu	Orta Mahallesi	Kız

Kaynak:<https://yurt.unibilgi.net/tags/bartın-kız-yurtlari/>, <https://yurt.unibilgi.net/tags/bartın-erkek-yurtlari/> Erişim Tarihi:13.01.2019.

Bartın eğitim fonksiyonu açısından değerlendirildiğinde çevresinde bulunan merkezlerin eğitim ihtiyacının karşılanmasında önemli bir merkezdir.Özel eğitim kurumları mesleki ve teknik liselerin çoğunluğu etrafındaki yerleşim birimlerine göre şehir merkezinde toplanmıştır. Taşımali sistemle şehir merkezine taşınan öğrenciler ders bitiminde ilçe, belde ve köylerine geri dönmektedir.Bartın Üniversitesi'nde eğitim gören 12.477 öğrencinin 3.000'i Bartın ilinin yerlisidir.Yapılan yeni kampüsüyle Bartın Üniversitesi Türkiye'nin bütün şehirlerinden ve dünya ülkelerinden öğrenci almaktadır.Bartın Üniversitesi'nin Bartın'ın gelişmesinde ve şehirleşmesinde etkisi büyüktür.

5.6.2. Sportif Faaliyetler

Bartın Şehrinde sportif faaliyetler yaygındır.Gölbucağı Mahallesi'nde Atatürk Şehir Stadyumu, Tuna Mahallesi'nde Ömer Tepesi sentetik çim yüzeyli futbol sahası ve atletizm pisti bulunmaktadır.Ayrıca Ömer Tepesi Mevkii'nde 1 adet kapalı spor salonu, Bartın Kapalı Yüzme Havuzu, Bartın Gençlik Merkezi bulunmaktadır.Yine

Ömer Tepesi Mevkii'nde ve Orduyeri Mahallesi Tersane Caddesi'nde 2 tenis kortu bulunmaktadır.

Bartın Şehrinde Tuna Mahallesi'nde Ali Yay Halı Saha, Kırtepe Mahallesi'nde Santra Halı Saha, Şiremirçavuş Mahallesi'nde Depar Halı Saha ve Olimpiyat Halı Saha kompleksleri bulunmaktadır.

Bartın Spor Kulübü 1935 yılında kurulmuştur.Bartınspor 2018-2019 sezonunda bölgesel amatör liginde oynamaktadır.Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü verilerine göre Bartın Şehrinde 2018 yılında 1 ihtisas, 7 müessese, 41 spor kulübü, 5 okul kulübü toplamda 54 kulüp bulunmaktadır.Lisanslı futbolcu sayısı 563, MEB sporcu sayısı 6.149 kişidir (Bartın Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, 2018).

5.6.3. Eğlence Faaliyetleri

Bartın Şehrinde eğlence faaliyetleri çeşitlilik göstermektedir.Bartın halkı eğlence olarak parklarda oturmayı, sinema tiyatro gibi kültürel aktiviteleri, halı saha futbolu ve paintbal gibi sportif aktiviteleri tercih etmektedir.Gece eğlenceleri ve gece hayatı yaygın değildir.Genel olarak il genelinde gerçekleştirilen turnuva, konser, gösteri gibi aktivitelerin geneli şehir merkezinde yapılmaktadır.İl genelindeki tek sinema Kırtepe Mahallesi'nde bulunan Dervişoğlu Kültür Merkezi Sinema Salonu'dur.Bartın'da tiyatroya yoğun bir ilgi vardır.Tiyatro olarak Bartın Belediyesi Şehir Tiyatrosu bulunmaktadır.252 oyuncu ve 2.500 kursiyeri bulunmaktadır (<http://www.bartinhergungazetesi.com/Hbr-4278-Bartın-Belediyesi-tiyatro-ailesi-252-kisi-oldu.html>).

Bartın'da 4 halı saha kompleksi futbol maçları için aktif olarak kullanılmaktadır.Ayrıca Ağdacı Mahallesi'nde 1 paintball oyun alanı bulunmaktadır.Şehir merkezinde Varol Otel Bar ve Astra Otel Bar olmak üzere iki bar bulunmaktadır.Şehirde bulunan öğrenciler ve halkın çoğunluğu boş vakitlerinde eğlenmek için mekan olarak bilgisayar oyunu salonları, nargile kafe ve geleneksel kahvehaneleri tercih etmektedir.Çocuk oyun eğlence yeri olarak Kemerköprü Mahallesi'nde 1 lunapark bulunmaktadır.Ayrıca Gazhane Parkı ve Yalı Sevgi Parkı, Çağlayan Piknik Alanı, Karaçay Piknik Alanı, Balamba Tabia Parkı çocuklar ve yetişkinlerin dinlenmek ve eğlenmek için tercih ettikleri mekanlar arasındadır.

5.6.4. Önemli Fuar ve Festivaller

Bartın Belediyesi tarafından her yıl haziran ayının ilk haftası Bartın Kültür, Sanat, Turizm ve Çilek Festivali, ağustos ayının ilk haftası İnkumu Yaz Şenliği Plaj Voleybolu Turnuvası, 15-21 Ekim tarihleri arasında Bartın Kitap Fuarı, 08-10 Kasım tarihleri arasında Belgesel Film Günleri, 24-27 Aralık tarihleri arasında El Emeği Göz Nuru Hediye Eşya Fuarı düzenlenmektedir. Yine Bartın Belediyesi organizatörlüğünde şehir tiyatrosu tarafından 27 Mart 10 Nisan tarihleri arasında Bartın Tiyatro Festivali düzenlenmektedir (Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2007: 127).

5.7. Bartın Şehrinin Sağlık Fonksiyonu

Bartın Şehrindeki sağlık kurumları Bartın Devlet Hastanesi, Verem Savaş Dispanseri, Bartın Halk Sağlığı Laboratuvarı, Şehit Cem KANBUR Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Toplum Sağlığı Merkezi ve Aile Sağlığı Merkezleridir. Bartın Devlet Hastanesi Kampüsünün 2 ek binası Kavallar Doğum ve Çocuk Hastalıkları Kampüsü ile Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Aladağ Mahallesi'nde, 1 ek binası Verem Savaş Hastanesi Tuna Mahallesi'nde yerleşmektedir. İl genelinde birinci basamak tedaviler aile sağlığı, toplum sağlığı merkezlerinde ve ilçe entegre hastanelerinde yapılmaktadır.

Bartın sağlık konusunda çevresinde bulunan ilçe ve ilçelere bağlı birimlerin ihtiyacına cevap vermektedir. İkinci basamak tedavilerin tamamı Bartın Şehir merkezinde bulunan hastanelerde tedavi edilmektedir. 2018 yılında Bartın Devlet Hastanesi ve diğer hastanelere 513.008 hasta müracaat etmiştir bu hastaların büyük çoğunluğu Bartın'da tedavi edilmiş 8.687 hasta il dışına sevk edilmiştir. Bartın Devlet Hastanesi'nin yıllık doluluk oranı % 68,8'dir. Diğer ilçelerdeki hastanelerin küçük çapta olmasından Bartın şehir merkezindeki hastaneler ilin tamamına hizmet etmektedir (Tablo 5.15).

Tablo 5.15: Bartın Merkez İlçedeki Hastaneler ve Yatak Kapasiteleri(2018)

Sağlık Kurumunun Adı	Bulunduğu Yer	Sayısı	Yatak Sayısı	Doluluk Oranı %
Bartın Devlet Hastanesi	Ömer Tepesi Mevkii	1	452	% 68,8
Bartın Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	Ömer Tepesi Mevkii	1	-	-
Toplam	İlçe Merkezi	2	452	68,8

Kaynak: Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018:18.

Şehir merkezinde birinci basamak tedavilerde toplum sağlığı merkezi ve aile sağlığı merkezlerinden yararlanılmaktadır.Bartın şehir merkezinde Aladağ Mahallesi'nde Bartın Toplum Sağlığı Merkezi farklı mahallelerde 10 Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır (Tablo 5.16).

Tablo 5.16: Bartın Şehrinde Bulunan Resmi Sağlık Kurumları(2019)

Bartın Şehri Aile Sağlığı ve Toplum Sağlığı Merkezleri	Yerleştiği Mahalle
Bartın Toplum Sağlığı Merkezi	Aladağ Mahallesi, 14 Nolu Sk.
Tuna Aile Sağlığı Merkezi	Tuna Mahallesi,Türbeyolu Sk.
Kırtepe Aile Sağlığı Merkezi	Kırtepe Mahallesi, Arifler Sk.
Orduyeri Aile Sağlığı Merkezi	Orduyeri Mahallesi, 191. Sk.
Kemerköprü 1 Aile Sağlığı Merkezi	Kemerköprü Mahallesi Bülent Ecevit Blv.
Kemerköprü 2 Aile Sağlığı Merkezi	Kemer Köprü Mahallesi, Yukarı Sk.
Gölbucağı Aile Sağlığı Merkezi	Gölbucağı Mahallesi, Aladağ Cd.
Toki Aile Sağlığı Merkezi	Hürriyet Mahallesi, 233. Cd.
Kemerköprü 3 Aile Sağlığı Merkezi	Kemerköprü Mahallesi, Sıtmayanı Cd.
Hendekyanı Aile Sağlığı Merkezi	Orta Mahallesi, Topçu Konağı Cd.
Karaköy Aile Sağlığı Merkezi	Karaköy Mahallesi, Kadioğlu Sk.

Kaynak:<https://bartinism.saglik.gov.tr/TR,55703/tsm-ve-asm.html>, Erişim Tarihi:13.01.2019.

Şehir merkezinde sağlığa yönelik hizmetlerinin % 90'ı kamu kurumları vasıtasıyla sunulmaktadır.Özel teşebbüs tarafından açılmış Özel Yaşam Tıp Merkezi ve Özel Aktıp Tıp Merkezi olmak üzere 2 özel tıp merkezi bulunmaktadır.Bartın Şehrinde 1 adet diyaliz merkezi bulunmaktadır.Özel Bartın Diyaliz Merkezi ismiyle

Gölbucağı Mahallesi'nde faaliyet göstermektedir.Şehir merkezinde 3 adet özel muayenehane 38 eczane bulunmaktadır.Diş üzerine 12 özel muayenehane bulunmaktadır.Protez alanında 4 özel protez laboratuvarı bulunmaktadır.112 acil istasyonunda c tipi 9 ambulans bulunmaktadır (Bartın Valiliği İl Brifingi, Ağustos 2018: 18).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Doğal Çevre Olaylarına Bağlı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Bartın Şehri tarihsel süreçte yerleştiği konuma bağlı olarak çeşitli doğal afetlerle karşı karşıya kalmıştır. Bartın Şehrinin karşılaştığı doğal çevre olaylarına bağlı sorunların başında sel ve taşkınlar gelmektedir. Bartın ve çevresinde birçok dere ve ırmak bulunmaktadır. Bu geniş akarsu ağı Bartın Irmağı'nı oluşturmaktadır. Bartın Irmağı'nı oluşturan bu dere ve ırmaklar düzenli bir rejime sahip olmamaları nedeniyle özellikle ilkbaharda sel ve taşkınlara sebep olmaktadır.

Olası bir sel felaketinde nüfusun % 58,5'i sel ve taşkın riski ile karşı karşıya bulunmaktadır. Bu sebeple sel ve taşkınların sebepleri belirlenip zarar azaltmaya yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Sel ve taşkın alanı 4,8 km²'lik bir alanı kaplamaktadır ve şehir merkezinin en yoğun nüfuslu mahalleleri bu alanda yer almaktadır. Sel ve taşkınların zararlarını azaltmak için bir dizi önleme çalışmaları yapılması gerekmektedir.

Öncelikle Bartın Çayı havzasının bütününde sele sebep olan faktörlerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Yapılacak çalışmalarda coğrafi bilgi sistemi teknolojilerinden faydalanılmalıdır.

İnşaatı devam etmekte olan baraj ve sel kapanlarının baraj inşaatlarından Kirazlı Köprü Barajı, Ulus ilçesinde inşaatı devam etmekte olan Ulus Kozanlı Köyü Uluçay ve Kesercik Dereleri Taşkın Koruma İnşaatı, Merkez ilçede inşaatı devam etmekte olan Merkez Kavallar Mahallesi Subalığı Deresi Taşkın Koruma İnşaatı, taşkın koruma, erozyon ve rusubat kontrol tesisleri inşaatları tamamlanmalıdır.

Şehir merkezinde ırmakta tarama ve ıslah çalışmaları yapılması, ırmağın yatağının denize açılan ağız kısmında tarama çalışması yapılması, ırmak yatağının hacimsel yetersizliğinin ortadan kalkması için genişletme çalışmalarının yapılması, üst havzalarda ağaçlandırma ve yanlış arazi kullanımının önüne geçilmesi gerekmektedir.

Arazi çalışmasında ırmak yatağının birçok noktasına kontrolsüz bir şekilde inşaat ve yıkıntı atığı molozların döküldüğü tespit edilmiştir. Irmak yatağına moloz dökümünün engellenmesi gerekmektedir.

Bartın'da mevcut imar planının revize edilmesi gerekmektedir.Dere yataklarına bina yapılmasının engellenmesi binaların yapımı ve imar sürecinde idarenin belirlemiş olduğu kurallara uyulması gerekmektedir.Bu kurallara uyulup uyulmadığı idari organlar tarafından denetlenmelidir.

Sel ve taşkın felaketlerine karşı şehir merkezinde sürekli faaliyet gösteren afet yönetim merkezinin bulunması ve afet kurtarma planının oluşturulması gerekmektedir.Belediye ve askeri birliklerin felaket esnasında aktif olmaları gerekmektedir.Sel riski taşımayan bir bölgede helikopter pisti ve hazır bir helikopter bulundurulmalıdır.Ayrıca şehir merkezinde kurtarma botları bulundurulmalı şehir halkı sele karşı bilinçlendirilmelidir.Kurtarma ekipleri, belediye ekipleri, ve askeri birliklere sel ve taşkınlarda arama ve kurtarma eğitimi verilmelidir.

Sel ve taşkınların dışında Bartın Şehri deprem açısından riskli bölgede yer almaktadır ve deprem yaşanma olasılığı yüksektir.AFAD deprem haritasına göre 2. derece deprem bölgesinde bulunmaktadır.

1968 depremi sonrasında son elli yıllık süreçte Bartın Şehir merkezinde kayda değer deprem yaşanmamıştır.12 Kasım 1999 tarihinde meydana Düzce Depremi hissedilmiş fakat can kaybı olmamıştır. Şehir 2. derece deprem kuşağında olmasına rağmen şehirde depremle ilgili duyarlılık zayıftır halk depreme karşı bilinçlendirilmedi.Bartın 2. derece deprem kuşağında bulunduğundan olası bir deprem felaketine karşı şehir merkezinde sürekli faaliyet gösteren afet yönetim merkezi ve arama kurtarma ekibi hazır bulunması gerekmektedir.Yılın belli dönemlerinde deprem tehlikesine yönelik tatbikatlar yapılmalıdır.Deprem felaketine karşı şehirde kamu kurumları personeline, belediye ekiplerine, askeri birliklere olası bir depreme karşı arama ve kurtarma eğitimi verilmelidir.

Şehirsel Altyapı, Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri

Bartın'da su isale hattı ve şehiriçi şebekesi, kanalizasyon şebesi, telekomünikasyon hatları 4 kat ve üzeri binalara cevap vermekte yetersizdir. Ayrıca şehiriçi şebekeden gelen içme suyunun kalitesizliği dikkat çekmektedir. Şehir merkezinde çeşmelere dağıtım yapılan kavşak suyu sebebiyle içme suyu ile ilgili yatırımlar gecikmiştir. Şehirde görülen diğer bir sorun otopark eksikliği ve şehiriçi trafik sorunudur. Kısa mesafelerde otopark bulmakta güçlük çekilmektedir. Şehiriçi trafik sebebiyle kısa mesafelerde dönüş yapmakta güçlük çekilmekte çok yakın bir alanda uzun mesafeler katedilerek dönüşler yapılabilmektedir. Şehirde görülen çevre sorunlarının başında kontrolsüz çöp dökümü ve ırmağın kirlenmesi gelmektedir.

Bu sorunların ortadan kaldırılması için bir dizi önlemler alınması gerekmektedir;

Uzun süredir kullanılan içme suyu isale hattı ve şehiriçi şebekesi, kanalizasyon şebekesi, telekomünikasyon altyapısının revize edilmesi gerekmektedir.

Şehrin ana arterlerinde kısa mesafelerde araç girişleriyle ilgili düzenleme yapılması gerekmektedir. Şehir girişlerine ve çarşı merkezine yakın noktalara yapılacak otoparklarla şehir içine araç giriş-çıkış sayısı düşürülerek şehir içindeki trafik sorunu ve otopark sorunu çözülebilir.

Kontrolsüz dökümün önlenmesinin yanında ırmak yatağına çöp dökümünün yasaklanması gerekmektedir bu duruma alternatif döküm alanları oluşturulması gerekmektedir.

Şehirde katı atık bertaraf tesisinin acilen hayata geçirilmesi gerekmektedir. Şehirde geri dönüşümle ilgili çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Şehir merkezinde yapılamayacak durumdaysa geri dönüşüm fabrikalarıyla işbirliği yapıp haftalık ya da belli periyotlarda atıkların alınması sağlanabilir.

Kanalizasyon şebekesi ve sanayi tesislerinin atıklarının direk ırmağa bırakılması ırmağın kirlenmesine yol açmaktadır, bu durumun önüne geçilmesi sanayi tesislerinin arıtma sistemlerinin istenilen seviyeye getirilmesi gerekmektedir.

Beşeri, Ekonomik Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Bartın'da beşeri ve ekonomik sorunların başında tarımsal üretime yönelik sanayinin gelişmemesi, tarım topraklarının imara açılması, turizm imkanlarının değerlendirilememesi, istihdam alanı azlığına bağlı işsizlik, işsizliğe bağlı göç sorunu gelmektedir.

2014 yılı TÜİK hanehalkı memnuniyet anketine göre Bartın Merkez ilçede tarım sektöründe çalışanların payı % 1'dir. Bu nüfus daha çok köyden mahalleye çevrilmiş kırsal karakterli çiftçilikle uğraşan mahallelerde yoğunlaşmıştır. Bahsi geçen mahallelerde tarım topraklarının imara açılıp istila edilmesi önemli bir sorundur bu mahallelerin imar durumunda düzenleme yapılması gerekmektedir.

Bartın hayvansal ürünler, sebze ve meyvede kendine yetebilecek düzeydedir. Tarımsal ekonomiye dayalı sanayi gelişmemiştir. Bartın'da son yıllarda ekonomik getirisi yüksek kivi gibi farklı iklim bölgelerine ait ürünler yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu tür ürünlerin yetiştirme ve bakım maliyetleri yüksek olduğundan yaygın üretimi mümkün değildir ayrıca tarımsal sanayiye etkisi az, istihdam alanı da dardır. Tarımsal sanayi sektörünün gelişmesi için Bartın'ın iklim şartlarında yetiştirilebilecek ürünler yetiştirilmeli bu ürünler sanayi tesislerinde işlenip ihracatı yapılmalıdır. Yetiştirilen ürün yelpazesıyla kestane şekeri, çilek reçeli ve çileğin işlenmesiyle elde edilen organik çilek suyu gibi ürünler üzerinde çalışmalar yapılabilir bu ürünlerin üretimine yönelik işletmeler yaygınlaştırılabilir. Sebze ziraatine dayalı konserve fabrikaları kurulabilir. Süt ürünlerinde Bartın'ın kendi süt ve yoğurt markası oluşturulup bu marka üzerinde çalışmalar yapılabilir.

Ayrıca bu ürünlerin depolanması ve tüketiciye sağlıklı bir şekilde ulaştırılması için soğuk hava depoları ve soğuk zincir halkası oluşturulmalıdır.

Diğer bir sorun turizm imkanlarının değerlendirilememesidir. Bartın turizm faaliyeti açısından birçok alternatifin birarada bulunduğu bir şehirdir. Deniz turizmi açısından yüzme, tekne turu yapılabilir. Irmağın turizm potansiyeli değerlendirildiğinde kano, olta balıkçılığı, su sporları, yapılabilir. Tabiat parklarında kampçılık, kuş gözlemi, doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, yaban hayatı gözlemi, av turizmi yapılabilir. Şehir merkezinde tarihi mekanların olduğu olanlarda foto safari yapılabilir. Yöre mutfağı

tanıtılarak gastronomi turları düzenlenebilir.Şehrin kendine özgü kültür birikimi şehir için önemli bir turizm potansiyelidir fakat Bartın'da sahip olunan doğal kaynaklar ve kültürel birikim turizm amaçlı değerlendirilememektedir.

Turizmin gelişmeme sebebi turizm sektöründe eğitilmiş turizm çalışanı, yeterli turizm acentası ve konaklama tesisi bulunmamasıdır.Bir diğer sebep Bartın Karadeniz turizm rotasını oluşturan güzergahtan iç kısımda kalmaktadır.

Bartın Şehrinde turizmi geliştirmek için;

Karadeniz turlarında Bartın'ın turizm rotasına dahil edilmesi gerekmektedir Turizm faaliyetinde bulunan acenta, turizm personeli, otel sayısı, restoran, yiyecek içecek hizmetleriyle ilgili yatırımlar yapılmalı şehrin tanıtımıyla ilgili çalışmalara da ağırlık verilmelidir.

Bartın Irmağı'nın kirliliği ortadan kaldırılmalı ıslah çalışmaları yapılmalı ırmak turizme kazandırılmalıdır.Eskişehir'de bulunan Porsuk Çayı'nda yapılan örnek peysaj çalışmaları Bartın Irmağı'nda da hayata geçirilebilir.Irmakta yapılacak peysaj çalışmalarıyla Bartın turizm açısından içinde gondol sefası yapılabilecek ikinci bir Venedik olabilir.

Bartın 35,13 km²'lik küçük bir alana sahip olduğu için gezildiğinde bir günde şehir gezisi bitirilebilmektedir.Bartın'a gelen turistlerin şehirde daha fazla kalmasını sağlayacak cazibe alanları oluşturulması gerekmektedir.Turistik bir çekim alanı oluşturmak için Hükümet Caddesi üzerinde tel kırma, yazma yapımı gibi geleneksel el sanatlarına yönelik sergi alanı oluşturulabilir.Bu durum turizm açısından şehre gelenlerin daha fazla şehirde kalmalarını sağlayacaktır.

Bartın çevresindeki yeni kurulmuş mahallelerde doğal yaşam köyleri oluşturulabilir doğal yaşam köyü ortamı adı altında tatil paketleri hazırlanabilir turizmde hem gelir hem istihdam alanı oluşturulabilir.

Doğal köy ürünleri markalaştırılarak Bartın bir "Agro Turizm" merkezine çevrilebilir.

Bartın Şehrinde diğerk bir sorun istidam alanı azlığı ve işsizliktir.

İstihdam alanı azlığı ve işsizliği ortadan kaldırmak için ;

Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği yaparak şehirde istihdam alanları oluşturmaya yönelik çalışmalar yapması gerekmektedir.

Turizm ve tarımsal üretime dayalı sanayi yatırımları yapılması gerekmektedir. Üretime yönelik yatırımlar arttıkça şehrin cazibesi artacak işsizlik azalmış olacaktır.

Tarımsal işlerde uğraşanların organize olması gerekmektedir.Birlikte hareket ederek daha çok istihdam alanı oluşabilir.

Mesleki kurslar ve kooperatifçilik yaygınlaştırılmalı.Geleneksel el sanatları ve tarımsal üretime dayalı kooperatiflerle şehirde gelir elde edilebilir istihdam oluşturulabilir.

Kadınlar Pazarı daha sistemli ve Türkiye'ye hitap eden bir yapıya kavuşturulabilir. Belediye tarafından kayıt ve altyapı sistemi oluşturulup yöresel ürünlerde e-ticaret sistemine geçiş sağlanabilir.

Ormana dayalı sanayi kolları geliştirilebilir.

Kavşak suyu için su üretim fabrikası kurulabilir şehrin ismiyle markalaştırılıp satışı yapılabilir.

İşsizliği önlemek için diğerk bir adım olarak devlet teşviklerinin arttırılması gerekmektedir.Manda yetiştiriciliği Bartın'da uzun bir geçmişe sahiptir.Kırsal görünömlü mahallelerde yaşayan işsiz gençlere manda ve büyükbaş hayvan hibesi yapılarak hayvancılık daha da canlandırılabilir.

Bartın'ın fiziki coğrafya şartları çiçek yetiştiriciliği için uygundur.Çevre şehirlerdeki belediyelerin peysaj düzenlemeleri için gerekli çiçek ve bitkiler yetiştirilip gelir elde edilebilir istihdam sahası oluşturulabilir.

Aynı şekilde fidan yetiştiriciliği ile ilgili çalışmalar yapılabilir belediyeler ve üreticilere pazarlaması yapılabilir.

Şehirdeki göç olayına bakıldığında göçün ana sebebi istihdam alanlarının azlığı ve işsizliktir.Şehir merkezindeki göç dengeli olmasına rağmen il genelinde diğer ilçe ve yerleşim birimlerinden yapılan göçler nedeniyle genç ve üretken nüfusun il sınırları dışında ikamet etmesinden şehirde sosyal bir durgunluk hakimdir.Bu sosyal durgunluğun ortadan kalkması gerekmektedir.Göçün tersine çevrilebilmesi için kamu ve özel sektör tarafından yatırımlar yapılmalı istihdam alanları oluşturulması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akova, İ., 1995, Akarsu Turizmi, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 30, Sayfa 393-407, İstanbul.
Aşçıoğlu, E., 1970, İktisadi ve Sosyal Yönleriyle Bartın, Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, Ahmet Sarı Matbaası, İstanbul.
Bakırcı, M., 2002, Bir Dağlık Bölge Planlaması Olarak Doğu Karadeniz Projesi(DOKAP), İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, Sayı 10, Sayfa 99-123, İstanbul.
Balcı Akova, S., 2004, Ergene Havzasında Şehirler ve Şehirleşme, İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, Cilt 3, Sayı 9, Sayfa 29-51, İstanbul.
Ballı, E., 2015, “Modernleşme Çağında Karadeniz’de Bir Liman Kenti: Bartın”, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi Türk Deniz Ticareti Tarihi Sempozyumu –VII “Karadeniz Limanları” Özel Sayı, Sayı 12, Sayfa 510-541, Ordu.
Bartın Gazetesi., Mahalle Adları, 17 Nisan 1935 Tarihli Sayı, Sayfa 2, Bartın.
Bartın Ticaret İl Müdürlüğü., 2015, Birim ve İdare Faaliyet Raporu, Bartın.
Bartın Üniversitesi., 2014, Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Belge ve Fotoğraflarla Bartın Şehri, Bartın Üniversitesi Yayınları, No:15, Sayfa 29-47, Ankara.
Bartın Valiliği., Ağustos Ayı İl Brifingi, 2018, Sayfa Sayısı 78.
Bartın Valiliği Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Verileri, 2018.
Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü., 2007, Mitolojiden Gezinlere Bartın Kültür ve Turizm Envanteri, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Sayfa Sayısı 180, Ankara.

<p>Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü., 2011, T.C. Bartın Valiliği Bartın Kültür Envanteri, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Sayfa Sayısı 338, Ankara.</p>
<p>Bartın Valiliği, İl Meteoroloji Müdürlüğü, Bartın İlinin Uzun Yıllara Ait Rasat Verileri, 2014.</p>
<p>Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü., 2008a, Bartın 2023 Stratejik Amaçlar ve İl Geliştirme Planı, Sargın Matbaası, Sayfa Sayısı 440, Bartın.</p>
<p>Bartın Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü., 2008b, Bartın İli Su Kaynakları Yönetimi Stratejisi, Sargın Matbaası, Sayfa Sayısı 64, Bartın.</p>
<p>Bartın Valiliği ve TMMOB Peysaj Mimarları Odası., 2011, Bartın Irmağı Ve Yakın Çevresinin Peyzaj Planlama Odaklı Turizme Kazandırılması Projesi Sonuç Raporu, Sayfa Sayısı 29, Ankara.</p>
<p>Batmaz, Ş., Özen, T., 2015, Osmalı Devletinde Nehirler ve Göller 2, Not Yayınları, Erciyes.</p>
<p>Bayartan, M., 2005, Tarihi Coğrafya Çalışmaları Açısından Şehir ve Osmanlı Şehri, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, Sayı 13, Sayfa 85-92, İstanbul.</p>
<p>Cansever, N., 1965, Bütün Yönleriyle Bartın, Ersak Kollektif Şirketi Matbaası, İstanbul.</p>
<p>Çelikoğlu, Ş., 2016, Bartın Şehrinin Kültürel Coğrafyası Maddi Varlıklarına Göre, Pegem Akademi Yayınları 1. Baskı, Ankara.</p>
<p>Demirca, A., 1999, Bartın Çayı Ağızı – Amasra – Çakraz Koyu Arasının Kıyı Jeomorfolojisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.</p>
<p>Dinç, M., 2015, Bartın Şehir Coğrafyası, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.</p>
<p>Doğan, M., 2011, Mengen Havzasının Beşeri ve İktisadi Coğrafyası, Erbaın Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.</p>

Doğan, M., 2011, Beşeri Coğrafya Açısından Bozcaada, İmleç Yayınları, İstanbul.
Doğanay, H., 1994, Türkiye Beşeri Coğrafyası, Gazi Büro Kitabevi, Sayfa 22, Ankara.
Emir, G., 2011, Bartın ve Çevresinin Turizm Envanteri - Sektör Analizi, Bartın.
Göney, S., 2017, Şehir Coğrafyası I ve II, Beta Basım Yayıncılık, İstanbul.
Güneş, M., 2014, Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili, Gazi Akademik Bakış, Cilt 8, Sayı 15, Sayfa 221-240, Ankara.
İlyada Destanı, M.Ö. 900, XII. Bölüm, 642.
Kurter, A., 1961, Zonguldak-Safranbolu Arasında Morfolojik Müşahedeler, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Sayfa 174-183, İstanbul.
Muslu, G.,1999, Şile Şehri Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
Özey, R., 1994, Coğrafî Bölgeler Perspektifinde Kalkınma Modelleri, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 29, Sayfa 115-124, İstanbul.
Sertkaya Doğan, Ö., 2018, Türkiye’de 2040 ve 2060 Nüfus Projeksiyonlarına Göre Demografik Fırsatlar, Türk&İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 5, Sayı:18, Sayfa 26-42, İstanbul.
Sertkaya Doğan, Ö., 2015, Biga Yarımadası Nüfus Coğrafyası, Yeni Anadolu Yayınları, İstanbul.
Sertkaya Doğan, Ö., 2011, Soma Şehrinin Fonksiyonel Gelişimi, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, Sayı 23, Sayfa 1-18, İstanbul.
Strabon., 2000, Geographika Antik Anadolu Coğrafyası, Kitap XII-XIII-XIV, Çeviri Adnan PEKMAN, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
Şahin, S., 2008, “Bartın İlinin Beşeri Coğrafyası” Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

<p>Tolun Denker, B., 1976, Şehir İçi Arazi Kullanımı, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, No 83, İstanbul.</p>
<p>Tuncel, M., 1992, Bartın Bölümü, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Aksiklopedisi, Cilt 5, Sayfa 87-90, İstanbul.</p>
<p>Turoğlu H., 2005, Bartın'da Meydana Gelen Sel ve Taşkınlara Ait Zarar Azaltma ve Önleme Önerileri, 02-03 Haziran İ.T.Ü. Türkiye Kuvaterner Sempozyumu V, Sayfa Sayısı 104-110, İstanbul.</p>
<p>Turoğlu H., Özdemir H., 2005, Bartın'da Sel ve Taşkınlar Sebepleri, Etkileri, Önleme ve Zarar Azaltma Önerileri, Çantay Yayınları, İstanbul.</p>
<p>Turoğlu, H., 2014, İklim Değişikliği ve Bartın Çayı Havza Yönetimi Muhtemel Sorunları, Coğrafi Bilimler Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, Sayfa 1- 22, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, İstanbul.</p>
<p>TÜİK Zonguldak Bölge Müdürlüğü Sayılarla Türkiye-(Zonguldak-Bartın-Karabük Raporu) , 2018.</p>
<p>TÜİK, Bartın İli Merkez İlçesi Hane Halkı Araştırma Anketi, 2014.</p>
<p>Tümertekin, E., Özgüç, N., 2014, Beşeri Coğrafya, İnsan Kültür Mekan, 14. Baskı, Çantay Kitabevi, İstanbul.</p>
<p>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,. 2013, Voyvodalık, Cilt 43, Sayfa 129-131, Ankara.</p>
<p>Uğur, A., Aliağaoğlu, A., 2015, Şehir Coğrafyası, Nobel Akademi Yayıncılık Geliştirilmiş 4. Basım, Ankara.</p>
<p>Ünal, Y., 2014, Bartın Adının Anlamı Üzerine Bir İnceleme, Tarih Okulu Dergisi, Yıl 7, Sayı XIX, Sayfa 647-661, İzmir.</p>

Ünlü, M., Yıldırım S., 2017, Coğrafya Dersi Öğretim Programına Bir Coğrafi Beceri Önerisi: Mekânsal Düşünme Becerisi, Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı 35, Sayfa Sayısı 13-20, İstanbul.

Yaman, T. M., 1940, Cihannümanın İlaveli Bir Nüshası 27 Sayfa, Ülkü Mecmuasının 85, 86, 87. Sayılarından Ayrı Basım, Ankara.

<http://www3.kalkinma.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC0B6C445B8568FF66>,
Yıllar İtibarıyla Kalkınmada Öncelikli Yörelere, Erişim Tarihi: 9.11.2018.

<https://biruni.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul> , Genel Nüfus Sayımları, Erişim Tarihi: 09.12.2018.

http://www.pusulagazetesi.com.tr/arsiv_12252/referandum-hazirliklari-suruyor/
Bartın'da Yapılan Mahalle Referandumları, Pusula Gazetesi, 2010:12252, Erişim Tarihi: 10.12.2018.

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24722>, TÜİK Yapı Ruhsatı İstatistikleri, Erişim Tarihi: 20.12.2018.

<https://www.toki.gov.tr/haber/toki-bartina-yoresel-mimaride-423-konut-insa-edecek>,
Bartın'da İnşa Edilen TOKİ Konutları, Erişim Tarihi: 26.12.2018.

<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=BARTIN>
Bartın İline Ait 1961-2018 Rasat Verileri, Erişim Tarihi :17.03.2019.

<https://mgm.gov.tr/veridegerlendirme/yillik-toplam-yagis-verileri.aspx>
Karadeniz Bölgesi Yıllık Alansal Yağışları, Erişim Tarihi: 17.03.2019.

<p>https://www.google.com/maps?ll=41.63365,32.34682&z=12&t=h , Bartın Google Earth Görüntüsü, Erişim Tarihi: 18.03.2019.</p>
<p>https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr , Bartın İlinin Nüfus Verileri, Erişim Tarihi: 28.03.2019.</p>
<p>https://yurt.unibilgi.net/tags/bartın-kız-yurtlari/, https://yurt.unibilgi.net/tags/bartın-erkek-yurtlari/ , Bartın'da Faaliyet Gösteren Öğrenci Yurtları, Erişim Tarihi: 13.01.2019.</p>
<p>http://www.bartınhergungazetesi.com/Hbr-4278-Bartın-Belediyesi-tiyatro-ailesi-252-kisi-oldu.html , Bartın Belediyesi Tiyatrosu, Erişim Tarihi: 13.01.2019 .</p>
<p>https://bartınism.saglik.gov.tr/TR,55703/tsm-ve-asm.html Bartın'da Faaliyet Gösteren Sağlık Kurumları, Erişim Tarihi: 13.01.2019.</p>
<p>https://bartınism.saglik.gov.tr/TR,113455/eczaneler.html , Erişim Tarihi: 13.01.2019.</p>
<p>http://bartınozelhalkotobusleri.com/guzergahlar , Bartın Özel Halk Otobüsleri, Erişim Tarihi: 13.01.2019.</p>
<p>http://www.bartınhergungazetesi.com/Hbr-4729-Iste-Bartının-2017-ithalat-ve-ihracati.html , Bartın İlinin 2017 Yılı İthalat ve İhracatı, Erişim Tarihi: 15.01.2019.</p>
<p>https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65, Merkez İlçede Faaliyet Gösteren Bankalar, Erişim Tarihi: 17.01.2019.</p>